

STRATEGIA ROZWOJU GMINY JUTROSIN NA LATA 2020-2030

Opracowanie:

Urząd Miasta i Gminy Jutrosin

we współpracy z Wielkopolską
Akademią Nauki i Rozwoju Spółka
z ograniczoną odpowiedzialnością,
Spółka komandytowa oraz Krajowym
Instytutem Jakości.

Strategię rozwoju gminy Jutrosin na lata
2020-2030 opracowano w oparciu
o materiały źródłowe pracowników
Urzędu Miasta i Gminy Jutrosin oraz
gminnych jednostek organizacyjnych.

Strategia rozwoju gminy Jutrosin na lata
2020-2030 zawiera dane według stanu
na 31 grudnia 2019 roku, o ile nie
zaznaczono inaczej.

Elektroniczna wersja Strategii znajduje
się na stronie internetowej Urzędu
Miasta i Gminy:
<http://www.jutrosin.eu/> oraz na stronie
BIP: <http://www.bip.jutrosin.eu/>

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	5
Procedura tworzenia Strategii.....	6
Harmonogram prac.....	7
DIAGNOZA.....	8
Informacje ogólne o gminie	9
Demografia.....	11
Transport i łączność.....	13
Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	15
Infrastruktura podstawowa.....	18
Środowisko	21
Oświata.....	26
Przedszkola.....	32
Zdrowie i pomoc społeczna.....	34
Kultura i sport.....	37
Gospodarka i rynek pracy.....	42
Bezpieczeństwo publiczne.....	44
Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne gminy	45
Potencjał finansowy	50
Analiza ankiet	53
Analiza SWOT	57
STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU	61
Wizja.....	62
Cele strategiczne	62
SPÓJNOŚĆ KIERUNKÓW ROZWOJU GMINY Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	72
Spójność kierunków rozwoju gminy Jutrosin z innymi dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym	73
WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII	75
Spis tabel.....	78
Spis wykresów	78
Spis rycin	79
ZAŁĄCZNIKI.....	81
Załącznik nr 1 Ankieta dla mieszkańców	81
Załącznik nr 2 Tabela ewaluacyjna	86

WSTĘP

Procedura tworzenia Strategii

Strategia rozwoju gminy Jutrosin jest formalnym dokumentem, który określa strategiczne kierunki rozwoju gminy w perspektywie do 2030 roku. Jest ona komplementarna z innymi dokumentami planistyczno-strategicznymi, które realizowane są na terenie gminy. Dokument będzie nadrzędny względem dokumentów sektorowych dotyczących obszaru gminy Jutrosin, jednocześnie będzie spójny z dokumentami wyższego rzędu – *Strategią Rozwoju Powiatu Rawickiego na lata 2016-2025, Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku, a także Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030*. Strategia będzie wyznaczała ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

Strategia rozwoju gminy Jutrosin została opracowana na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców. Ważnym źródłem informacji byli członkowie Zespołu Strategicznego, w skład którego poza liderem – Burmistrzem Romualdem Krzyżosiakiem, wchodził pracownicy Urzędu Miasta i Gminy Jutrosin, kierownicy jednostek organizacyjnych, przedstawiciele Uniwersytetu Trzeciego Wieku, stowarzyszeń, sołtysów oraz specjaliści z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju:

- Irma Kuznetsova - Kierownik Zespołu ds. rozwoju usług dla JST,
- Tomasz Michałowicz - Młodszy specjalista ds. rozwoju usług dla JST,
- Agnieszka Osuch - socjolog, trener, konsultant,
- Monika Kurosz - psycholog, coach, trener, konsultant.

Podstawowym dokumentem prawnym określającym zadania gminy, który był wykorzystywany podczas przygotowywania Strategii jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ponadto w trakcie prac nad Strategią Zespół ds. Strategii przeanalizował poniższe akty prawne pod kątem powiązania z celami i kierunkami rozwoju opisanymi w Strategii:

- ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym,
- ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

Harmonogram prac

Prace nad Strategią rozpoczęto w styczniu 2020 roku, kiedy to Burmistrz Miasta i Gminy Jutrosin podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, którą pogłębiano podczas warsztatów strategicznych oraz badania ankietowego. Na tej podstawie wyznaczono obszary problemowe, z których wynikają cele strategiczne. Te z kolei zostały podzielone na cele operacyjne, a dla nich wyznaczono zadania i działania, których realizacja wpłynie na osiągnięcie postawionych celów. Następnie skonsultowano te zagadnienia z Zespołem Strategicznym i w czerwcu 2020 roku przygotowano projekt strategii. Następnie projekt dokumentu strategicznego udostępniono mieszkańcom z prośbą o zapoznanie się i przekazanie uwag. Ostateczny dokument uwzględnia opinię mieszkańców Gminy.

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy procesu strategicznego.

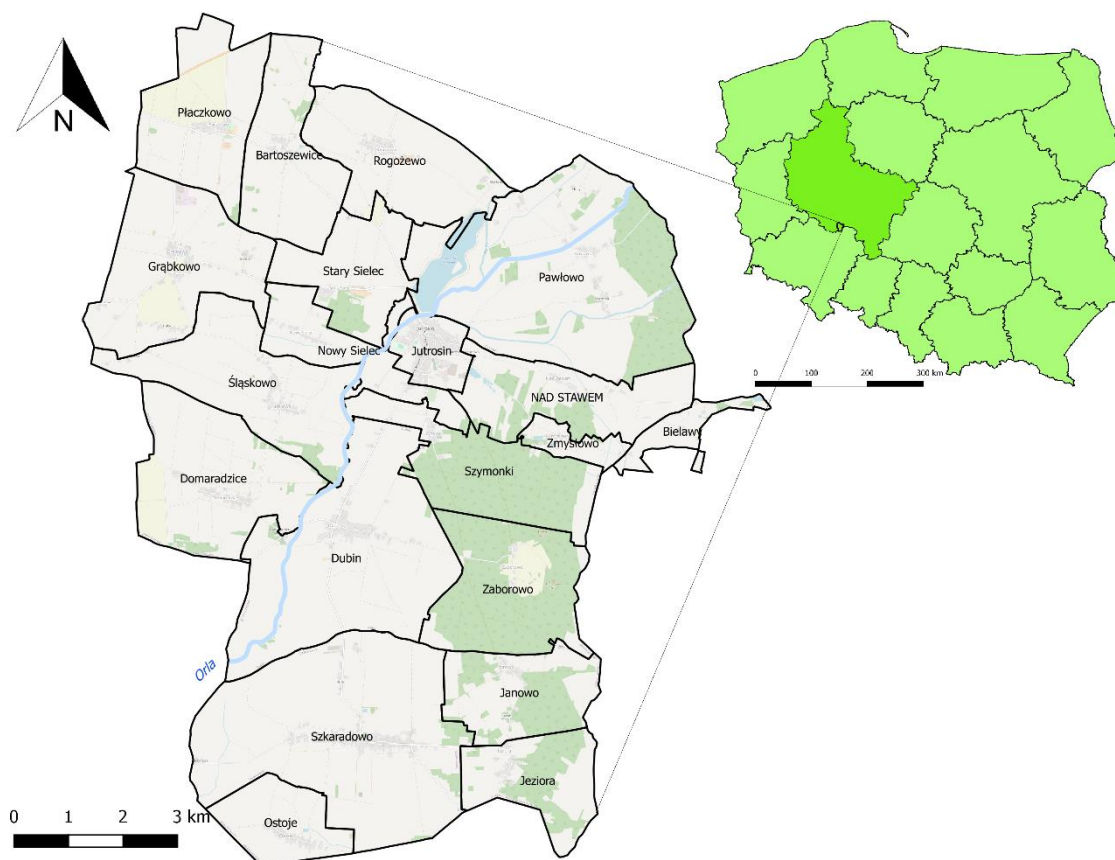

DIAGNOZA

Informacje ogólne o gminie

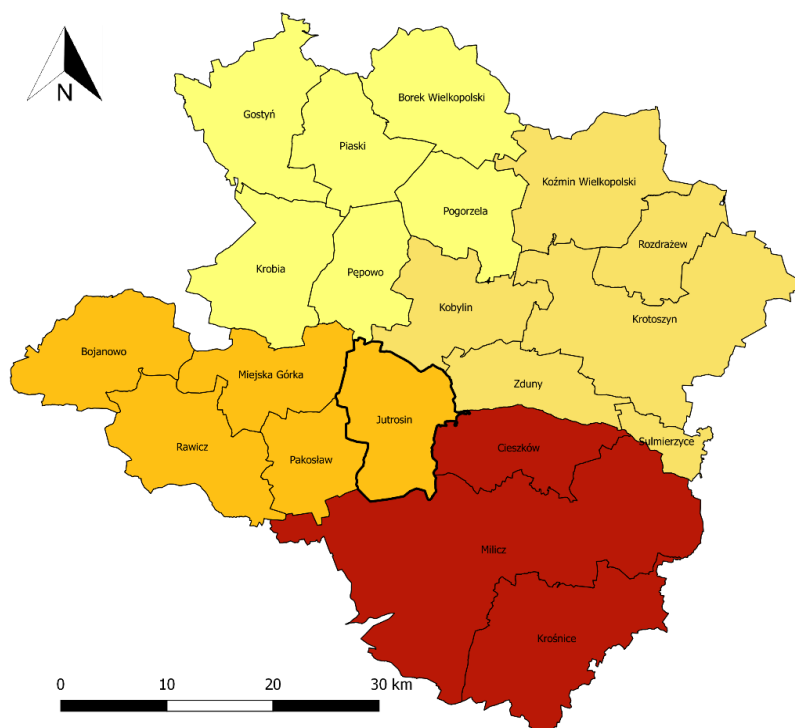
Gmina Jutrosin położona jest w południowej części województwa wielkopolskiego i graniczy z województwem dolnośląskim. Według podziału fizycznogeograficznego wg. Kondrackiego, gmina leży w obrębie dwóch jednostek. Południowo-zachodni fragment należy do mezoregionu Kotliny Żmigrodzkiej (318.33) natomiast pozostała część to Wysoczyzna Kaliska (318.12).

Ryc. 1 Położenie gminy na tle podziału administracyjnego Polski

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii

Gmina Jutrosin graniczy od zachodu z gminami Pakosław i Miejska Górka (powiat rawicki), od północy z gminami Pępowo (powiat gostyński) i Kobylin (powiat krotoszyński), od wschodu z gminami Zduny (powiat krotoszyński) i Cieszków (powiat milicki), a od południa z gminą Milicz (powiat milicki, województwo dolnośląskie). W powiecie rawickim, w którym leży gmina, poza Jutrosinem, Miejską Górką i Pakosławiem znajdują się także gminy Rawicz i Bojanowo.

Ryc. 2 Położenie gminy Jutrosin na tle sąsiadujących gmin i powiatów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii

Jutrosin jest miastem z niemal 740-letnią historią. W XVIII wieku był miastem wielonarodowościowym. Mieszkali tutaj zarówno Polacy, Niemcy, jak i Żydzi. W dwudziestoleciu międzywojennym Jutrosin był ważnym ośrodkiem polskości zwłaszcza, że wówczas był położony na granicy polsko-niemieckiej. We wrześniu 1939 roku wkroczyły do Jutrosina wojska hitlerowskie. Miasto zostało zajęte przez okupantów bez oporu i bez większych strat materialnych. Na terenie gminy działały również dwa hitlerowskie obozy pracy dla Żydów - w Dubinie i w Pawłowie. Jutrosin został wyzwolony przez Armię Czerwoną - 22 stycznia 1945 roku, bez walk i jakichkolwiek strat.

Powierzchnia gminy wynosi 114,9 km². Użytki rolne zajmują ponad ¾ powierzchni gminy. Lasy stanowią 14,7%, natomiast grunty zabudowane, zurbanizowane, pod wodami i nieużytki to pozostałe 7,3%. Ze względu na m.in. warunki przyrodnicze, funkcją wiodącą w gminie jest od wielu lat rolnictwo.

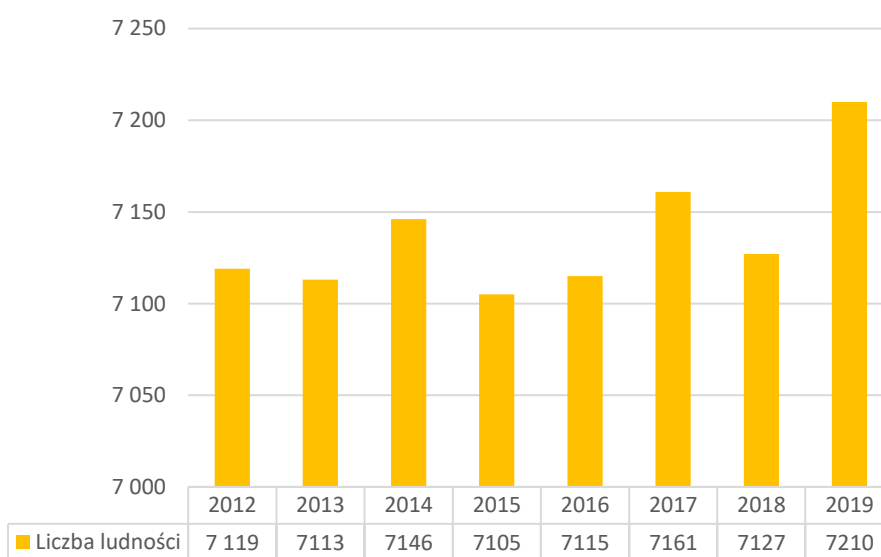
W skład gminy wchodzi 28 miejscowości, w tym miasto Jutrosin i 19 wsi sołeckich:

- Bartoszewice,
- Bielawy,
- Domaradzice,
- Dubin,
- Grąbkowo,
- Janowo,
- Jeziora,
- Nad Stawem,
- Ostoje,
- Pawłowo,
- Płaczkowo,
- Rogożewo,
- Nowy Sielec,
- Stary Sielec,
- Szkaradowo,
- Szymonki,
- Śląskowo,
- Zaborowo,
- Zmysłowo.

Demografia

Gminę Jutrosin w 2019 roku zamieszkiwało 7 210 mieszkańców. Gęstość zaludnienia kształtowała się na poziomie 62,74 os/km². Liczba ludności na przestrzeni ostatnich lat kształtowała się na poziomie 7 100 – 7 161. W roku 2019 liczba mieszkańców przekroczyła 7 200, a dokładnie było to 7 210 osób zamieszkujących obszar gminy. Zauważyć można prawidłowość, że liczba mieszkańców gminy Jutrosin rośnie. Jednakże, z danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) przedstawionych w Prognozie ludności dla gmin wynika, że gmina będzie się wyludniała w latach 2020-2030. Prognoza mówi nawet o spadku poniżej 7 000 mieszkańców w roku 2030.

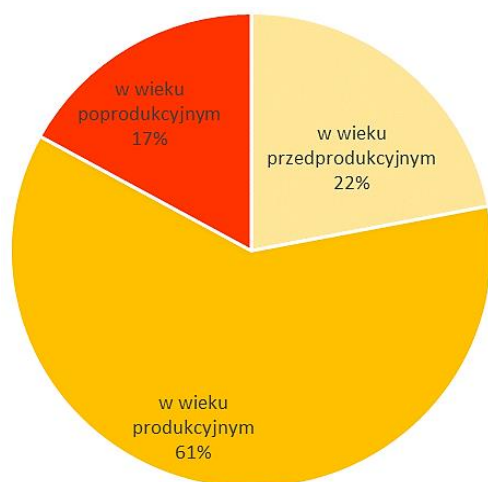
Wykres 1 Zmiany w liczbie ludności gminy w latach 2012-2019

W 2019 roku w mieście Jutrosin mieszkało 2 015 mieszkańców. Do najludniejszych miejscowości należały Szkaradowo, Dubin, Domaradzice, Grąbkowo, Ostoje, Rogożewo i Śląskowo.

Tabela 1 Wykaz miejscowości wraz z liczbą mieszkańców w 2019 roku

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców
1.	Bartoszewice	113	15.	Pawłowo	165
2.	Bielawy	39	16.	Piskornia	57
3.	Bonowo	3	17.	Płaczkowo	284
4.	Domaradzice	381	18.	Rogożewo	361
5.	Domaradzice-Borek	31	19.	Stary Sielec	196
6.	Dubin	705	20.	Stasin	21
7.	Grąbkowo	320	21.	Szkaradowo	960
8.	Janowo	142	22.	Szymonki	121
9.	Jeziora	214	23.	Śląskowo	336
10.	Jutrosin	2 015	24.	Wielki Bór	5
11.	Katarzynowo	21	25.	Zaborowo	67
12.	Nad Stawem	125	26.	Zmysłowo	67
13.	Nowy Sielec	145	27.	Zyguntowo	2
14.	Ostoje	306	28.	Żydowski Bród	8

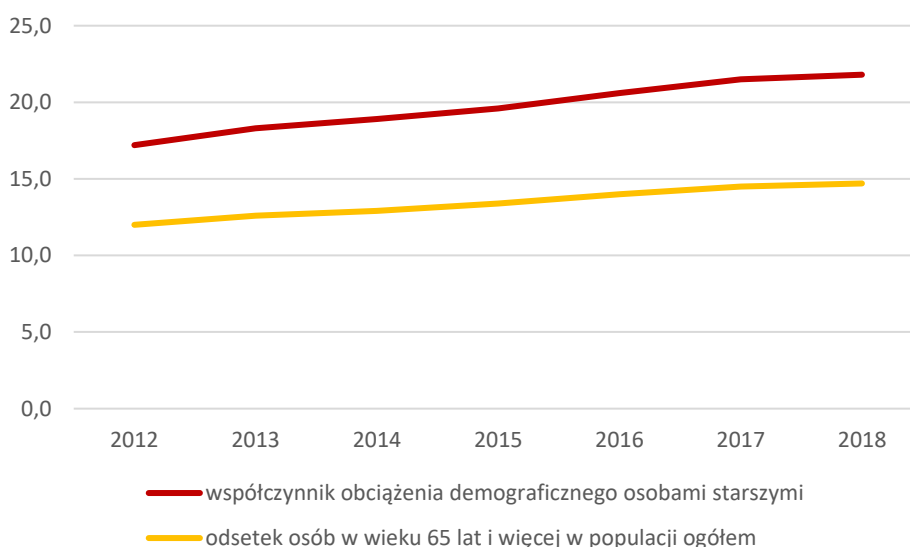
Analizując liczbę kobiet w wieku 15-45 lat, zauważa się stałą wartość tego wskaźnika. Udział kobiet w wieku 15-45 lat wynosi w gminie pomiędzy 24% a 25% na przestrzeni lat 2012-2018. Współczynnik feminizacji w latach 2012-2019 kształtował się na poziomie 97-99, przy czym w roku 2019 było to 98 kobiet/100 mężczyzn w gminie (dla porównania, w powiecie rawickim na 100 mężczyzn przypadają 103 kobiety). Powyższe wskaźniki potwierdzają obawę przed wyludnianiem się gminy i spadkiem liczby urodzeń. Istnieje jednak szansa, że aktualna polityka prorodzinna państwa wpłynie pozytywnie na przyrost naturalny w gminie Jutrosin.

Wykres 2 Udział poszczególnych grup wiekowych w ogóle ludności gminy

Biorąc pod uwagę liczbę ludności w gminie w podziale na grupy wiekowe, można zauważyć trend występujący w większości gmin w Polsce, polegający na starzeniu się społeczeństwa. W roku 2019 w wieku przedprodukcyjnym było 1 586 mieszkańców gminy, co stanowiło 22% ogółu. W wieku produkcyjnym było 4 398 osób (61%), natomiast w wieku poprodukcyjnym – 1 226 (17% wszystkich mieszkańców). Analizując ekonomiczne grupy ludności od 2012 roku można dostrzec, że nieznacznie zmniejsza się udział osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Wyjątkiem jest rok 2019, kiedy to liczba ludności w wieku przed- oraz produkcyjnym, była większa niż rok wcześniej. Wyraźnie natomiast wzrasta udział seniorów – mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi, czyli stosunek osób w wieku poprodukcyjnym do osób w wieku produkcyjnym w gminie rośnie. Podobnie wygląda sytuacja z odsetkiem osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem. Występujące starzenie się społeczeństwa wynika m.in. z polepszenia jakości opieki medycznej, a więc wydłużenia długości życia, a także z coraz niższej liczby urodzeń.

Wykres 3 Współczynnik obciążenia demograficznego w gminie

W okresie 2012-2019 przyrost naturalny w gminie Jutrosin był dodatni w 7 na 8 analizowanych latach. Wahał się wtedy pomiędzy 19 a 49 osobami. Jedynie rok 2018 zakończył się dla gminy z ujemnym przyrostem naturalnym (-8). Wynika to ze spadku liczby urodzeń w tym właśnie roku, a także z większą niż zwykle umieralnością w gminie. Rok 2019 zakończył się przyrostem naturalnym na poziomie 31 osób.

Nieco inaczej ma się sprawa w przypadku salda migracji. Wskaźnik ten od 2012 roku pozostaje na poziomie ujemnym. Wynika z tego, że więcej osób emigruje z gminy Jutrosin, niż się w niej osiedla. W roku 2019 saldo migracji na pobyt stały wyniosło -30.

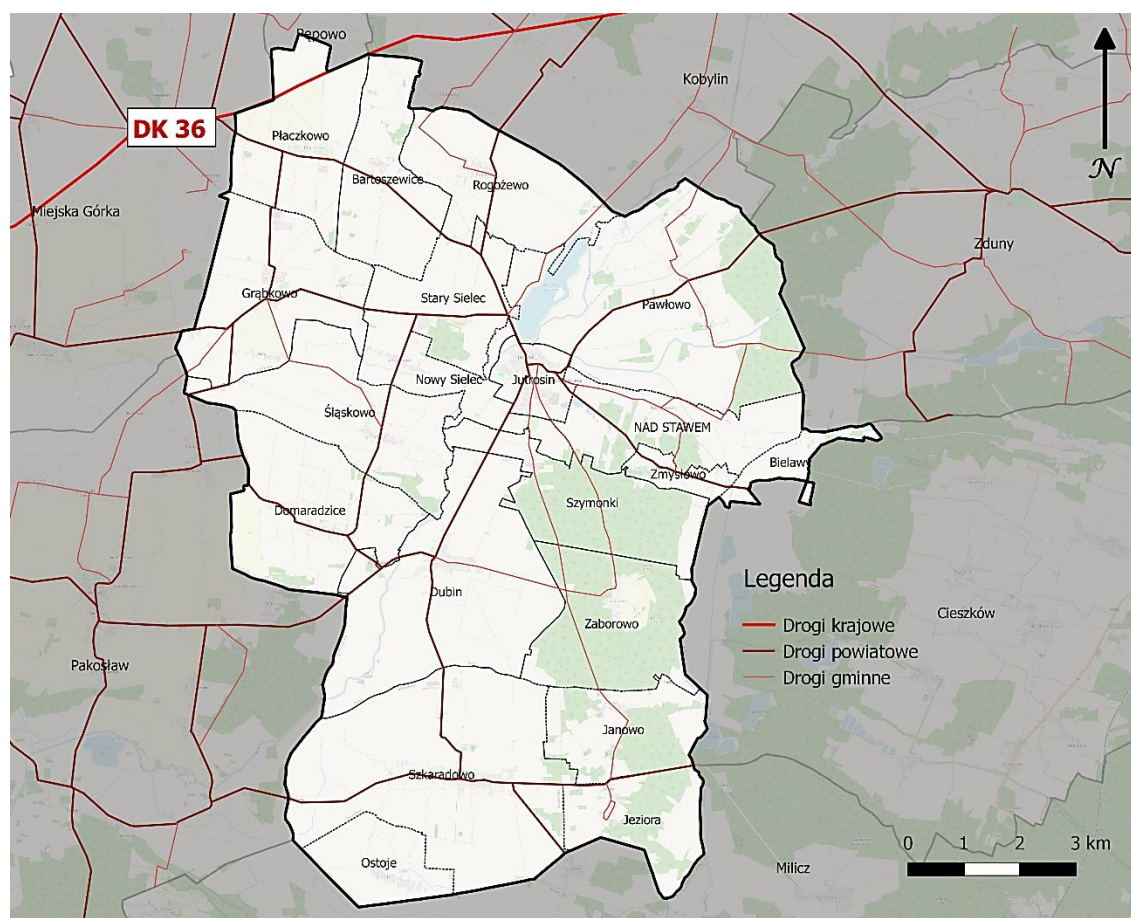
Transport i łączność

Odległość od Jutrosina do najbliższych większych ośrodków miejskich wynosi:

- do Poznania – 114 km,
- do Wrocławia – 72 km,
- do Leszna – 57 km,
- do Gostynia – 34 km,
- do Kościana – 79 km.

Do stolicy województwa, Poznania, dojechać można samochodem w około 1 godz. 40 min. Natomiast do Wrocławia, podróż zajmuje około 1 godz. 10 min.

Ryc. 3 Układ dróg krajowych, powiatowych i gminnych w gminie Jutrosin

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii

Przez gminę Jutrosin nie przebiegają autostrady, podobnie jak drogi ekspresowe. Na północnych obrzeżach znajduje się odcinek drogi krajowej (DK 36), o długości 2,09 km w granicach administracyjnych gminy. DK 36 łączy się z drogą gminną G 825004P w miejscowości Płaczkowo. Układ komunikacyjny i drogowy w gminie Jutrosin stanowią głównie drogi gminne i powiatowe. Spośród dróg powiatowych przez teren gminy Jutrosin przebiegają: P 5491P, P 5493P, P 5494P, P 5496P, P 5497P, P 5498P, P 5484P, P 5499P, P 5500P, P 5504P, P 5150P. Przez miasto Jutrosin przebiega droga powiatowa o długości 2,62 km. Są to ul. A. Mickiewicza oraz odcinek ul. Wrocławskiej i ul. Powstańców. Natomiast na terenie całej gminy łączna długość dróg powiatowych wynosi ok. 55,56 km.

W ramach dróg powiatowych, do koniecznych działań inwestycyjno-remontowych wyznaczono następujące drogi:

- droga 5494P odcinek Dłoń-Jutrosin,
- droga 5494P odcinek Dubin-Szkaradowo,
- droga 5150P od granicy powiatu - Rogożewo do km 1+430,
- droga 5493P od Szkaradowa do granicy powiatu dł. 3+285,
- droga 5493P ścieżka rowerowa od Szkaradowa do Jezior dł. 1+654 km.

Gmina Jutrosin aktywnie współpracuje z Powiatowym Zarządem Dróg. Raz w miesiącu odbywa się posiedzenie Komisji do spraw zmian organizacji ruchu na drogach powiatowych i gminnych Powiatu Rawickiego. Na posiedzeniu tym rozpatrywane są wnioski dotyczące propozycji zmiany stałej organizacji ruchu na w/w drogach na terenie gminy Jutrosin, poprzez zmianę w oznakowaniu pionowym i poziomym. Wnioski kierowane są na komisję w miarę uzasadnionych potrzeb zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom oraz uczestnikom ruchu drogowego. Po rozpatrzeniu wniosku i wizji w terenie na mocy wydanej decyzji zezwalającej lub odmownej przez Komisję, gmina Jutrosin wprowadza zmiany w stałej organizacji ruchu drogowego na drogach gminnych.

W bieżącym utrzymaniu gminy znajduje się 92,444 km dróg gminnych, z czego 9 km to drogi na obszarze miasta, pozostałe 83,444 km to drogi pozamiejskie. Obecnie na drogi o nawierzchni utwardzonej przypada 47,864 km.

W zakresie dróg gminnych, jako najbardziej pilne do przeprowadzenia, określono remonty dróg w miejscowościach Zmysłowo, Domaradzice i Janowo.

Na terenie gminy Jutrosin nie ma się dworców kolejowych. Najbliższy to położony 25 km od Jutrosina dworzec w Krotoszynie, z którego można dostać się bezpośrednio do Leszna, Ostrowa Wielkopolskiego czy Poznania. Dodatkowo na trasie Krotoszyn-Lesno znajduje się stacja Kobylin, do której z Jutrosina jest 11 km. Natomiast około 28 km od Jutrosina znajduje się dworzec kolejowy w Rawiczu, leżący na trasie linii kolejowej nr 271 Poznań Główny-Wrocław Główny.

Na terenie gminy znajduje się 649 opraw oświetlenia drogowego i ulicznego (część to lampy sodowe) oraz dodatkowo 10 lamp solarnych na wioskach. W obszarach, gdzie rozwija się budownictwo mieszkalne planuje się systematyczny montaż oświetlenia drogowego i ulicznego. Najpilniejsze potrzeby związane z oświetleniem występują w ciągach ulic Akacyjowej i Lawendowej w Jutrosinie. Zachodzi tam potrzeba budowy linii oświetlenia ulicznego z montażem słupów oświetleniowych.

Jednymi z głównych celów podróży mieszkańców gminy Jutrosin jest praca oraz edukacja. Gmina Jutrosin w drodze przetargu zapewnia dowozy i odwozy dzieci z i do szkół na terenie gminy:

- Szkoła podstawowa w Szaradowie z i do miejscowości: Ostoje, Janowo, Jeziora, Poradów, Dubin, Domaradzice, Śląskowo, Zaborowo, Katarzynowo,
- Szkoła podstawowa w Jutrosinie z i do miejscowości: Bartoszewice, Zmysłowo, Wielki Bór, Żydowski Bród, Bielawy, Nad Stawem, Rogożewo, Płackkowo, Nowy Sielec, Stary Sielec, Rogożewo-Ochłoda, Pawłowo, Piskornia,

a także poza terenem gminy:

- dowóz i odwóz dzieci i młodzieży do Ośrodka Rehabilitacji i Szkoły Specjalnej w Rawiczu.

Ponadto na terenie gminy firma Milla Spółdzielnia w Lesznie wykonuje regularne przewozy osób w krajowym transporcie drogowym na trasach:

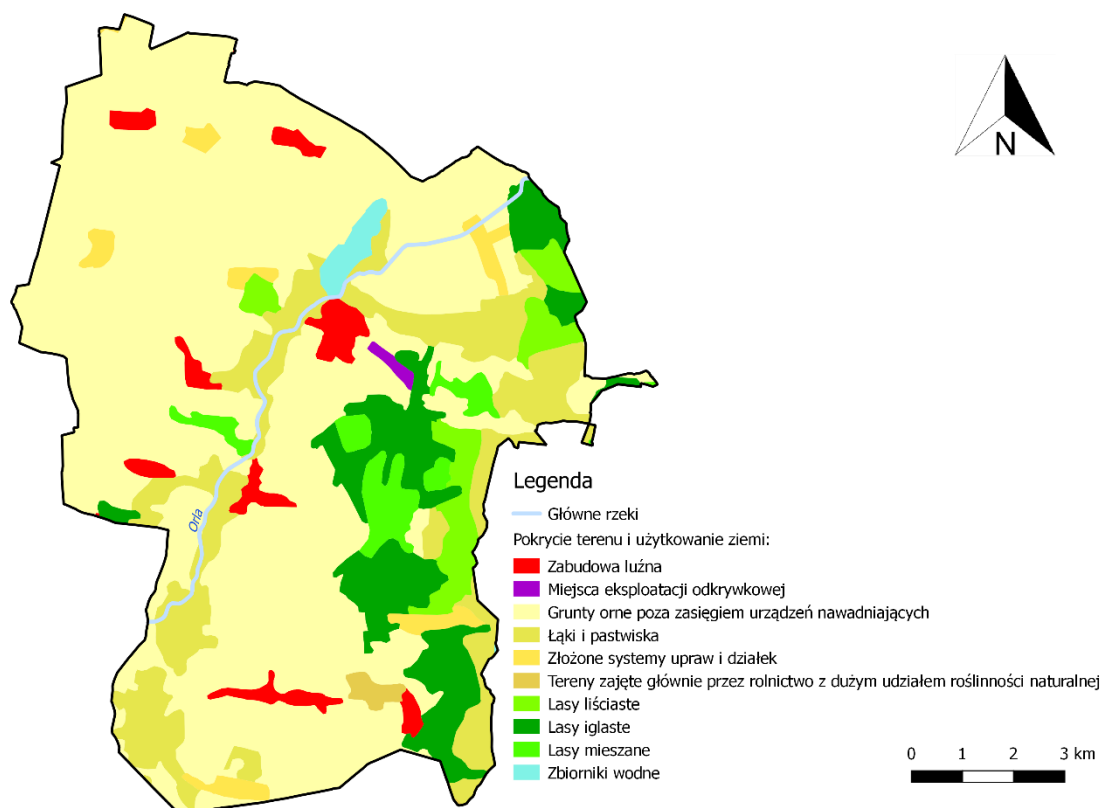
- Rawicz-Miejska Górka-Piaski-Jutrosin,
- Rawicz-Konary-Dłoń-Jutrosin,
- Leszno-Rawicz-Jutrosin-Kobylin-Krotoszyn,
- Rawicz-Pakosław-Jutrosin-Kobylin,
- Kobylin-Miejska Górka-Rawicz-Leszno,
- Rawicz-Pakosław-Dubin-Jutrosin,
- Rawicz-Chojno-Dubin-Jutrosin,
- Rawicz-Miejska Górka-Dubin-Jutrosin.

Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Strukturę przestrzenną gminy, w ogólnym ujęciu, tworzą: szkielet terenów zieleni, rolnicza przestrzeń produkcyjna, podstawowy układ komunikacyjny oraz tereny osadnicze o zróżnicowanym przeznaczeniu.

Największą powierzchnię, ze względu na pokrycie terenu i użytkowanie ziemi, zajmują w gminie Jutrosin użytki rolne. W większości są to grunty orne, leżące poza zasięgiem urządzeń nawadniających. Dużą część stanowią łąki i pastwiska, które występują we wschodniej części gminy oraz w dolinie rzeki Orli, ze względu na podmokły charakter terenów. Stosunkowo niewielką powierzchnię zajmują złożone systemy upraw i działek, a także tereny zajęte głównie przez rolnictwo, ale z dużym udziałem roślinności naturalnej. Wschodnia część gminy to również lasy. Występują zarówno lasy iglaste, liściaste, jak i mieszane. Na południe od miasta położony jest zbiornik wodny Jutrosin. Mozaikę użytkowania terenu uzupełniają obszary zabudowane – głównie jest to zabudowa luźna, jednorodzinna wraz z zabudowaniami związanymi z rolnictwem, a także zabudowa miejska Jutrosina.

Ryc. 4 Pokrycie terenu i użytkowanie ziemi w gminie Jutrosin

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Corine Land Cover 2012

Aktualnie ujednolicony tekst Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Jutrosin, zawiera zmiany wprowadzone w 2013 roku. Ze względu na zwiększenie aktualności zapisów dokumentu, w 2017 roku przeprowadzono analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, która zawierała ocenę aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Analiza wykazała największe zapotrzebowanie na obszary pod zabudowę związaną z przemysłem i działalnością gospodarczą. W zmianie studium zaplanowano takich terenów 49,637 ha.

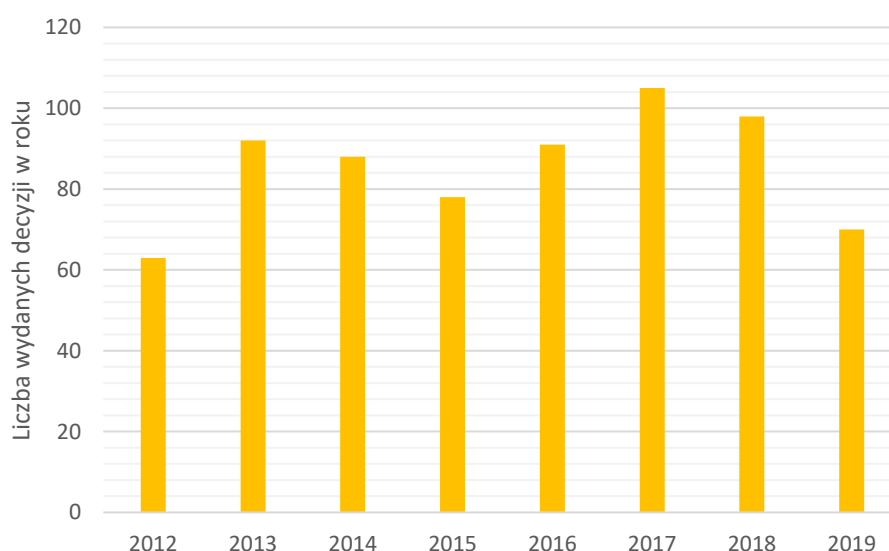
W ramach prac nad aktualizacją studium podjęto uchwałę Nr XXXVII/184/2018 Rady Miejskiej w Jutrosinie z dnia 29 maja 2018 roku w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jutrosin w granicach części obrębów geodezyjnych: Szkaradowo, Śląskowo, Nad Stawem. W uchwale ujęte zostały tereny pod prowadzenie działalności polegającej na:

- wydobywaniu kopalin na złożach znajdujących się w obrębie Nad Stawem,
- wydobywaniu kopalin w obrębie Szkaradowo na wniosek inwestora INVEST PRO Capital,
- zmianie przeznaczenia terenów z mieszkaniowych na usługowo-przemysłowe za zakładem PANIX w Śląskowie.

W zmianie uchwały Studium dodany został przeznaczony do likwidacji projektowany przebieg gazociągu Wierzchowice-Krobia, który został przyjęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego uchwałą nr VII/37/99 z dnia 23 kwietnia 1999 r.

W zmianie Studium uwzględnione zostaną docelowe wnioski o zmianę Studium, wprowadzone i uzupełnione zostaną elementy sieci dróg lokalnych o zróżnicowanych parametrach. Sprecyzowane będą kierunki zmian w strukturze przestrzennej, które pozostaną zgodne z obowiązującymi aktami prawnymi oraz uwzględnione będą dane z aktualnych programów ochrony środowiska, programów polityki ekologicznej, raportów o stanie środowiska, planów gospodarki odpadami, itp. Konieczne jest odniesienie do problemu obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych, a także terenów i obszarów górniczych i w razie potrzeby określić obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny. Wyznaczone zostaną obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji.

Teren gminy Jutrosin objęty jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w niewielkim stopniu – jest to 9,6% powierzchni. Na terenie gminy znajduje się obszar wyznaczony dla terenów parku elektrowni wiatrowych. Obowiązuje na nim *Uchwała Nr VIII/28/2015 Rady Miejskiej w Jutrosinie z dnia 11 czerwca 2015 r. w sprawie: uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów parku elektrowni wiatrowych "JUTROSIN" wraz z infrastrukturą techniczną*. Plan obejmuje działki w części obrębów wsi: Bartoszewice, Domaradzice, Grąbkowo, Płaczkowo, Ślaskowo i Stary Sielec. Na terenie planu dopuszcza się wydzielanie dla każdej siłowni wiatrowej terenu związanego z obsługą, dostępem komunikacyjnym i serwisem siłowni. Projektowane drogi wewnętrzne dojazdowe do siłowni wiatrowych będą wykorzystane również dla obsługi terenów rolnych. Pozostałe obostrzenia w zakresie wykorzystania terenu określono w planie. Drugi, obejmujący znacznie mniejszą powierzchnię miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dotyczy części obrębów Nowy Sielec i Szymonki. Zdecydowaną większość obszaru przeznaczono pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną. Niewielkie fragmenty będą wykorzystane przez zabudowę handlową i usługową. Kilka działek przeznaczono pod zalesienie oraz wprowadzenie zieleni parkowej. Dwie działki przeznaczono także na założenie zieleni parkowej wraz z terenami usług sportu i rekreacji. Zagospodarowanie terenu dopełnią sieci dróg gminnych oraz ciągów pieszo-rowerowych.

Wykres 4 Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydawanych rocznie w latach 2012-2019

Analizując lata 2012-2019, największa liczba decyzji o warunkach zabudowy oraz decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego wydawana była w latach 2017 (105 decyzji) oraz 2018 (98 decyzji). W roku 2019 wydano 70 takich decyzji. Jednocześnie można zauważyć, że od 2017 roku liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy spada. Tendencja taka jest również widoczna w okolicznych gminach.

Najprężniej rozwijającą się miejscowością pod względem przyrostu zabudowy mieszkaniowej, poza Jutrosinem, jest położona w południowo-wschodniej części gminy wieś Jeziora. Na tle pozostałych miejscowości, pod kątem rozwoju zabudowy, wyróżniają się również Ślaskowo i Szymonki. Przewiduje się, że ta ostatnia wieś, połączy się w niedalekiej przyszłości z miastem Jutrosin. Nastąpi to w wyniku zasiedlania działek wyznaczonych pod zabudowę mieszkaniową w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, który obowiązuje w południowej części miasta.

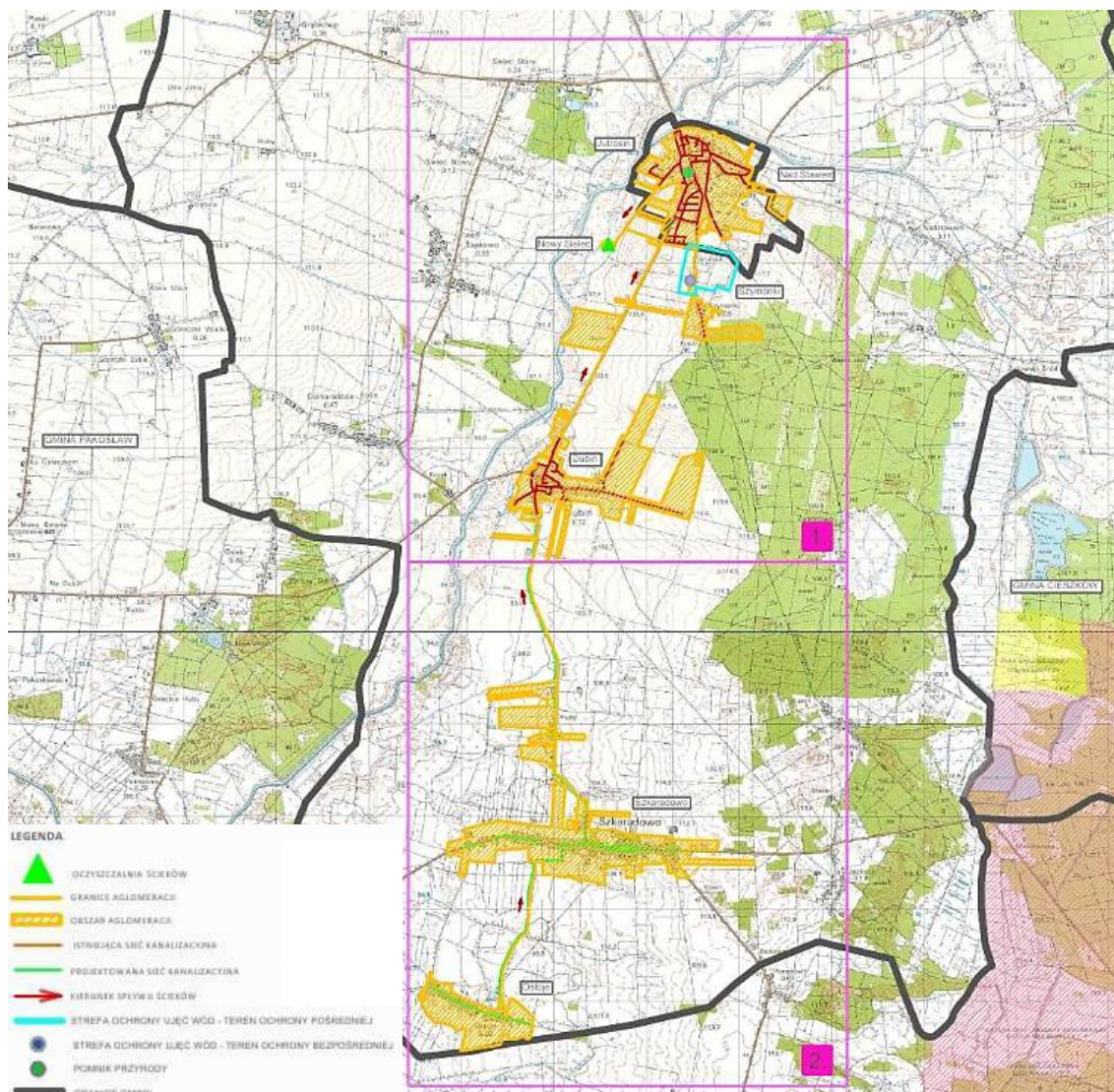
Infrastruktura podstawowa

Uchwałą Nr II/36/14 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 22 grudnia 2014 roku w sprawie wyznaczenia aglomeracji Jutrosin, wyznaczono kanalizacyjną aglomerację Jutrosin o równoważnej liczbie mieszkańców 4 337.

Aglomeracja obejmuje miejscowości: Jutrosin, Szymonki, Dubin, Szkaradowo, Ostoje oraz Nad Stawem. Aglomeracja posiada biologiczną oczyszczalnię ścieków zlokalizowaną w miejscowości Nowy Sielec, o przepustowości średniej $Q_{sr}/d = 460 \text{ m}^3/d$, przy czym przepustowość maksymalna wynosi $600 \text{ m}^3/d$. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Orla w km 43+900.

Gmina Jutrosin ujęta jest w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) oraz Master Planie dla wdrażania dyrektywy Rady 91/271/EWG, który powstał na podstawie ostatniej aktualizacji KPOŚK. Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.

Wskaźnik zbierania siecią (% Równoważnej Liczby Mieszkańców (RLM) korzystających z sieci) w 2016 roku wynosił 68%. Oznacza to, że 68% mieszkańców, którzy mieszkają na terenie objętym aglomeracją kanalizacyjną faktycznie z tej kanalizacji korzysta. W V Aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych – AKPOŚK 2017, przewidziano przeprowadzenie budowy kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Szkaradowo i Ostoje. Powstać ma 8 km nowego rurociągu kanalizacyjnego, 4 przepompownie oraz 299 nowych przyłączy, o łącznej długości 1,2 km. W momencie uchwalania dokumentu rozpoczęły się już prace wykonawcze. Dzięki realizacji inwestycji, docelowo wskaźnik zbierania siecią będzie wynosił 94%.

Ryc. 5 Mapa Jutrosińskiej aglomeracji kanalizacyjnej

Na koniec 2019 roku 42% mieszkańców gminy miało dostęp do sieci kanalizacji sanitarnej. Ścieki z największego zakładu przemysłowego na terenie gminy kierowane są bezpośrednio do oczyszczalni ścieków w Grąbkowie.

Gmina wspiera mieszkańców nie mających możliwości podłączenia do sieci kanalizacyjnej. Uzyskać można dofinansowanie do budowy przydomowej oczyszczalni ścieków w wysokości 50% kosztów kwalifikowanych (Uchwała Nr XXXIV/165/2018 Rady Miejskiej w Jutrosinie z dnia 15 lutego 2018 roku w sprawie: zasad udzielania dotacji celowej na dofinansowanie części kosztów budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Jutrosin; Uchwała Nr XVII/104/2020 Rady Miejskiej w Jutrosinie z dnia 20 lutego 2020 roku w sprawie: zmiany zasad udzielania dotacji celowej na dofinansowanie części kosztów budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Jutrosin).

Gmina Jutrosin posiada uregulowany i dobrze rozwinięty system zaopatrzenia w wodę. Mieszkańcy gminy Jutrosin zaopatrywani są w wodę pochodzącą z ujęć podziemnych. Zgodnie z danymi za 2019 rok, aż 100% mieszkańców ma dostęp do sieci wodociągowej. Operatorem sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej jest spółka Wodociągi

Gminne w Pakosławiu Sp. z o.o. (ul. Leśna 42, 63-920 Pakosław) utworzona wspólnie z Gminą Pakosław i Miejska Górka. Długość sieci wodociągowej wynosiła w 2018 roku 81,8 km.

Problematycznym odcinkiem sieci wodociągowej jest fragment wodociągu w Rogożewie. Woda prowadzona jest na tym odcinku zużywającymi się już rurami azbestowymi, dlatego konieczna jest ich wymiana.

Na terenie gminy znajduje się sieć gazowa. Zgazyfikowane są miejscowości: Jutrosin, Jutrosin-Odbudowa, Domaradzice, Domaradzice – Borek, Grąbkowo, Nad Stawem, Nowy Sielec, Stary Sielec, Śląskowo. Na koniec 2018 roku do sieci gazowej w gminie Jutrosin podłączonych było 720 gospodarstw. Liczba ta rosła od 2015 roku o około 10 rocznie. Około 40% mieszkańców gminy biorących udział w badaniu ankietowym oceniła dostęp do sieci gazowej źle bądź bardzo źle. Rozbudowa sieci gazowej na terenie gminy jest planowana w miejscowościach Dubin i Szkaradowo. Wśród mieszkańców występuje spore zainteresowanie zmianą sposobu ogrzewania budynków mieszkalnych z węglowego na gazowy.

Gmina współpracuje z Polską Spółką Gazownictwa. Współpraca ta polega głównie na wydawaniu decyzji zezwalających na zajęcie pasa drogowego w celu budowy przyłączy gazowych do budynków mieszkalnych oraz rozbudowy istniejących gazociągów w pasie dróg gminnych, których zarządcą jest Gmina Jutrosin.

Według danych gminnych 100% mieszkańców posiada dostęp do energii elektrycznej. Na terenie gminy Jutrosin zainstalowanych jest 19 lamp solarno-wiatrowych. Ponadto, mieszkańcy prywatnie inwestują w panele fotowoltaiczne na własne potrzeby, korzystając przy tym z dofinansowań ze środków unijnych i krajowych. Według mieszkańców gminy, oświetlenie ulic i miejsc publicznych jest na zadowalającym poziomie. Są jednak miejsca, jak nowe osiedla czy ciągi pieszo-rowerowe, gdzie nadal zachodzi potrzeba rozbudowy oświetlenia drogowego.

Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w 2018 roku wynosiło 741,6 kWh. Wśród gmin miejsko-wiejskich w powiecie rawickim tylko gmina Rawicz charakteryzuje się wyższym zużyciem energii w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Wskaźnik ten w gminie Jutrosin systematycznie rośnie od 2016 roku.

Na terenie gminy Jutrosin dostępny jest Internet szerokopasmowy. Dostęp do tej sieci mają mieszkańcy miejscowości: Jutrosin, Jeziora, Janowo, Szkaradowo, Ostoje, Rogożewo, Płaczkowo, Dubin i Szymonki. Główne źródła Internetu na terenie gminy to światłowód oraz bezprzewodowe sieci radiowe. Biorący udział w ankiecie mieszkańcy pozytywnie ocenili dostęp do sieci Internet.

Zasób mieszkaniowy gminy Jutrosin stanowią lokale położone w budynkach należących do gminy oraz lokale w budynkach wspólnot mieszkaniowych, których właścicielem jest gmina.

Tabela 2 Liczba mieszkań i budynków stanowiących zasób gminy Jutrosin

Forma własności	Liczba budynków	Liczba lokali mieszkalnych
Budynki stanowiące w całości własność Gminy Jutrosin	29	66
Budynki wspólnot mieszkaniowych, których Gmina Jutrosin jest właścicielem	7	14
RAZEM:	36	80

W zasobie Gminy Jutrosin znajduje się 36 budynków oraz 80 lokali mieszkalnych. Większość budynków stanowiących własność gminy wymaga gruntownej modernizacji ze względu na stan techniczny oraz dostosowanie do obowiązujących przepisów budowlanych. Priorytetowym celem remontów i modernizacji jest zapewnienie bezpieczeństwa lokatorom, w związku z tym w pierwszej kolejności należy podejmować prace zmierzające do zabezpieczenia konstrukcji budynków, instalacji technicznych oraz zabezpieczenia przeciwpożarowego.

Środowisko

Miasto i Gmina Jutrosin położona jest na południu Niziny Wielkopolskiej, na wysokości około 107 m n.p.m., w dorzeczu rzeki Orli, stanowiącym część dorzecza Baryczy. Jest terenem dość zróżnicowanym pod względem ukształtowania powierzchni. Różnice terenu miejscami przekraczają 30 m. Najwyżej położony punkt (128 m n.p.m.) znajduje się w północno - wschodniej części gminy, w okolicy Grąbkowa; punkt położony najniżej (94 m n.p.m.) znajduje się w dolinie Orli na zachód od Szkaradowa. W ukształtowaniu powierzchni najogólniej można wyróżnić dwie formy morfologiczne: wysoczyznę morenową i równiny terasowe doliny Orli. Obszary wysoczyznowe to wysoczyzna morenowa w północno - zachodniej części gminy i wysoczyzna morenowa falista w części centralnej. Dominującym elementem rzeźby jest szeroka dolina Orli o przebiegu południkowym. Na północy łączy się ona z doliną Radęcy. W dolinie można wyróżnić terasę zalewową położoną poniżej 100 m n.p.m. oraz terasę nad zalewową niską (100 - 105 m n.p.m.) i wysoką (105 - 118 m n.p.m.). Przy wschodniej granicy gminy obszar obniża się przechodząc w podmokłe tereny.

Ukształtowanie terenu, wraz z osią w postaci rzeki Orli, nie ma dużego odzwierciedlenia w obecnym układzie urbanistycznym gminy. Tylko Jutrosin leży nad rzeką, co jest wynikiem usytuowania tam pierwotnej osady, która z czasem przekształciła się w miasto. Rzeka nie wpływa więc znacząco na możliwości rozwoju urbanistycznego miejscowości na terenie gminy. Nie ma ona także znaczącego wpływu na układ komunikacyjny w obecnym kształcie.

Teren gminy Jutrosin charakteryzuje się dość dobrą jakością powietrza atmosferycznego. Nie ma tu bowiem zlokalizowanych dużych obiektów przemysłowych zanieczyszczających powietrze. Układ transportowy gminy stanowią w większości drogi gminne i powiatowe. Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy jest tzw. niska emisja pochodząca głównie z gospodarstw domowych oraz w mniejszym stopniu działalność produkcyjno-usługowa i komunikacja. Najwięcej zanieczyszczeń w gminie ma związek z niewłaściwą eksploatacją urządzeń grzewczych w budynkach mieszkalnych. Często

w celach grzewczych spala się paliwa niskiej jakości oraz emitujące znacznie większe zanieczyszczenia od paliw, odpady komunalne.

W ramach monitoringu zanieczyszczeń na rynku w Jutrosinie znajduje się czujnik, który przekazuje bieżące dane dotyczące stanu powietrza do systemu. Każdy mieszkaniec może w dowolnej chwili sprawdzić czystość powietrza na stronie internetowej: <https://panel.syngeos.pl/sensor/pm10?device=280>.

W gminie podejmowane są działania mające na celu wsparcie mieszkańców na rzecz wymiany źródeł ciepła. Program „Czyste Powietrze”, którego główne założenie to dofinansowanie wymiany starych i nieefektywnych źródeł ciepła na nowoczesne, spełniające najwyższe normy, takie jak: pompa ciepła, kocioł gazowy kondensacyjny, kocioł olejowy kondensacyjny, ogrzewanie elektryczne, kocioł na paliwo stałe (węgiel, biomasa). Kolejnym ważnym założeniem jest prowadzenie niezbędnych prac termomodernizacyjnych budynków.

Gmina ze względu na swoje warunki środowiskowe, przyrodnicze, fizjograficzne i gospodarcze, predestynowana jest do rozwijania energii słonecznej. Na tle innych regionów i miast Polski, gmina Jutrosin leży w pasie korzystnego nasłonecznienia. Roczna wielość promieniowania słonecznego w Polsce waha się w granicach 950-1250 kWh/m² powierzchni, przy czym około 80% całkowitej sumy nasłonecznienia jest generowana przez 6 miesięcy okresu wiosenno-letniego. Nasłonecznienie gminy Jutrosin wynosi około 1100 kWh/m², z czego moc użyteczna generowana jest w okresie marzec-wrzesień. W miesiącach zimowych moc uzyskiwana jest zbyt mała aby możliwa była produkcja energii elektrycznej. Co więcej, gmina Jutrosin jest gminą miejsko-wiejską i dostęp do biomasy, którą można wykorzystać na cele energetyczne, jest duży. Głównym jej źródłem jest powstająca z upraw zbóż słoma.

W zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych prowadzone są działania kontrolne i monitoringowe w przypadku zgłoszeń o podejrzeniu zanieczyszczenia. Prowadzona jest ewidencja zbiorników bezodpływowych. Na terenie gminy zinwentaryzowano 584 zbiorniki bezodpływowe i 14 przydomowych oczyszczalni ścieków. Ponadto, przeprowadzane są kontrole interwencyjne, kiedy istnieje podejrzenie niewłaściwego gospodarowania ściekami, mogącego w konsekwencji wpłynąć na stan wód powierzchniowych, podziemnych lub gleb.

Za gospodarkę odpadami na terenie gminy odpowiedzialny jest Komunalny Związek Gmin Regionu Leszczyńskiego (KZGRL). W gminie Jutrosin funkcjonuje selektywny system gospodarki odpadami. Odpady zbierane są w podziale na 5 frakcji: zmieszane (resztkowe), biodegradowalne, papier, tworzywa sztuczne i metale, szkło kolorowe i bezbarwne. Odpady z gospodarstw domowych odbierane są raz w tygodniu. Odpady wielkogabarytowe odbierane są 2 razy w roku. Ponadto na terenie gminy Jutrosin znajduje się Gminny Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (GPSZOK). Mieszkańcy mogą bezpośrednio przekazywać tam odpady segregowane oraz wielkogabarytowe. Opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wynoszą 27 zł/osobę w gospodarstwie domowym. Od 1 czerwca 2020 roku gospodarstwa posiadające kompostownik będą miały możliwość obniżenia kosztów gospodarowania odpadami o 3 zł/osobę w rodzinie.

W przeciągu kilku ostatnich lat, rok 2017 był rekordowy, jeśli chodzi o ilość odpadów komunalnych, wytworzonych na terenie gminy Jutrosin. Zebrano wtedy 2 000,6 Mg odpadów, w tym 1 787,2 Mg odpadów zmieszanych oraz 218,4 Mg odpadów segregowanych. W roku 2018 ilość ta spadła, zarówno biorąc pod uwagę odpady zmieszane, jak i segregowane.

Tabela 3 Ilość odpadów komunalnych wytworzonych przez mieszkańców gminy w latach 2014-2018

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Ilość odpadów komunalnych [Mg]	1698,61	1677,00	1835,25	2005,60	1927,00
w tym zmieszanych	1580,12	1523,10	1666,06	1787,20	1683,85
w tym segregowane	118,49	153,90	169,19	218,40	243,15

Wymagane poziomy odzysku i recyklingu, jakie muszą być osiągnane co roku, zostały ustalone w:

- Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczania składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz. U. z 2017 r., poz. 2412),
- Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz.U. 2016 poz.2167).

Tabela 4 Wymagane poziomy odzysku i recyklingu odpadów

Wymagane poziomy	Wymagane poziomy w 2018 r.	Osiągnięty poziom w 2018 r. przez KZGRL
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania [%]	40 %	15,7 %
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła [%]	30 %	53,36 %
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych [%]	50 %	90,01 %

W 2018 roku poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania powinien wynosić 40%. Poziom osiągnięty przez KZGRL wynosił 15,7%. Poziomy recyklingu zostały dotrzymane ze sporą nadwyżką.

W gminie Jutrosin prowadzone są działania na rzecz podniesienia świadomości mieszkańców oraz poziomu i jakości segregacji odpadów. Rozprowadzane są ulotki informacyjne oraz prowadzone są kontrole składu odpadów, mające na celu weryfikację czy odpady są odpowiednio segregowane. Problem dzikich wysypisk na terenie gminy występuje w niewielkim stopniu.

Na terenie gminy Jutrosin istniało składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, które zgodnie z decyzją Starosty Rawickiego nr OS.7643-4/09 z dnia 15 stycznia 2010 r. wraz ze zmianą decyzją Marszałka Województwa Wielkopolskiego nr DSR-II-2.7241.1.21.2017 z dnia 11 września 2017 r. zostało zamknięte, a termin rekultywacji został wyznaczony do końca 2021 roku.

W gminie Jutrosin od kilku lat zauważalna jest tendencja spadkowa w liczbie wydawanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację inwestycji. W 2016 roku było to 8 decyzji, natomiast w roku 2019 już tylko 2.

Tabela 5 Liczba decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydawana przez gminę w latach 2013-2019

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację inwestycji	7	8	8	8	6	4	2

Do najważniejszych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację inwestycji w latach 2012-2019 (wydanych przez gminę, dla terenu gminy i dla jej bliskiego sąsiedztwa) można zaliczyć:

- budowę kanalizacji sanitarnej Szkaradowo-Ostoje,
- budowę kanalizacji sanitarnej Domaradzice-Borek,
- budowę kanalizacji sanitarnej Śląskowo-Nowy Sielec,
- rozbudowę zakładów GOBARTO S.A. w Grąbkowie.

Inwestycje związane z budową kanalizacji sanitarnej, które wymieniono powyżej, są najważniejszymi inwestycjami w zakresie ochrony środowiska realizowanymi na terenie gminy Jutrosin w przeciągu ostatnich lat. Kolejne pilne inwestycje związane są z budową kanalizacji sanitarnej w miejscowości Szkaradowo i Ostoje (zadanie już rozpoczęte) oraz Stary Sielec. Do pilnych inwestycji należy zaliczyć także rekultywację składowiska odpadów. Na części budynków gospodarczych, a także budynków użyteczności publicznej nadal zalega eternitowe pokrycie dachowe, które należy w najbliższej perspektywie czasowej usunąć ze względu na zdrowie i bezpieczeństwo mieszkańców.

Na obszarze gminy Jutrosin występują pokłady kruszyw naturalnych, tj. piasku i żwiru. Według stanu na luty 2018 r. na obszarze gminy udokumentowane były 23 złoża –głównie kruszyw naturalnych, w tym jedno złożo gazu ziemnego. Najwięcej złóż udokumentowanych zostało w okolicach miejscowości Zmysłowo i Nad Stawem. Spośród 23 złóż eksploatacja prowadzona jest na 8 złożach, a na 2 eksploatacja prowadzona jest okresowo. Pozostałe złoża są rozpoznane wstępnie albo szczegółowo lub eksploatacja jest zaniechana.

Biorąc pod uwagę zasoby środowiska przyrodniczego gminy - grunty zalesione stanowią 14,7% w gminie, a użytki zielone 21%. Pozostałe elementy szaty roślinnej to parki wiejskie i zieleń cmentarna, wszelkiego rodzaju ciągi zadrzewień, sady i ogrody, sezonowe uprawy polowe. Większość lasów podlega Nadleśnictwu Krotoszyn. Koncentrują się one we wschodniej części gminy w obniżeniach dolinnych. Cechują się dużą różnorodnością siedlisk ze znacznym udziałem siedlisk wilgotnych.

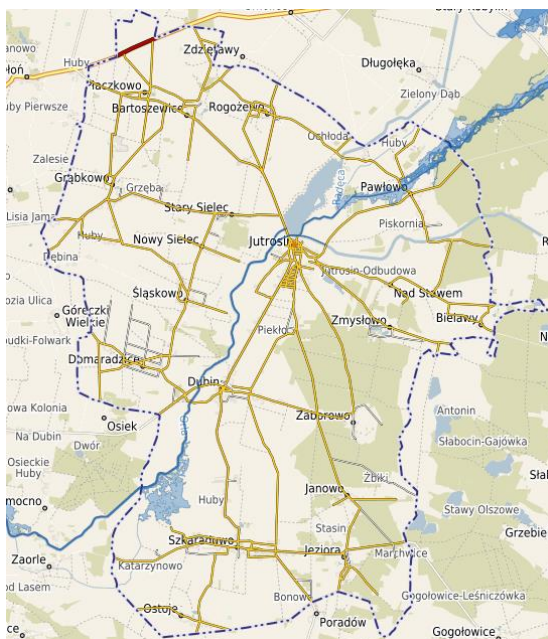
Dopełnieniem elementów zielonej infrastruktury w gminie, na terenie miasta i gminy jest błękitna infrastruktura. Należą do niej wszelkie ciekі wodne, w tym głównie rzeka Orla, Radęca i Borownica.

Ważnym elementem środowiska w gminie jest Zbiornik Jutrosin. Powstał on nad rzeką Orlą w celu ochrony doliny rzeki przed częstymi powodziąmi. Jego powierzchnia wynosi ponad 90 ha, natomiast maksymalna głębokość to 2,20 m. Jest to zbiornik retencyjny służący jednocześnie wypoczynkowi i rekreacji. Nadaje się do uprawiania różnego rodzaju sportów wodnych: pływania, kajakarstwa, windsurfingu, kitesurfingu. Sporty żeglarskie uprawiać można dzięki otwartej przestrzeni i silnym wiatrom. Koszt wykonania zbiornika wyniósł ponad 23 mln złotych i w dużej części był sfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w ramach programu „Wzmocnienie ochrony przeciwpowodziowej zagrożonych obszarów oraz zwiększenie retencji na terenie województwa” w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013. Poza funkcją przeciwpowodziową i retencyjną, które są niezwykle ważne w epoce zachodzących szybko zmian klimatycznych, zbiornik ma też duży potencjał turystyczno-rekreacyjno-sportowy. W ostatnich latach coraz bardziej popularne staje się paralotniarstwo, również uprawiane nad Zbiornikiem Jutrosin. Aktualnie przy Zbiorniku (nazywanym też przez mieszkańców Zalewem), nie występuje zagospodarowanie turystyczne czy gastronomiczne. Elementy zagospodarowania rekreacyjnego nie spełniają wymagań mieszkańców oraz potencjalnych turystów.

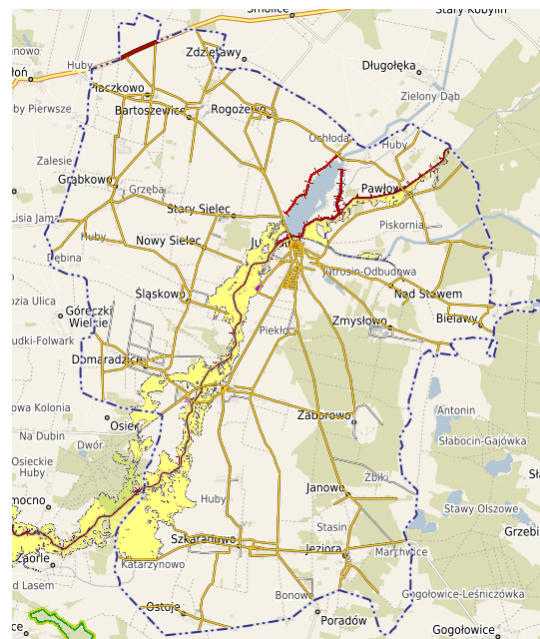
Powierzchniowe formy ochrony przyrody na terenie gminy nie występują. W mieście Jutrosin znajduje się jednak jeden pomnik przyrody – platan klonolistny *Platanus x acerifolia* (*Platanus x hispanica*). Drzewo ma 20 m wysokości i 201 cm pierśnicy (obwodu). Rośnie przy kościele przy ul. Wrocławskiej. Na terenach okalających gminę, występują m.in. takie obszary chronione jak: Park Krajobrazowy Dolina Baryczy, rezerwat Stawy Milickie, obszary ptasie i siedliskowe Natura 2000, a także obszar chronionego krajobrazu i Natura 2000 Dąbrowy Krotoszyńskie.

Województwo wielkopolskie zaliczane jest do najbardziej deficytowych w wodę obszarów Polski. Gmina Jutrosin aż w 83 % zagrożona jest wszystkimi rodzajami suszy w stopniu znacznym. Obszary położone w zachodniej części kwalifikują się nawet do zagrożenia wysokiego i bardzo wysokiego. Niekorzystny bilans wodny wynika z małej ilości opadów i spływu jednostkowego kształtującego się poniżej średniej krajowej, a także ograniczonej możliwości naturalnej retencji wodnej. Tę negatywną sytuację pogłębiają także powiększająca się powierzchnia uszczelniona i niewystarczające zalesienie. Spośród sektorów gospodarki, narażonych w największym stopniu na zjawisko suszy, jest rolnictwo. Problemem na obszarze gminy jest także obniżający się poziom wód gruntowych. Zjawiska te najprawdopodobniej będą się pogłębiać w wyniku następstw zmian klimatu.

Na terenie gminy Jutrosin występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Obszary te zlokalizowane są wzdłuż rzeki Orli.

Ryc. 6 Mapa zagrożenia powodziowego

Ryc. 7 Mapa zagrożenia powodziowego w przypadku przerwania wału przeciwpowodziowego

Źródło: Informatyczny System Ośłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami

Jedynie miejscowość Pawłowo zagrożona jest powodzią w normalnych warunkach. Pozostałe miejsca zagrożenia leżą poza obszarem zabudowanym. Inaczej ma się sprawa w przypadku ryzyka uszkodzenia wałów przeciwpowodziowych – wtedy zagrożone są też częściowo Jutrosin i Dubin.

Oświata

Współpraca instytucji oświatowych z organem prowadzącym przebiega na zadowalającym dla obu stron poziomie. Na terenie gminy Jutrosin mieszczą się 4 szkoły. Są to:

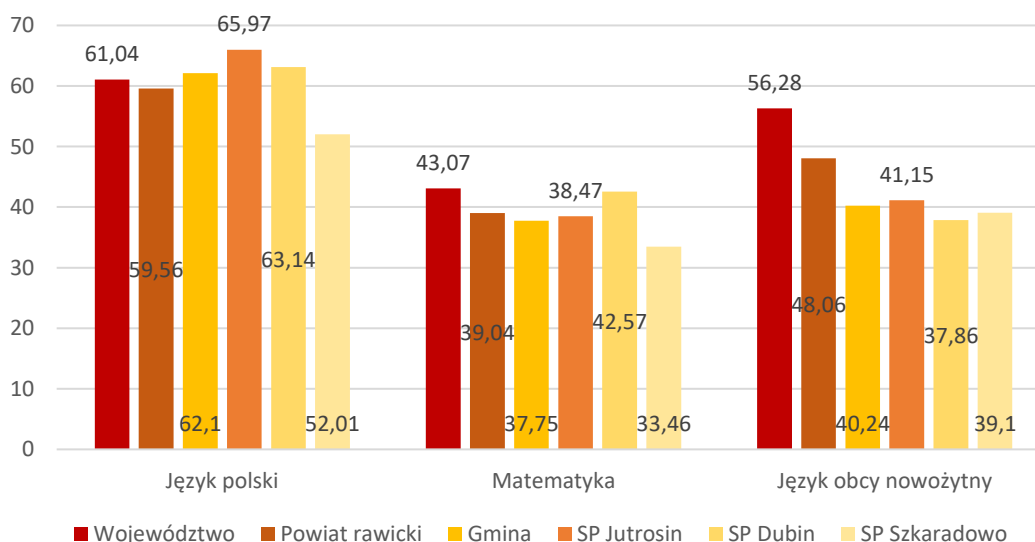
- Szkoła Podstawowa im. Władysława Bartkowiaka w Jutrosinie – ul. Wrocławska 27, 63-930 Jutrosin,
- Szkoła Podstawowa im. Stanisława Ratajczaka – Szkaradowo 1, 63-930 Jutrosin,
- Szkoła Podstawowa w Dubinie – Dubin 150, 63-930 Jutrosin,
- Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Jutrosinie – ul. Wrocławska 39, 63-930 Jutrosin.

W poniższej tabeli zaprezentowano podstawowe dane dotyczące szkół, liczby uczniów, oddziałów oraz obwodów szkolnych.

Tabela 6 Wykaz podstawowych danych dotyczących szkół na terenie gminy

Szkoła, adres	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Granice obwodu szkolnego (miejscowości i liczba mieszkańców)
SP w Jutrosinie, ul. Wrocławska 27, 63-930 Jutrosin	349	18	21 uczniów	Jutrosin, Wielki Bór, Nad Stawem, Zmysłowo, Bielawy, Pawłowo, Piskornia, Rogożewo, Bartoszewice, Płaczkowo, Grąbkowo, Nowy Sielec, Stary Sielec, Szymonki (łącznie 4 017 mieszkańców w 2019 r.)
SP w Dubinie, Dubin 150, 63-930 Jutrosin	141	8	18 uczniów	Dubin, Domaradzice, Borek, Śląskowo, Zaborowo (łącznie 1 520 mieszkańców w 2019 r.)
SP w Szkaradowie, Szkaradowo 1, 63 - 930 Jutrosin	186	11	18 uczniów	Katarzynowo, Szkaradowo, Ostoje, Janowo, Jeziora, Bonowo, Stasin, Żbiki (łącznie 1 667 mieszkańców w 2019 r.)
ZS w Jutrosinie, ul. Wrocławska 39, 63-930 Jutrosin	336	16	21 uczniów	Nie dotyczy

Analiza wyników sprawdzianu kompetencji, odpowiednio odczytana i zinterpretowana stanowi jeden ze wskaźników efektywności nauczania. Na jej podstawie można ocenić trafność wybranych programów, dokonać korekty systemów kształcenia, przeprowadzić ewaluację pracy poszczególnych podmiotów i zaplanować działania podnoszące efektywność kształcenia w szkołach gminnych.

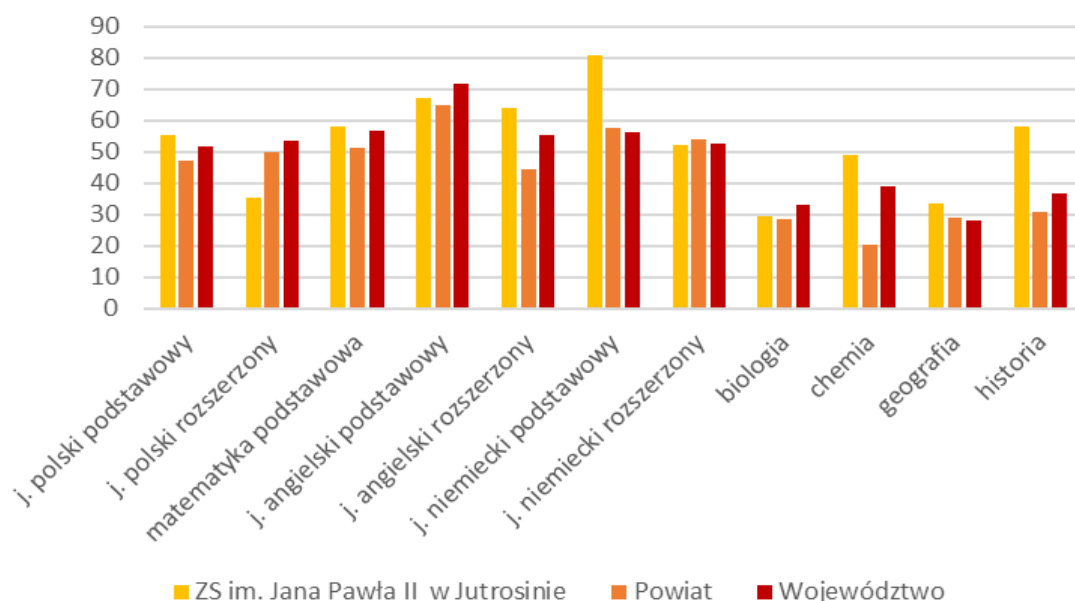

Wykres 5 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w roku 2019

Analizując wyniki nauczania w szkołach podstawowych na terenie gminy, można zauważyć, że nie są one na równym poziomie, szczególnie jeśli chodzi o wyniki egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego. Szkoła Podstawowa w Jutrosinie może pochwalić się

najwyższym wynikiem egzaminu z części języka humanistycznej. Co więcej, wynik SP Jutrosin oraz SP Dubin jest wyższy zarówno od średniej powiatowej jak i wojewódzkiej. Egzamin z części matematycznej poszedł uczniom z gminy najgorzej. Tylko szkoła w Dubinie uzyskała wyniki wyższe od średniej powiatowej, jednak niższe od średniej województwa wielkopolskiego. Język obcy nowożytny (na terenie gminy był to tylko język angielski) wypadł w gminie dużo gorzej niż średnia powiatowa czy wojewódzka. Ogólnie biorąc pod uwagę wyniki egzaminu ósmoklasisty z 2019 roku, najwyższe wyniki osiągnęli uczniowie SP w Jutrosinie, a najgorsze uczniowie SP w Szkaradowie.

W roku 2019 w ZS im. Jana Pawła II w Jutrosinie przeprowadzono również egzamin maturalny. Wyniki egzaminu zaprezentowano na poniższym wykresie.

Wykres 6 Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku 2019

Szkoła ponadgimnazjalna (aktualnie ponadpodstawowa) w Jutrosinie, nie odbiega wynikami matur od średnich powiatowych czy wojewódzkich. W większości przypadków nawet przewyższa średnie wyniki uzyskane w powiecie rawickim i województwie wielkopolskim. Najlepsze wyniki uczniowie osiągnęli z egzaminu z języka niemieckiego (poziom podstawowy), najgorsze z biologii i geografii, co nie odbiega od tendencji w powiecie i województwie.

Analizując infrastrukturę szkolną, można zauważyć wyraźne dysproporcje w tym zakresie. W szkołach w Jutrosinie i Szkaradowie dostępne są dość dobra infrastruktura oraz wyposażenie. SP w Szkaradowie posiada 15 pracowni przedmiotowych, 3 tablice interaktywne, a także 12 telewizorów i rzutników multimedialnych. Dodatkowo dostępnych jest 26 komputerów z dostępem do szerokopasmowego Internetu. W szkole mieści się też pełnowymiarowa sala sportowa, sala fitness, siłownia oraz boisko wielofunkcyjne. Dużo gorsza sytuacja występuje w szkole w Dubinie. Brak jest pracowni wyposażonych w kierunku nauczania konkretnych przedmiotów, monitory interaktywne są w 2 klasach, a w 4 są telewizory LCD. Pracownia informatyczna wyposażona jest w 10 komputerów stacjonarnych z 2006 roku. Brak jest sali gimnastycznej, są jednak boisko trawiaste przy szkole oraz boisko z kostki brukowej.

Biorąc pod uwagę infrastrukturę dodatkową, tylko Szkoła Podstawowa w Jutrosinie posiada stołówkę, na której 30% uczniów korzysta z obiadów w szkole. Szafki dla każdego ucznia dostępne są w szkołach podstawowych w Jutrosinie i Szkaradowie. Również w tych szkołach dostępna jest świetlica otwarta w Jutrosinie od 7:00 do 16:30 oraz w Szkaradowie od 7:00 do 15:00. W Szkole Podstawowej w Dubinie brak jest wygospodarowanego pomieszczenia na świetlicę, lecz jest ona organizowana w różnych godzinach w klasach, w których aktualnie nie prowadzone są zajęcia dydaktyczne. W żadnej szkole nie funkcjonuje gabinet pielęgniarstwa czy stomatologiczny. We wszystkich szkołach na terenie gminy brak jest barier architektonicznych – szkoły są dostępne do osób z niepełnosprawnością.

We wszystkich szkołach na terenie gminy prowadzone są koła zainteresowań, rozwijające wiedzę i umiejętności w zakresie przedmiotów szkolnych, jak i artystyczne, sportowe, informatyczne. Szkoły biorą udział w wielu projektach edukacyjnych i programach pilotażowych. Wykaz kół zainteresowań oraz projektów przedstawiono w tabeli.

Tabela 7 Wykaz kół zainteresowań i projektów w szkołach na terenie gminy

Szkoła:	SP Jutrosin	SP Dubin	SP Szkaradowo	ZS Jutrosin
Kółka zainteresowań	artystyczne, muzyczne, języka angielskiego, taneczne, chórek, plastyczne, informatyczne, historyczno-geograficzne, teatralno-polonistyczne, komputerowe, biologiczne, matematyczne, rękodzielnictwa, gitarowe, SKS (Szkolny Klub Sportowy)	j. polski, j. angielski, matematyka, przyrodnicze, plastyczne, eksperymenty chemiczne, rowerowe, zespoły taneczne kl.1-3, SKS, chór	Dziecięca Grupa Obrzędowa Szakiety, chór szkolny, gazetka szkolna Szkolne Echo, kółko turystyczne, kółko teatralne Arlekin, zajęcia sportowe „Bawimy się w koszykówkę”, kółko Młodych Przyrodników, kółko informatyczne, kółko języka angielskiego, kreatywne zajęcia przyrodnicze dla klas I-III, kółko plastyczne dla klas I-III, zajęcia taneczne dla klas I-III, zajęcia sportowe z piłki nożnej SKS	SKS chłopców, SKS dziewcząt, chór szkolny, kółko recytatorsko – teatralne, zajęcia mundurowe, LOK, kółko fotograficzne
Projekty edukacyjne / programy pilotażowe	„I Ty możesz zostać Olimpijczykiem”, „Umiem pływać”, „Nauka pływania”, „Matematyka jest jak piórko”, „Ja Wielkopolanin”, „Lubię czytać bajki, moja wyobraźnia	„Umiem pływać”, „Śniadanie daje moc”, „Bezpieczna szkoła puchatka”, „Śpiewająca polska”, „Trzymaj formę”, „Owoce i warzywa w szkole”, „Szklanka mleka”,	Ogólnopolski Program Rozwoju Chórów Szkolnych „Śpiewająca Polska”, Program powszechnej nauki pływania „Umiem Pływać”,	Zajęcia mundurowe

kształtuje dzieciństwo”, „Lepsza szkoła - sesje z plusem”, „Owoce i warzywa w szkole”, „Szlanka mleka”, „SKO - Szkolna Kasa Oszczędnościowa”, „Cyfrowa szkoła”, „OSE (Ogólnopolska Sieć Edukacyjna)”	„Cyfrowa Szkoła Wielkoposka@2020”, „OSE wyzwanie”, „Orlik”, „Czysta łazienka”, „Projekt z biedronką”, „Dni kreatywności”	„ENEA Akademia Talentów”, „Cyfrowa Szkoła Wielkopolsk@2020”, „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”, Program „Moja Szkoła 1:1” Fundacji Rodziny Duda, Projekt „Niepodległa 2018. Fundacja PZU z Kulturą”, „Szkoła Mistrzów Programowania KoderJunior”	
--	--	--	--

Nauczyciele wszystkich szkół na terenie gminy stale podnoszą swoje kwalifikacje. Kadra dokształca się zarówno w zakresie uczonych przedmiotów szkolnych, bądź nabywania możliwości do prowadzenia innych przedmiotów, ale także w zakresie informatyzacji, psychologii oraz pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Współpraca szkół z rodzicami przebiega na zadowalającym poziomie. Wszędzie prowadzone są wywiadówki, pogadanki oraz rozmowy i spotkania indywidualne z rodzicami. Ponadto rodzice włączają się w organizację wydarzeń na terenie szkół w ramach działań rad rodziców.

W Szkole Podstawowej w Szkaradowie wprowadzane są innowacje pedagogiczne w zakresie nauczania języka polskiego, edukacji przyrodniczej, sportu (piłka siatkowa). Wszyscy uczniowie korzystają z inteligentnej platformy edukacyjnej „EduNect”. Rozbudowany jest system diagnozowania uczniów (diagnozy wstępne, diagnozy końcowe, egzaminy próbne). Zespół Szkół w Jutrosinie natomiast, prowadzi zajęcia fakultatywne, wspomaganie maturzystów poprzez prowadzenie dodatkowych zajęć organizowanych przez nauczyciela przedmiotu. Szkoły współpracują z Gminną Biblioteką Publiczną, Gminnym Centrum Kultury i Rekreacji, Muzeum Ziemi Rawickiej oraz Muzeum Ziemi Jutrosińskiej.

Liczba uczniów posiadających opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju jest różna w szkołach na terenie gminy. Najwięcej uczniów z potrzebami wspomaganie jest w szkołach w Szkaradowie i Dubinie. Warto zaznaczyć, że w szkole w Szkaradowie liczba takich uczniów stale rośnie od kilku lat. W roku szkolnym 2019/2020 było to 36 uczniów. Najmniej uczniów z opiniami jest w Zespole Szkół w Jutrosinie. Najwięcej uczniów z orzeczeniami o niepełnosprawności jest w Szkole Podstawowej w Jutrosinie.

Do form wsparcia uczniów z trudnościami w nauce należą m.ni.: zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, opieka logopedy, pedagoga, psychologa, zajęcia terapeutyczne, współpraca z rodzicami, stosowanie w praktyce dydaktycznej oceniania kształtującego. Kilkoro uczniów z terenu gminy korzysta także z pomocy nauczyciela wspomagającego.

Ważnym elementem w zakresie oświaty jest kwestia dowozu uczniów do szkół. Spośród 3 szkół podstawowych na terenie gminy, najwięcej uczniów dojeżdża do szkoły

w Jutrosinie. Spośród wszystkich uczniów aż 51% stanowią uczniowie dojeżdżający. W szkole w Dubinie jest to 44%, a w szkole w Szkaradowie – 42,5%. Ze względu na najwyższą liczbę dowożonych uczniów, autobusy szkolne najwcześniej wyjeżdżają właśnie w szkole w Jutrosinie – pierwszy kurs jest o godzinie 6:30. W pozostałych szkołach jest to 6:45. Zajęcia w szkołach w Jutrosinie i Szkaradowie rozpoczynają się o godzinie 8:00, natomiast w Dubinie o 8:15. Warto więc zwrócić uwagę na długi odstęp czasu pomiędzy wyjazdem pierwszego autobusu, a rozpoczęciem zajęć. Kursy powrotne są dostosowane do możliwości uczestnictwa uczniów w zajęciach pozalekcyjnych. Ostatnie kursy są skorelowane z planem lekcji i odjeżdżają pomiędzy 15:20 a 15:30 (nie we wszystkie dni tygodnia).

Część dzieci i młodzieży w wieku szkolnym uczy się w szkołach poza terenem gminy. Nie jest to jednak duży odsetek – w ostatnich latach kształtuje się nieco poniżej 10%. Są to głównie uczniowie mieszkający za granicą, uczniowie w szkołach specjalnych oraz uczniowie, którzy zmienili miejsce zamieszkania.

Główne kierunki dojazdu młodzieży z gminy do szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych to szkoła w ZS w Jutrosinie, a także Milicz, Rawicz i Miejska Górka. Miejscowościami wykluczonymi transportowo pod względem dojazdu do szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych to Zaborowo i Szymonki.

Gmina nie prowadzi całościowego monitoringu losów absolwentów szkół. Częściowy monitoring prowadzony jest dla Szkoły Podstawowej w Jutrosinie. Jego wyniki w roku 2019 kształtują się następująco: kontynuacji nauczania w szkołach ponadgimnazjalnych: 55% ZS Jutrosin (47% LO, 53% szkoła branżowa), 44% Milicz (30% LO, 30% technikum, 40% szkoła branżowa), pozostali uczniowie wybrali szkoły w Rawiczu, Wrocławiu, Grabonogu, we Wronkach.

Na terenie gminy Jutrosin funkcjonuje system przyznawania stypendiów szkolnych. Stypendium szkolne przysługuje wyłącznie:

- uczniom szkół publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych oraz słuchaczom kolegiów pracowników służb społecznych - do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24 roku życia,
- wychowankom publicznych i niepublicznych ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych - do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki,
- uczniom szkół niepublicznych nieposiadających uprawnień szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych - do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki.

Pomoc materialna o charakterze socjalnym w formie stypendium szkolnego ma na celu wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z różnych środowisk. Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności, gdy w rodzinie występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe.

Stypendium szkolne jest przyznawane w formie refundacji poniesionych kosztów. Warunkiem wypłaty świadczenia jest poniesienie przez rodzica lub pełnoletniego ucznia kosztów na cele edukacyjne dziecka.

Miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne nie może być większa niż kwota 528,00 zł netto (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowania kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz.U.2018 poz. 1358).

Rada Gminy Jutrosin w regulaminie ustaliła, że kwotę stypendium szkolnego przyznaje się w zależności od wysokości dochodu na osobę w rodzinie. W przypadku dochodu na osobę w rodzinie do 264,00 zł – wypłaca się 100% wysokości stypendium – 124,00 zł; od 264,01 zł do 528,00 zł – 80% wysokości stypendium – 99,20 zł.

Ze wsparcia w formie stypendium szkolnego w 2019 r. na terenie gminy Jutrosin korzystało 61 uczniów, w tym:

- szkoła podstawowa - 42 osoby,
- gimnazjum - 6 osób,
- liceum ogólnokształcące - 4 osoby,
- zasadnicza zawodowa - 1 osoba,
- szkoła branżowa I stopnia - 6 osób,
- technikum - 2 osoby.

Szkoła w Szkaradowie oferuje ponadto pozastypendialne metody wsparcia ucznia zdolnego. Należą do nich m.in.: diagnozowanie uzdolnień, indywidualizacja pracy na lekcji oraz podczas zajęć pozalekcyjnych, motywowanie do udziału w olimpiadach, konkursach, zawodach sportowych, zapraszanie do prowadzenia zajęć ekspertów np. UAM, pozyskiwanie środków finansowych na realizację projektów, programów, ciekawych zajęć. Zakup książek naukowych i programów multimedialnych do biblioteki szkolnej. Współpraca z Radą Rodziców, która wspiera wybitnie zdolnych pozostających w trudnej sytuacji materialnej poprzez dofinansowywanie wyjazdów na wycieczki lub na kolejne etapy konkursów.

Przedszkola

Na terenie gminy funkcjonują 3 przedszkola publiczne, dla których organem prowadzącym jest Gmina Jutrosin: w Jutrosinie, Dubinie i Szkaradowie. Łączna liczba dzieci w przedszkolach, dla których organem prowadzącym jest gmina w roku 2019/2020 to 305.

Tabela 8 Wykaz podstawowych informacji dotyczących przedszkoli w gminie

Przedszkole	Adres	Liczba dzieci w roku 2019/2020	Liczba oddziałów na poszczególnych poziomach nauczania	Średnia wielkość oddziału	Godziny otwarcia
Dubin	Dubin 143	69	Łącznie 3	23	7:00-15:30
Szkaradowo	Szkaradowo 193	93	Łącznie 4	23	6:30-15:30
Jutrosin	ul. A. Mickiewicza 9	79	„0”- 1 oddział/ 12 dzieci 6-letnich, 1 dziecko- 7letnie/ Poniżej „0”- 3 oddziały / 66 dzieci/	Ok. 20 dzieci	6:30-16:30

Jutrosin	ul. A. Mickiewicza 2	64	„0”-1 oddział/ 24 dzieci-6-letnie/ Poniżej „0”- 2 oddziały /40 dzieci/	Ok. 21 dzieci	6:30-16:00
Jutrosin	Płaczkowo 27	21	„0”- 6 dzieci Poniżej „0”- 15 dzieci—1 oddział	21	7:00-13:00

Najdłużej otwarte jest przedszkole w Jutrosinie, które funkcjonuje w godzinach 6:30 do 16:30. Pozostałe są otwarte do godziny 15:30 bądź 16:00, poza oddziałem w Płaczkowie, które funkcjonuje w godzinach 7:00 do 13:00. W przedszkolach w Dubinie i Jutrosinie (ul. A. Mickiewicza 2) mieszczą się po 3 oddziały, w przedszkolach w Szkaradowie i Jutrosinie (ul. A. Mickiewicza 9) są 4 oddziały, natomiast oddział w Płaczkowie jest jeden, gdzie łącznie przebywają dzieci w „zerówce” i młodsze. Średnia wielkość oddziału w przedszkolu w Jutrosinie (ul. A. Mickiewicza 9) wynosi około 20 dzieci. W pozostałych jest to 21-23 dzieci na jeden oddział. Mieszkańcy gminy w ankiecie strategicznej bardzo wysoko ocenili dostęp do edukacji przedszkolnej.

Koszty utrzymania dzieci w przedszkolach pokrywa gmina. Koszt utrzymania jednego przedszkolaka zmieniał się na przestrzeni ostatnich kilku lat, z wyraźną tendencją wzrostową od 2016 roku. W roku 2019 koszt utrzymania jednego dziecka wynosił 868,42 zł miesięcznie.

Tabela 9 Roczne koszty utrzymania 1 dziecka w przedszkolu w latach 2014-2019

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Koszt utrzymania 1 dziecka [zł] / miesiąc	620,13	638,03	539,32	742,50	793,98	868,42

Do przedszkoli gminnych uczęszczają również dzieci spoza terenu gminy. W roku 2019 było to łącznie 10 przedszkolaków. Liczba dzieci spoza gminy w podziale na konkretne przedszkola została przedstawiona w poniższej tabeli. Dane dotyczą lat 2012-2019.

Tabela 10 Liczba dzieci spoza gminy w przedszkolach na terenie gminy Jutrosin

Przedszkole	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Dubin	0	2	5	5	1	2	1	2
Szkaradowo	3	7	5	6	5	6	4	3
Jutrosin	b.d.	b.d.	2	2	3	5	6	5

Na terenie gminy Jutrosin nie funkcjonują żłobki publiczne ani prywatne. Analizując odpowiedzi mieszkańców na pytania dotyczące miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, można wywnioskować, że występuje duże zapotrzebowanie na żłobek w gminie. Biorąc pod uwagę liczbę urodzeń w latach 2017-2019, liczba dzieci w wieku 0-3 lat wynosi 272. Występuje więc duży potencjał w zakresie zainteresowania formami opieki żłobkowej.

Zdrowie i pomoc społeczna

Na terenie gminy Jutrosin funkcjonują dwie prywatne przychodnie lekarskie:

- Przychodnia Specjalistyczna i Lekarza Rodzinnego "MAYMED" Jerzy May, ul. 700-lecia 1, 63-930 Jutrosin,
- Przychodnia Lekarska Familia Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością Spółka Komandytowa, ul. A. Mickiewicza 8a, 63-930 Jutrosin.

Przychodnie świadczą usługi podstawowej opieki zdrowotnej (POZ). W poniższej tabeli przedstawiono szczegółową ofertę.

Tabela 11 Oferta przychodni świadczących usługi podstawowej opieki zdrowotnej

Przychodnia Lekarska Familia SP. Z o.o. S.K., ul. A. Mickiewicza 8a, 63-930 Jutrosin	Przychodnia Specjalistyczna i Lekarza Rodzinnego "MAYMED" Jerzy May, ul. 700-lecia 1, 63-930 Jutrosin
<ul style="list-style-type: none"> • Gabinet lekarski podstawowej opieki zdrowotnej (POZ): poradnia (gabinet) lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, leczenie w ramach podstawowej opieki zdrowotnej - medycyna rodzinna, leczenie w domu pacjenta - medycyna rodzinna, podstawowa opieka ambulatoryjna - medycyna rodzinna, opieka nad zdrowym dzieckiem, medycyna pracy, kształcenie i szkolenie personelu medycznego - medycyna rodzinna, nadzór epidemiologiczny - medycyna rodzinna; • Gabinet diagnostyczno-zabiegowy: leczenie w ramach podstawowej opieki zdrowotnej - medycyna rodzinna, zapobieganie chorobom zakaźnym - medycyna rodzinna, oświata i promocja zdrowia - medycyna rodzinna; • Punkt szczepień: opieka nad zdrowym dzieckiem - zdrowie publiczne, szczepienia - medycyna rodzinna, oświata i promocja zdrowia - zdrowie publiczne; • Gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej: medycyna szkolna - pielęgniarstwo środowiska nauczania i wychowania; 	<ul style="list-style-type: none"> • Poradnia (gabinet) lekarza podstawowej opieki zdrowotnej (POZ): leczenie w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, leczenie w domu pacjenta, USG, EKG; • Poradnia rehabilitacyjna – rehabilitacja ambulatoryjna; • Pracownia fizjoterapii – rehabilitacja ambulatoryjna – fizjoterapia; • Pracownia masażu leczniczego – rehabilitacja ambulatoryjna; • Pracownia krioterapii – rehabilitacja ambulatoryjna; • Pracownia hydroterapii – rehabilitacja ambulatoryjna; • Pracownia laserowa – rehabilitacja ambulatoryjna; • Pracownia elektroterapii - rehabilitacja ambulatoryjna; • Pracownia magnetoterapii – rehabilitacja ambulatoryjna; • Gabinet pielęgniarstwa POZ – usługi pielęgniarstwa, pozostałe usługi pomocnicze; • Gabinet diagnostyczno-zabiegowy – medycyna rodzinna, szczepienia-medycyna rodzinna, szczepienia-pediatrica; • Punkt pobrania materiałów do badań – badania laboratoryjne - diagnostyka laboratoryjna;

<ul style="list-style-type: none"> • Punkt pobrań materiałów do badań: badania laboratoryjne – diagnostyka laboratoryjna; • Gabinet pielęgniarstwa POZ: usługi pielęgnacyjne - pielęgniarstwo rodzinne, pozostałe usługi pomocnicze - pielęgniarstwo rodzinne; • Poradnia (gabinet) położnej podstawowej opieki zdrowotnej; • Pracownia diagnostyki laboratoryjnej (laboratorium); • Pracownia diagnostyki obrazowej - diagnostyka obrazowa - radiologia i diagnostyka obrazowa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Poradnia dermatologiczna – leczenie ambulatoryjne specjalistyczne – dermatologia, wenerologia.
---	--

Ponadto na terenie gminy w zakresie opieki zdrowotnej swoje usługi świadczą:

- pielęgniarki środowiskowo-rodzinne,
- poradnia dietetyczna,
- poradnia ginekologiczno-położnicza,
- gabinet stomatologiczny,
- indywidualna praktyka położnicza,
- gabinet psychologiczny.

Na terenie gminy Jutrosin nie ma stacji pogotowia ratunkowego. Najbliższe to Zespół Ratownictwa Medycznego PO254 Kobylin (w odległości 11 km) oraz Szpital Powiatowy w Rawiczu (w odległości 27 km od Jutrosina).

W Jutrosinie funkcjonują 3 apteki:

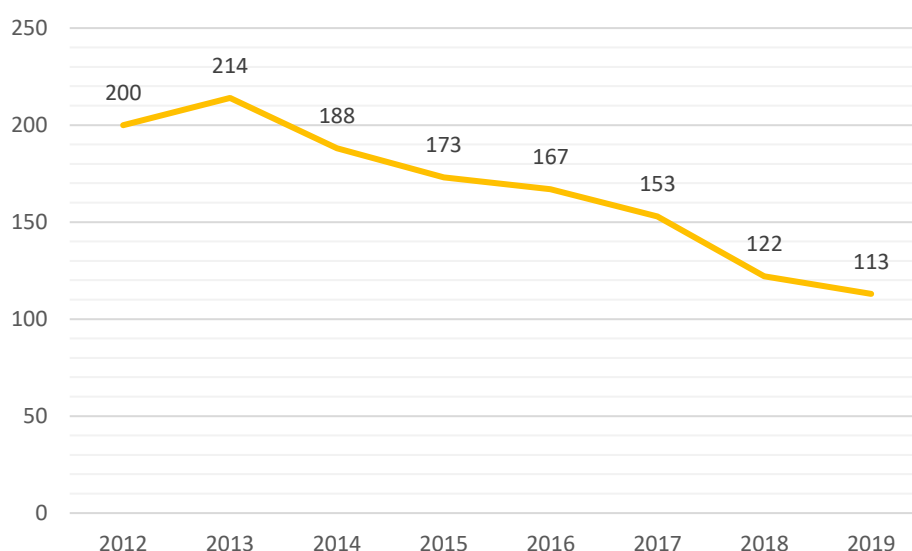
- Apteka „POD ORŁEM” ul. Rynek 8, 63-930 Jutrosin, otwarta od 8:00 do 18:30 od poniedziałku do piątku, oraz od 8:00 do 13:00 w sobotę,
- Apteka „POD ORŁEM II” ul. A. Mickiewicza 8A, 63-930 Jutrosin, otwarta od 8:00 do 16:00 od poniedziałku do piątku,
- Apteka „RODZINNA” ul. Wrocławska 6, 63-930 Jutrosin, od 8:00 do 18:00 od poniedziałku do piątku, oraz od 8:00 do 14:00 w sobotę.

Gmina Jutrosin prowadzi działania w zakresie programów profilaktycznych i medycznych. W latach 2016-2020 w ramach ww. projektów na terenie gminy odbywały się badania mammograficzne. W latach 2018-2020 były to badania słuchu, a w latach 2018-2019 badania dolnego odcinka przewodu pokarmowego.

Pomoc społeczna to jedna z instytucji polityki społecznej państwa, której głównym zadaniem jest pomoc osobom i rodzinom w radzeniu sobie w trudnych sytuacjach życiowych, jakich nie mogą one same pokonać przy wykorzystaniu swoich możliwości, uprawnień i własnych środków. Usługi społeczne w gminie Jutrosin ukierunkowane są tak, aby były pomocne w zwalczaniu dyskryminacji, zapewnieniu równości płci, poprawie warunków życia, tworzeniu równych szans dla wszystkich i uczestniczeniu w życiu społecznym.

Wykluczeniu społecznemu mieszkańców na terenie gminy Jutrosin przeciwdziała Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jutrosinie. Jego siedziba znajduje się przy ul. Rynek 26 w Jutrosinie. Celem działalności ośrodka jest organizowanie i wykonywanie zadań z zakresu pomocy społecznej, w szczególności poprzez doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia potrzebujących osób i rodzin i zintegrowanie ich ze środowiskiem. Do zadań pomocy społecznej należy przyznawanie i wypłacanie świadczeń, prowadzenie pracy socjalnej, rozwój i prowadzenie niezbędnej infrastruktury socjalnej czy rozwijanie nowych form pomocy.

Główne powody objęcia pomocą to: ubóstwo, bezrobocie, wielodzietność, długotrwała choroba, niepełnosprawność. W latach 2013-2019 zauważalny jest spadek liczby rodzin objętych pomocą społeczną. W 2013 roku było to 214 rodzin, natomiast w 2019 – 113. Nastąpił więc spadek aż o 101 rodzin.

Wykres 7 Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2012-2019

Na rzecz walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym realizowane były w ostatnich latach 2 projekty:

- „Mogę-Potrafię-Teraz” realizowane w latach 2009-2014,
- „Razem przeciw wykluczeniu” realizowany w latach 2017-2018.

W ramach polityki senioralnej oraz pomocy społecznej, gmina Jutrosin kieruje osoby do Domu Pomocy Społecznej oraz opłaca ich pobyt. W roku 2018 pomocą w takiej formie było objętych 7 mieszkańców. Na realizację powyższego zadania wydatkowano kwotę 103 839,50 zł (gmina pokryła różnicę między kosztem utrzymania mieszkańca w DPS, a posiadanym dochodem własnym tego mieszkańca, pomniejszonym o 30%). Jednym z elementów polityki senioralnej są zasiłki celowe wypłacane z przeznaczeniem np. na zakup leków czy pokrycie kosztów leczenia. W gminie realizowane jest świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz usług asystenckich w środowisku zamieszkania osób starszych i niesamodzielnych z uwzględnieniem stanu zdrowia i zdolności psychofizycznych. Wsparcie takie udzielane jest w miejscu zamieszkania osoby potrzebującej, z uwzględnieniem jej stanu zdrowia i zdolności psychofizycznych. W 2018 r. usługami opiekuńczymi objętych zostało 11 osób. Usługi opiekuńcze skierowane są do osób w podeszłym wieku, przewlekłe chorych, które we

własnym zakresie, bądź korzystając z pomocy rodziny, nie są w stanie zaspokoić podstawowych potrzeb życiowych. Usługi opiekuńcze obejmują opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W gminie Jutrosin działają dwa kluby seniora – Klub Seniora ASTER oraz Klub Seniora WRZOS.

W zasobie gminy nie ma mieszkań socjalnych. Jeśli chodzi o budynki komunalne, to na terenie gminy jest ich 36, z czego 20 w mieście Jutrosin i 16 na wsiach. Mieszkań komunalnych natomiast jest 80, z czego 54 w mieście i 26 na wsiach. Zdecydowana większość budynków wymaga modernizacji.

Kultura i sport

W skali całego kraju można zauważyć, że dostęp do instytucji kulturalnych dla mieszkańców obszarów wiejskich jest ograniczony. Nie inaczej jest w gminie Jutrosin. Instytucje kultury (Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Jutrosin, Muzeum Ziemi Jutrosińskiej, Gminne Centrum Kultury i Rekreacji, Gminne Centrum Informacji) znajdują się głównie w Jutrosinie (oprócz filii Biblioteki w Dubinie i Szkaradowie). Brak obiektów kulturalnych w sołectwach oraz niewystarczająca liczba połączeń komunikacyjnych z poszczególnych jednostek wiejskich do miasta powoduje utrudniony dostęp do kultury osobom mieszkającym poza obszarem miejskim.

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Jutrosinie, mimo, że istniała już od 1948 roku, w obecnym kształcie działa jako samorządowa instytucja kultury od stycznia 2004 r. i służy zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, kulturalnych, oświatowych i informacyjnych. Uczestniczy również w rozpowszechnianiu wiedzy i kultury na terenie gminy. Struktura organizacyjna biblioteki obejmuje poza siedzibą w Jutrosinie, dwie filie biblioteczne: w Dubinie i Szkaradowie. W planach jest przeniesienie filii w Szkaradowie do budynku szkoły. Księgozbiór Biblioteki w Jutrosinie na koniec 2018 roku wynosił 22 261 woluminów. Znajdująca się w budynku sali wiejskiej i OSP w Dubinie filia, posiada 12 502 woluminy, natomiast filia w Szkaradowie (która zajmuje połowę budynku gminnego, a w drugiej części znajduje się mieszkanie) ma w swoich zbiorach 10 637 książek. Księgozbiory są ciągle uzupełniane o nowe pozycje. Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Jutrosinie zatrudnia czterech pracowników. W obu filiach zamiejscowych zatrudnionych jest po jednym pracowniku na pełnym etacie.

W Muzeum Ziemi Jutrosińskiej gromadzone i przechowywane są zabytki kultury materialnej pochodzącej z regionu. Należą do nich przedmioty użytkowe i nieużytkowe, dzieła sztuki, dokumenty, książki, czasopisma, fotografie itp. Większość zgromadzonych zbiorów jest eksponowana na wystawie stałej w pomieszczeniach muzealnych przy ul. Wrocławskiej 39 w Jutrosinie. W dyspozycji muzeum znajduje się także wiatrak nad zalewem w Jutrosinie. Mieści się w nim punkt widokowy i wystawa sprzętów rolniczych. Muzeum Ziemi Jutrosińskiej organizuje także warsztaty czasowe, okolicznościowe i artystyczne. Muzeum wchodzi w skład Gminnego Centrum Kultury i Rekreacji w Jutrosinie.

Gminne Centrum Kultury i Rekreacji w Jutrosinie jest samorządową instytucją kultury, realizującą swoje statutowe zadania w zakresie upowszechniania kultury i sztuki na

terenie miasta i gminy Jutrosin zgodnie z Ustawą o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej z dnia 25 października 1991 r. Placówka została utworzona w 1975 roku.

Aktualnie Gminne Centrum Kultury i Rekreacji w Jutrosinie dysponuje następującymi pomieszczeniami w budynku przy ul. Mickiewicza 2 w Jutrosinie:

- sala widowiskowa ze sceną o pow. 250 m²,
- hol o pow. 60 m²,
- salka zebrań wraz z zapleczem kuchennym o łącznej pow. 80 m²,
- pomieszczenia biurowe 30 m²,
- pracownia muzyczno-plastyczna 50 m²,
- biuro Gminnego Centrum Informacji 25m².

Centrum jest również współużytkownikiem Boiska Sportowego Orlik w zakresie organizowania imprez rekreacyjnych.

Wspólnie z Jutrosińskim Stowarzyszeniem Modelarzy prowadzona jest pracownia modelarska znajdująca się przy ul. Sportowej 12.

W Gminnym Centrum Kultury i Rekreacji od września 2016 roku działa Fundacja Małych Serc i Uniwersytet Trzeciego Wieku. Spotkania słuchaczy Uniwersytetu odbywają się raz w miesiącu. Prowadzone są warsztaty kulinarne, wspólne gotowanie, spotkania okolicznościowe. Jak na Uniwersytet przystało, odbywają się wykłady, m.in. na tematy związane z energią odnawialną, zajęcia języka angielskiego oraz zajęcia informatyczne.

Gminne Centrum Informacji w Jutrosinie jest ogólnodostępnym miejscem z możliwością korzystania z bezpłatnego Internetu. Biuro GCI wyposażone jest w 5 stanowisk komputerowych ze stałym dostępem do Internetu, ksero, skaner, drukarkę i nagrywarkę.

Ponadto w gminie działa Towarzystwo Miłośników Ziemi Jutrosińskiej. Z inicjatywy stowarzyszenia powstało Muzeum Ziemi Jutrosińskiej. Jako główne cele działalności, Towarzystwo określa:

- inspirowanie ruchu intelektualnego wspierającego rozwój ziemi jutrosińskiej, wielkopolski i ojczyzny,
- propagowanie dziedzictwa kulturowego w regionie,
- rozwijanie postaw patriotycznych, rozbudzanie przywiązania do miejsca urodzenia, regionu i kraju,
- kształtowanie poczucia szacunku dla Polskiej tradycji, historii i kultury, dla symboli religijnych i narodowych, świąt państwowych.

W miejscowości Katarzynowo mieści się gospodarstwo pasieczne „Pszczołka”. Liczącą ponad 100 rodzin pszczelich pasiekę prowadzi małżeństwo państwa Bednarków. Oboje są pszczelarzami i posiadają profesjonalnie wyposażoną pracownię pszczelarską, w której pozyskują miód odmianowy. Poza produkcją miodu, uznawanego za produkt lokalny, z którego słynie gmina, „Zagroda Pszczołki Przyjaciółki” oferuje zwiedzającym: poznanie historii bartnictwa i pszczelarstwa – kłody i barcie, skansen starych uli i nie tylko, ule figuralne, poznawanie zawodu pszczelarza, uliki z pszczołami murarkami, zapoznanie się z pszczelarstwem, ulik obserwacyjny, ścieżkę edukacyjną, muzeum z galerią o tematyce pszczelarskiej, degustację produktów pszczelich, miejsce do biesiadowania, grill, sklepik z produktami oraz miodobranie.

Na terenie gminy Jutrosin znajdują się 4 użytkowane cmentarze. Ich wykaz wraz z powierzchnią i numerami działek ewidencyjnych przedstawia tabela.

Tabela 12 Wykaz cmentarzy na terenie gminy

Lp.	Miejscowość	Zarządca cmentarza	Powierzchnia cmentarza [ha]	Numer działek ewidencyjnych
1	Jutrosin	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Elżbiety w Jutrosinie	1,25502	536
2	Szkaradowo	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina Biskupa w Szkaradowie	1,2189	551, 552, 553
3	Borek – cmentarz przykościelny	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Dubinie	0,4224	542
4	Borek – cmentarz przykościelny	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Dubinie	0,8426	531, 532, 535, 536, 537

Poza cmentarzami czynnymi na terenie gminy występują nieużytkowane cmentarze wyznaniowe. Cmentarze ewangelickie znajdują się w miejscowościach: Jutrosin, Nad Stawem, Płaczkowo, Śląskowo, Zaborowo. Ponadto w Jutrosinie znajduje się nieużytkowany cmentarz żydowski.

Na atrakcyjność kulturalną gminy wpływają także zabytki. Najbardziej powszechną formą ich ochrony jest wpisanie do Rejestru zabytków. Na terenie gminy Jutrosin występują 53 zabytki wpisane do Rejestru zabytków nieruchomych. Ich wykaz przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13 Wykaz zabytków wpisanych do Rejestru Zabytków

ZABYTEK	CHRONOLOGIA	WYKAZ DOKUMENTÓW	MIJSCOWOŚĆ / ADRES
założenie urbanistyczne i zespół budowlany	1281 r.	1159A z 1990-01-16	Jutrosin
ratusz	1865 r.	1140A z 1989-03-20; 325/Wlkp/A z 2006-05-26	Jutrosin, ul. Rynek 26
kościół parafialny pw. św. Elżbiety	1900 - 1903	1023/A z 1987-08-10; 301/Wlkp/A z 2006-04-19	Jutrosin, ul. Tadeusza Kościuszki 11
kościół ewangelicki, ob. szkoła	1862 - 1863	1649A z 1998-04-02; 302/Wlkp/A z 2006-04-19	Jutrosin
kościół cmentarny pw. Świętego Krzyża	1777 r.	110/A z 1968-06-01; 300/Wlkp/A z 2006-04-19	Jutrosin
dzwonnica	koniec XVIII w.	110/A z 1968-06-01; 300/Wlkp/A z 2006-04-19	Jutrosin
ogrodzenie	1862 - 1863	1649A z 1998-04-02; 302/Wlkp/A z 2006-04-19	Jutrosin
zieleń		1649A z 1998-04-02; 302/Wlkp/A z 2006-04-19	Jutrosin

kościół filialny pw. Przemienienia Pańskiego	poł. XIX w.	627/A z 1969-06-21; 306/Wlkp/A z 2006-04-24	Domaradzice
zespół stodoł	XIX w.	1101/A z 1988-05-02	Dubin
stodoła VII	koniec XIX w.	1101/A z 1988-05-02	Dubin 15
stodoła VI	koniec XIX w.	1101/A z 1988-05-02	Dubin 21
stodoła IV	koniec XIX w.	1101/A z 1988-05-02	Dubin 23
stodoła V	koniec XIX w.	1101/A z 1988-05-02	Dubin 9
stodoła XII	koniec XIX w.	1101/A z 1988-05-02	Dubin
stodoła VIII	koniec XIX w.	1101/A z 1988-05-02	Dubin
stodoła III	koniec XIX w.	1101/A z 1988-05-02	Dubin
stodoła II	koniec XIX w.	1101/A z 1988-05-02	Dubin
stodoła I	koniec XIX w.	1101/A z 1988-05-02	Dubin
stodoła XVIII	koniec XIX w.	1101/A z 1988-05-02	Dubin
stodoła XVI	koniec XIX w.	1101/A z 1988-05-02	Dubin
stodoła XVII	koniec XIX w.	1101/A z 1988-05-02	Dubin
stodoła XV	data nieznana	1101/A z 1988-05-02	Dubin
stodoła XIV	koniec XIX w.	1101/A z 1988-05-02	Dubin
stodoła XIII	koniec XIX w.	1101/A z 1988-05-02	Dubin
stodoła XI	koniec XIX w.	1101/A z 1988-05-02	Dubin
stodoła XXIV	koniec XIX w.	1101/A z 1988-05-02	Dubin
stodoła XXIII	koniec XIX w.	1101/A z 1988-05-02	Dubin
stodoła XXII	koniec XIX w.	1101/A z 1988-05-02	Dubin
stodoła XXI	koniec XIX w.	1101/A z 1988-05-02	Dubin
stodoła XX	koniec XIX w.	1101/A z 1988-05-02	Dubin
stodoła XIX	koniec XIX w.	1101/A z 1988-05-02	Dubin
założenie urbanistyczne i zespół budowlany	1267 r.	1326/A z 1992-07-09	Dubin
wiatrak koźlak	1. poł. XVIII w.	1082/A z 1988-03-28	Dubin
wiatrak koźlak	XIX w.	1094/A z 1988-03-28	Grąbkowo 57
zespół dworsko-parkowy	1. poł. XIX w.	1566A z 1995-11-08	Płaczkowo 34
dwór	1. poł. XIX w.	1566A z 1995-11-08	Płaczkowo 34
park	2. poł. XIX w.	1566A z 1995-11-08	Płaczkowo
folwark	2. poł. XIX w.	1280/A z 1992-04-14	Stary Sielec
kolonia mieszkalna służby folwarczej	przełom XIX/XX w.	1280/A z 1992-04-14	Stary Sielec
kolonia mieszkalna służby dworskiej	1. ćw. XX w.	1280/A z 1992-04-14	Stary Sielec
zespół alei śródpolnych	data nieznana	1157/A z 1989-12-12	Stary Sielec
aleja lipowo-jesionowa	data nieznana	1157/A z 1989-12-12	Stary Sielec
aleja lipowa	data nieznana	1157/A z 1989-12-12	Stary Sielec
aleja lipowa	data nieznana	1157/A z 1989-12-12	Stary Sielec
aleja brzozowa	data nieznana	1157/A z 1989-12-12	Stary Sielec

aleja dębowa	data nieznana	1157/A z 1989-12-12	Stary Sielec
zespół dworsko-parkowy	data nieznana	1426/A z 1973-04-11; 1427/A z 1973-04-11; 1157/A z 1989-12-12	Stary Sielec
park krajobrazowy	pocz. XX w.	1157/A z 1989-12-12	Stary Sielec
dwór	poł. XIX w.	1426/A z 1973-04-11	Stary Sielec 2
dwór II tzw. zamek	1910 r.	1427/A z 1973-04-11	Stary Sielec
dom	przełom XVIII/XIX w.	636/A z 1969-06-24; 304/Wlkp/A z 2006-04-20	Szkaradowo 101
kościół parafialny pw. św. Marcina	1810 - 1812	112/A z 1968-06-01; 326/Wlkp/A z 2006-05-25	Szkaradowo

Miejscowością najbardziej bogatą w obiekty zabytkowe jest Dubin. Wiele spośród zabytków gminnych znajduje się w miejscowości Stary Sielec. Najstarsze zabytki datowane są na XIII wiek i są to założenia urbanistyczne i zespoły budowlane w Dubinie i Jutrosinie. Ochroną objętych jest 5 kościołów, 23 stodoły, w tym zespół stodół (wszystkie w Dubinie), a także dwory, parki, wiatraki, dzwonnica i ratusz w Jutrosinie oraz aleje drzew.

Wśród zabytków ruchomych najcenniejsze z nich znajdują się w Kościele parafialnym pw. Św. Elżbiety w Jutrosinie, wzniesionym w latach 1900-1902 z inicjatywy Zdzisława Czartoryskiego. Neoromańska świątynia ma bogaty wystrój i wyposażenie, np. polichromie Antoniego Pracajłowicza, utrzymane w tradycji bizantyjskiej z elementami modernizmu. Dekoracja malarska tworzy jednorodne i unikalne wnętrza. Prezbiterium zdobi 7 witraży projektu Mehoffera. Zabytki ruchome znajdują się także w kościele cmentarnym pw. Św. Krzyża w Jutrosinie, a także pw. Przemienienia Pańskiego w Borku. Ponadto w ewidencji zabytków ruchomych uwzględniono 4 obiekty z wyposażenia pałacu w Starym Sielcu, a także 2 krzyże przydrożne i skrzynkę pocztową.

Ponadto w gminie występują 3 zabytki archeologiczne:

- Dubin – st. 18 AZP 69-29/49, Grodzisko – wczesne średniowiecze,
- Grąbkowo – st. 1 AZP 68-29/14, Grodzisko – wczesne średniowiecze,
- Śląskowo – st. 1 AZP 69-29/82, Osada – kultura łużycka.

Zwiedzanie powyższych zabytków umożliwiają wytyczone ścieżki rowerowe i turystyczne oraz szlak konny. Przez teren gminy przebiega jedna z dwunastu dalekosiężnych transeuropejskich tras rowerowych – R-9. Trasa R-9 Adriatyk-Bałtyk ma długość 1930 km, a jej przebieg to: Pula - Triest - Ljubljana - Graz - Wiedeń - Brno - Niechoz - Głucholazy - Wałbrzych - Wrocław - Poznań - Bydgoszcz - Tuchola - Kościerzyna - Kartuzy - Gdańsk – Władysławowo. Powyższa trasa przebiega przez samo centrum Jutrosina, co jest rzadko spotykane. Przez teren gminy przebiegają również:

- Ziemiański Szlak Rowerowy (Smolice, Ochłoda, Pawłowo, Piskornia, Jutrosin, Szymonki, Dubin, Domaradzice, Pakosław),
- Szlak rowerowy Wzgórza Trzebnickie i Dolina Baryczy (Zaorle, Szkaradowo, Dubin, Jutrosin, Szymonki, Janowo, Stasin, Marchwice),

- oraz oddana do użytku 18 października 2011 roku ścieżka rowerowa Jutrosin - Dubin o długości ponad 3,5 km.

Jedna ze ścieżek rowerowych, przebiegająca przez powiat rawicki, kończy się przed granicą gminy Jutrosin. Oczekiwania mieszkańców wiążą się z kontynuacją tej ścieżki również na terenie gminy.

Sport na terenie gminy Jutrosin opiera się w dużej mierze o piłkę nożną. Działa Klub Sportowy „ORLA” Jutrosin oraz Ludowy Uczniowski Klub Sportowy w Szkaradowie. W celu zachęcenia mieszkańców do uprawiania również innych dyscyplin sportu (np. morsowanie, bieganie, nordic walking), powstało Stowarzyszenie Przyjaciół Jutrosińskiego Sportu. Funkcjonuje także stowarzyszenie wędkarskie „Żwirek”.

Baza sportowa w gminie to między innymi boisko Orlik w Jutrosinie, a przy nim kompleks boisk sportowych im. Piotra Domogały. Poza boiskiem do piłki nożnej, jest również boisko wielofunkcyjne (do piłki ręcznej, koszykówki oraz siatkówki), zamontowano elementy placu zabaw oraz wybudowano i wyposażono budynek szatniowo-gospodarczy. Obiekt ma charakter ogólnodostępny i czynny jest w okresie od 1 marca do 30 listopada każdego roku. W godzinach 8:00-15:00 odbywają się planowane zajęcia szkolne dla uczniów. Dla wszystkich zainteresowanych obiekt czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach 15:00-21:00, w soboty w godzinach 13:00-17:00, a w niedziele w godzinach 14:00-17:00. Przy Orliku znajduje się także siłownia zewnętrzna.

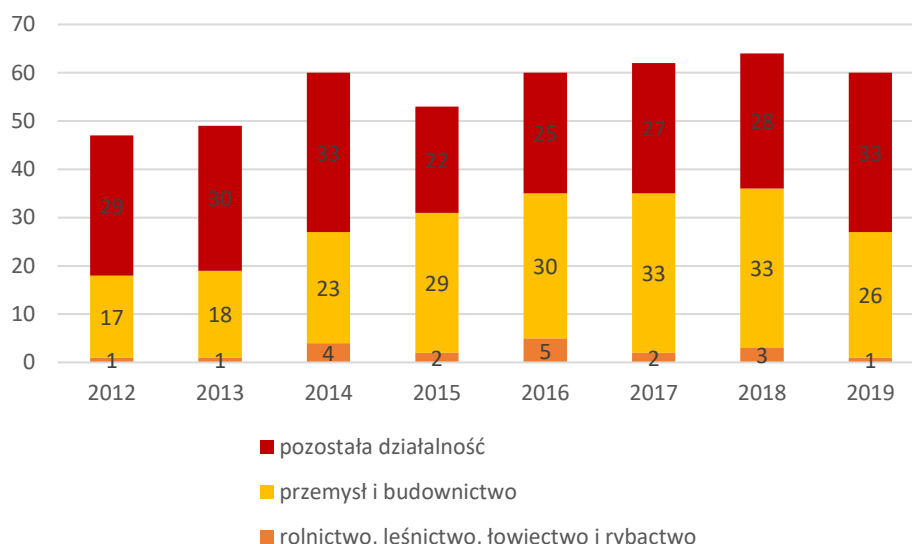
Gospodarka i rynek pracy

Podstawową funkcją gminy jest rolnictwo. Jego rozwojowi sprzyjają: stosunkowo wysoki udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni, sprzyjające warunki termiczne i przeciętne gleby – wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy wg Instytutu Upraw i Nawożenia Gleb (IUNG)

w Puławach wynosi 61,1 pkt. Dla porównania, średnia wartość wskaźnika dla Polski wynosi 66,6 pkt, a wśród gmin województwa wielkopolskiego kształtuje się w przedziale od 41,1 do 94,9 punktów. Dodatkowo, walorem dla rozwoju rolnictwa jest położenie z dala od istniejących oraz potencjalnych źródeł zanieczyszczeń. Użytki rolne na terenie gminy stanowią 75,6% powierzchni (8 692 ha, z czego 82,2% to grunty orne, 17,7% to użytki zielone, a 0,1% zajmują sady). Lasy i grunty leśne stanowią 14,8% powierzchni gminy.

Według stanu na koniec 2018 roku, w gminie Jutrosin w rejestrze REGON zarejestrowanych było 620 podmiotów. W przeliczeniu na 10 tys. ludności jest to 870 podmiotów. Wskaźnik ten pomaga porównać gminę do średniej sytuacji na tle powiatu – w powiecie rawickim w 2018 roku było to 913 podmiotów/10 tys. ludności.

W 2019 roku na terenie gminy Jutrosin w rejestrze REGON zarejestrowano 60 nowych podmiotów. Jeden z nich w obszarze rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, 26 w obszarze przemysłu i budownictwa oraz 33 w zakresie pozostałej działalności.

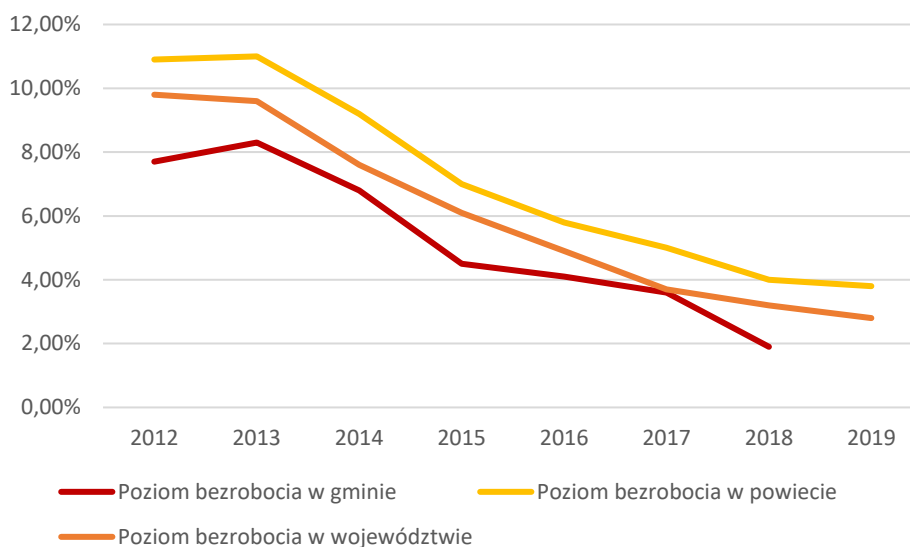
Wykres 8 Nowo zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON

W latach 2012-2018 notowano coroczny przyrost liczby nowo zakładanych podmiotów gospodarki. W roku 2019 było ich o 4 mniej niż rok wcześniej. Warto zauważyć, że pomimo, iż gmina Jutrosin jest w dużym stopniu rolnicza, to najmniej podmiotów gospodarki narodowej powstawało w dziale rolnictwa. Biorąc pod uwagę wszystkie podmioty gospodarki w gminie Jutrosin, najwięcej z nich działa w sektorze budowlanym, a najmniej w rolniczym. Jest to zgodne z sytuacją w powiecie rawickim.

Jednym z największych przedsiębiorstw w gminie jest GOBARTO S.A. – znajdujący się w czołówce polskich producentów wieprzowiny. Firma zatrudnia zarówno mieszkańców gminy Jutrosin, jak i gmin okolicznych. Istnieją plany podjęcia współpracy pomiędzy gminą a przedsiębiorstwem, w zakresie utworzenia klasy patronackiej w Zespole Szkół w Jutrosinie.

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego tereny związane z przemysłem i działalnością występują głównie w Jutrosinie i okolicach oraz w Grąbkowie. Analiza planistyczna wskazała większe zapotrzebowanie na takie tereny. W zmianie Studium zaplanowano wprowadzenie niemal 50 ha przeznaczonych na zabudowę związaną z przemysłem i działalnością gospodarczą.

Analizując poziom bezrobocia w gminie na przestrzeni ostatnich lat, można zauważyć wyraźny spadek, który zresztą pokrywa się z trendem zarówno w odniesieniu do powiatu rawickiego, jak i województwa wielkopolskiego.

Wykres 9 Poziom bezrobocia w latach 2012-2019

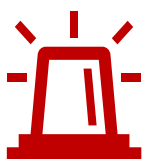
W 2018 roku bezrobocie w gminie Jutrosin wynosiło 1,9%, a więc o 6,4 punktów procentowych mniej niż 5 lat wcześniej. Należy zaznaczyć, że w związku z epidemią choroby COVID-19, z którą Polska zmagą się w czasie prac nad niniejszą strategią, poziom bezrobocia może wzrosnąć w najbliższym czasie.

Na terenie gminy Jutrosin funkcjonuje targowisko. Zlokalizowane jest na nieruchomości prywatnej, położonej przy ul. Polnej 9 (działka nr 739/6) i zajmuje 0,7356 ha powierzchni. Stawki dzienne opłaty targowej wynoszą:

- za sprzedaż towarów na stanowisku – 15,00 zł,
- z tytułu zajęcia dwóch lub więcej stanowisk – wielokrotność stawki,
- za sprzedaż towarów z wózka, kosza, stolika – 5,00 zł.

Pobór opłaty targowej następuje w drodze inkasa. Inkasentem opłaty targowej jest osoba zarządzająca terenem targowiska. Za pobranie opłaty targowej i wpłacenie jej w ustalonym terminie inkasentowi przysługuje wynagrodzenie w wysokości 80% pobranej opłaty. W roku 2019 opłata z tytułu inkaso wyniosła brutto 8 420,00 zł, z czego do budżetu gminy wpłynęła kwota 1 928,00 zł.

Dniem targowym w Jutrosinie zwyczajowo jest poniedziałek. Mieszkańcy nie są jednak do końca zadowoleni z jego obecnej organizacji. Największych niedogodności upatruje się w dniu oraz godzinach funkcjonowania targowiska.

Bezpieczeństwo publiczne

W gminie Jutrosin zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego zajmuje się Powiatowa Komenda Policji w Rawiczu oraz Rewir Dzielnicowych w Pakosławiu (10 km, czyli około 10 minut drogi od Jutrosina). W Pakosławiu stacjonuje 5 policjantów. Dwóch dzielnicowych dla gminy Jutrosin pracuje w lokalu przy ul. Mickiewicza 12 w Jutrosinie. Dzielnicowi w 2019 roku ujawnili na terenie gminy 156 wykroczeń, nakładając 96 mandatów karnych (w 2018 były to 302 wykroczenia i nałożono 175 mandatów), m. in. za:

- kradzież mienia o wartości do 500 zł: 6 mandatów (mienie zwrócone),
- zakłócenia porządku publicznego: 20 mandatów,
- niezachowanie środków ostrożności przy trzymaniu psa: 5 mandatów,
- spożywanie alkoholu w miejscach publicznych: 9 mandatów,
- zaśmiecanie miejsc ogólnie dostępnych: 8 mandatów.

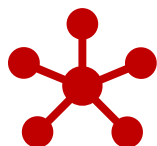
W 2019 roku przeprowadzono 42 interwencje domowe, z czego większość (27) na obszarze wiejskim.

Walką z klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami na terenie gminy zajmują się członkowie Ochotniczej Straży Pożarnej z Jutrosina, Dubina, Szkaradowa, Jezior, Grąbkowa, Pawłowa, Ślaskowa, Ostój, Rogożewa, Domaradzic, Janowa i Płaczkowa. Jednostki OSP Jutrosin oraz OSP Szkaradowo decyzją Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej zostały włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego (KSRG).

Jednostki OSP z terenu gminy Jutrosin w 2019 roku brały udział łącznie w 115 zdarzeniach, w tym w 33 pożarach, 73 miejscowych zagrożeniach oraz 3 fałszywych alarmach.

W mieście i gminie Jutrosin funkcjonuje Gminne Centrum Zarządzania Kryzysowego (GCZK) oraz Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego, które działają na podstawie ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym. Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego jest organem pomocniczym Burmistrza Miasta i Gminy Jutrosin. Zapewnia prawidłowe wykonywanie zadań i podejmowanie działań zmierzających do zapobiegania powstawaniu oraz minimalizacji zagrożenia życia i zdrowia oraz mienia i środowiska. Zadaniem Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego jest monitorowanie i kierowanie akcją ratowniczą i odbudową na obszarze gminy, jako następstw katastrofy naturalnej, awarii technicznej lub działalności człowieka oraz realizowanie polityki informacyjnej w sytuacjach kryzysowych.

Utworzony został system powiadamiania SMS o mogących wystąpić niebezpiecznych zjawiskach dla służb, sołectw i zakładów pracy.

Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne gminy

Dokumentem nadrzędnym, który brano pod uwagę podczas opracowywania niniejszej strategii, była uchwalona w styczniu 2020 roku „Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku”. W wyniku kompilacji podejścia krajowego i regionalnego, na terenie województwa wyznaczono obszary strategicznej interwencji (OSI). Obszary te charakteryzują się wspólnymi cechami społeczno-gospodarczymi, a ich określenie jest przejawem terytorialnego wymiaru strategii wojewódzkiej.

Gmina Jutrosin należy do Południowo-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego (PdZOF) i położona jest pomiędzy trzema jego głównymi ośrodkami osadniczymi – Gostyniem, Krotoszymem i Rawiczem. Odległość pomiędzy tymi miastami a Jutrosinem wynosi od 26 do 33 km.

Atutem obszaru jest położenie w pierścieniu zasięgu oddziaływania miejskich obszarów funkcjonalnych (MOF):

- MOF ośrodka wojewódzkiego – Poznański Obszar Metropolitalny,
- MOF ośrodka regionalnego – Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej,
- MOF ośrodka subregionalnego – Leszna.

Obszar wyróżnia potencjał do prowadzenia produkcji rolniczej, a także wysoka kultura rolna. Warto zaznaczyć duży potencjał społeczny w tym zakresie – mieszkańcy terenów południowej wielkopolski od pokoleń związani są z pracą na roli, co obecnie wykorzystywane jest nie tylko w tradycyjnym rolnictwie, ale także jego nowoczesnej odsłonie. Ponadto rolnictwo od zawsze związane było na tym obszarze z wartościami kulturowymi. Kluczowym aspektem dla rozwoju obszaru jest wzmacnianie powiązań pomiędzy producentami a przedsiębiorstwami przetwórczymi i handlowymi.

Miasto Jutrosin zostało uwzględnione w publikacji Polskiego Instytutu Ekonomicznego pt. „Scenariusze rozwoju małych miast”. Celem opracowania była prezentacja scenariuszy rozwoju polskich miast małej wielkości w perspektywie 2035 r. Znając ścieżkę, którą mogą podążać w kolejnych latach, łatwiej będzie zarządzać ich rozwojem. W każdej grupie miast przeprowadzono analizę STEEPVL, polegającą na identyfikacji i ocenie czynników społecznych, technologicznych, ekonomicznych, ekologicznych, politycznych, odnoszących się do wartości oraz prawnych pod kątem ich siły wpływu na rozwój miast w przyszłości oraz niepewności przewidywania (w perspektywie 2035 r.).

Jutrosin został sklasyfikowany jako miasto potrzebujące impulsu rozwojowego (skupienie M1). Miasta Skupienia M1 to głównie ośrodki wielofunkcyjne do 5 tys. mieszkańców, które cechuje stosunkowo słaba sytuacja ekonomiczna oraz niekorzystne procesy demograficzne. Ponadto miasta te uważają się za otwarte dla wszystkich i kultywujące tradycje, są niezbyt innowacyjne, liczą na wzmocnienie swojej pozycji w regionie, a także planują zwiększenie swojej atrakcyjności turystycznej.

Analizując powiązania wewnętrzne, gmina Jutrosin współpracuje z aktywnymi stowarzyszeniami działającymi na jej obszarze. Aby usystematyzować tę współpracę, powstaje co roku Program Współpracy Gminy Jutrosin z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami działającymi w sferze działalności pożytku publicznego. Głównym celem Programu jest poprawa jakości życia oraz pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców gminy poprzez stwarzanie możliwości i warunków uczestniczenia w życiu publicznym. Cel ten jest realizowany poprzez, m.in. promowanie społeczeństwa obywatelskiego, otwarcie na innowacyjność i konkurencyjność, tworzenie warunków do wzmacniania istniejących organizacji i powstawania nowych oraz powierzanie organizacjom zadań publicznych.

Program realizowany jest w oparciu o następujące zasady:

- zasadę pomocniczości uznającą prawo obywateli do samodzielnego definiowania i rozwiązywania problemów, w tym należących do sfery zadań publicznych, wspierania ich działalności oraz umożliwienie realizacji tych zadań zgodnie z obowiązującymi normami prawa,
- zasadę suwerenności przejawiającą się w poszanowaniu odrębności i niezależności organizacji,

- zasadę partnerstwa – oznaczającą współpracę na warunkach równości praw i obowiązków,
- zasadę efektywności – polegającą na wspólnym dążeniu do osiągnięcia możliwie najlepszych efektów w realizacji zadań publicznych,
- zasadę uczciwej konkurencji i jawności – zakładającą kształtowanie przejrzystych zasad współpracy opartych na równych, jawnych kryteriach wspierania finansowego i pozafinansowego Organizacji.

Realizacja zadań samorządu przez NGO (*non-government organization*) odbywa się na podstawie ogłaszanych przez gminę konkursów. W 2019 roku łącznie w ramach konkursów przyznano 120 000,00 zł.

Zadania w ramach działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym (działania służące aktywizacji osób starszych, wspierające ich uczestnictwo w życiu społecznym, w tym uczestnictwo w działaniach edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych; działania pomocowe skierowane do osób w wieku emerytalnym) realizowały w 2019 roku następujące stowarzyszenia:

- Polski Komitet Pomocy Społecznej – Zarząd Okręgowy – Stowarzyszenie Charytatywne Poznań – zadanie „działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym – senior 2019”,
- Rawicki Uniwersytet Trzeciego Wieku – zadanie „działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym – cykliczne zajęcia edukacyjne i kulturalne dla seniorów”,
- Polski Związek Emerytów i Rencistów – zadanie „aktywizacja społeczna seniorów – wspieranie działalności kulturalnej i turystycznej”,
- Stowarzyszenie Razem dla Dubina – zadanie „działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym – ruch jest życiem”.

łącznie na powyższe zadania przyznano kwotę 8 500,00 zł.

Zadania w ramach kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego (inicjatywy i twórcze działania stowarzyszeń, organizacji społeczno-kulturalnych i innych podmiotów w dziedzinach: sztuk plastycznych, muzyki, literatury, organizacji znaczących dla Gminy wydarzeń kulturalnych, w szczególności koncertów, występów artystycznych, konkursów, wystaw, w tym również akcji o charakterze charytatywnym, działania na rzecz kultywowania lokalnej tradycji oraz ochrony dóbr kultury) realizowały w 2019 roku następujące stowarzyszenia:

- Jutrosińskie Stowarzyszenie Modelarzy – zadanie „umożliwienie młodzieży zdobywania wiedzy i technik modelarskich”,
- Stowarzyszenie „Na krańcu Wielkopolski” – zadanie „Święto Szkaradka”,
- Towarzystwo Przyjaźni Jutrosin-Potigny – zadanie „Z Normandii do Jutrosina – wizyta malarzy francuskich”.

łącznie na powyższe zadania przyznano kwotę 9 500,00 zł.

Zadania w ramach „Wspierania i upowszechniania kultury fizycznej” (w których mieści się prowadzenie klubowych rozgrywek w piłce nożnej, prowadzenie zajęć sportowych w różnych dyscyplinach sportu w mieście i na terenie gminy, organizację imprez,

w szczególności zawodów sportowych, festynów i turniejów) realizowały w 2019 roku następujące stowarzyszenia:

- Klub Sportowy Orla Jutrosin – zadanie „rozwój piłki nożnej na terenie Miasta i Gminy Jutrosin”,
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy Szkaradowo – zadanie „wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej - promowanie zdrowego i sportowego życia mieszkańców Gminy Jutrosin, poprzez organizację licznych imprez sportowo-rekreacyjnych”,
- UKS Orlik Jutrosin – zadanie „pływanie”,
- Klub Sportowy Tiger Wielkopolska – zadanie „szkolenie taekwondo i kickboxingu oraz udział w zawodach sportowych zawodników z Miasta i Gminy Jutrosin”,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Jutrosińskiego Sportu – zadanie „bieganie, piłka nożna, morsowanie”,
- Klub Sportowy „Rawia” – zadanie „wspieranie działań klubów sportowych zmierzających do rozwoju sportu na terenie Gminy”.

łącznie na powyższe zadania przyznano kwotę 97 000,00 zł.

Zadania w ramach ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego, w którym mieści się m.in.: edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży oraz angażowanie ich do działań o charakterze proekologicznym, realizowały w 2019 roku następujące stowarzyszenia:

- Stowarzyszenie Wędkarskie „Żwirek” – zadanie „rozwijanie zainteresowań środowiskiem naturalnym i sportem wędkarskim wśród dzieci i młodzieży”,
- Stowarzyszenie Zagroda Pszczółki Przyjaciółki – zadanie „ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego – szkolenie u pszczółki”.

łącznie na powyższe zadania przyznano kwotę 2 000,00 zł.

Zadanie w ramach edukacji, oświaty i wychowania, w którym mieści się m.in.: wspieranie nowatorskich inicjatyw oświatowych i wychowawczych oraz zadań oświatowo-kulturowych; prowadzenie edukacji w ramach podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej realizowało w 2019 roku jedno stowarzyszenie. Było to Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu Szkół im. Jana Pawła II w Jutrosinie – zadanie „wspieranie wszechstronnego rozwoju uczniów przez organizację zajęć pozalekcyjnych, wielokierunkowe wspieranie przedsięwzięć edukacyjnych”. Na to zadanie przyznano kwotę 3 000,00 zł.

Według stanu na rok 2019, na terenie gminy Jutrosin działalność prowadziło 14 Kół Gospodyń Wiejskich: KGW Dubin, KGW Grąbkowo, KGW Janowo, KGW Jeziora, KGW Ostoje, KGW Pawłowo, KGW Płaczkowo, KGW Rogożewo, KGW Nowy Sielec, SGW Stary Sielec, KGW Szkaradowo, KGW Szymonki, KGW Śląskowo i KGW Jutrosin. 9 z nich wpisane było do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń. Członkinie KGW aktywnie uczestniczą w kształtowaniu życia kulturalnego na wsiach poprzez organizację i współorganizację imprez artystycznych, turystycznych, kursów, zabaw wiejskich i dożynek.

Gmina Jutrosin współpracuje także ze związkami i stowarzyszeniami, których jest członkiem. Poniżej przedstawiono niniejsze związki i stowarzyszenia wraz z ogólnym zarysem współpracy.

Stowarzyszenie Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych (WOKISS) z siedzibą w Poznaniu – współpraca w zakresie usług szkoleniowych, doradczych, informacyjno-wydawniczych oraz informatycznych.

Komunalny Związek Gmin Regionu Leszczyńskiego. Celem działania Związku jest wspólne wykonywanie zadań publicznych w zakresie tworzenia warunków niezbędnych do utrzymania czystości i porządku na terenach gmin uczestników Związku, w dziedzinie gospodarki odpadami komunalnymi. Związek tworzy 19 gmin: Bojanowo, Gostyń, Jutrosin, Krobia, Krzemieniewo, Krzywiń, Leszno, Lipno, Miejska Górka, Osieczna, Pakosław, Pępowo, Pogorzela, Poniec, Rawicz, Rydzyna, Śmigiel, Świąciechowa oraz Wijewo. Przedstawiciele gminy uczestniczą w spotkaniach konsultacyjnych m.in. w zakresie funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami.

Miejski Zakład Oczyszczania w Lesznie – współpraca w ramach korzystania z usług gospodarki odpadami, w tym w zakresie zbierania odpadów komunalnych, przemysłowych oraz niebezpiecznych wyodrębnionych z odpadów komunalnych, unieszkodliwiania odpadów poprzez ich składowanie oraz sortowanie odpadów opakowaniowych.

Lokalna Grupa Działania (LGD) „Gościnna Wielkopolska” z siedzibą w Pępowie – to trójsektorowe partnerstwo utworzone z inicjatywy liderów lokalnych w celu działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich. Przedstawiciele gminy biorą udział w spotkaniach i zebraniach LGD. Podczas jednego z ostatnich omawiano tematykę związaną z instalowaniem i wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w obiektach związanych z prowadzeniem działalności w zakresie zachowania dziedzictwa lokalnego lub aktywnością związaną z aktywnością społeczną mieszkańców oraz odtworzeniem, odnową i/lub zagospodarowaniem stawów, oczek wodnych i rowów melioracyjnych oraz wykonaniem nasadzeń śródpolnych i/lub przydrożnych.

Międzygminny Związek Turystyczny „Wielkopolska Gościnna” – którego celem funkcjonowania jest przede wszystkim tworzenie wielkopolskich markowych produktów turystycznych oraz wypromowanie marki regionu. W 2019 roku przedstawiciele gminy uczestniczyli w spotkaniu informacyjnym nt. działania i sposobów wykorzystania innowacyjnego narzędzia promocji atrakcji turystycznych.

Wodociągi Gminne w Pakosławiu Sp. z o.o. – spółka jest operatorem sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej. Utworzona została wspólnie z gminą Pakosław i gminą Miejska Górka. W ramach współpracy odbywają się spotkania poświęcone planowanym inwestycjom, a także wizje lokalne mające na celu zapoznanie się ze stanem faktycznym sieci na terenie gminy.

Ponadto, gmina Jutrosin współpracuje ze Stowarzyszeniem Samorządów Południowo-zachodniej Wielkopolski „Samorząd dla zrównoważonego rozwoju” z siedzibą w Gostyniu, „Powiatowym Szkolnym Związkiem Sportowym w Rawiczu” oraz Porozumieniem Międzygminnym w sprawie powierzenia Miastu Leszno zadania i określenia

o obowiązków przy realizacji przedsięwzięcia pod nazwą „Budowa międzygminnego schroniska dla bezdomnych zwierząt w miejscowości Henrykowo- Świeciechowa”.

Gmina Jutrosin od 1992 roku współpracuje partnersko z francuską gminą Potigny, leżącą w Normandii. W akcie porozumienia zapisano wspólne działanie w budowanie zjednoczonej Europy poprzez wzajemne poznawanie kultury i tradycji obu krajów. Corocznie organizowane są wyjazdy polskich rodzin na wakacje do Francji oraz przyjęcia rodzin francuskich w Polsce.

Potencjał finansowy

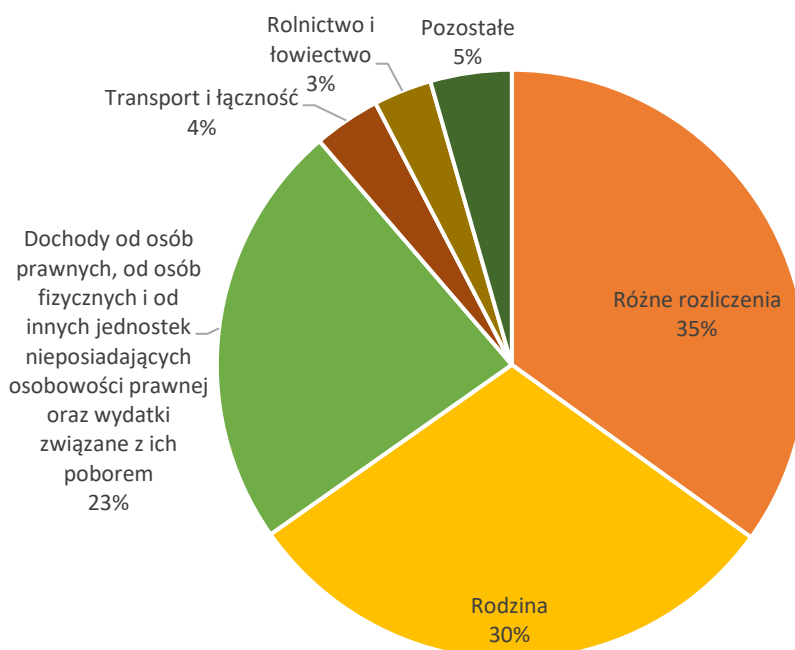
Analizując wartości dochodów do budżetu gminy w latach 2012-2019 zauważalna jest zdecydowana tendencja wzrostowa. W roku 2019 ogółem dochody do budżetu gminy wyniosły 38 581 578,81 zł. Jest to o 15 mln zł więcej niż w roku 2012.

Tabela 14 Dochody gminy w latach 2012-2019

	2012	2013	2014	2015
Dochody ogółem [zł]	23 167 433,84	22 016 449,31	23 689 406,01	24 963 088,36
	2016	2017	2018	2019
Dochody ogółem [zł]	30 514 637,87	34 108 590,98	34 379 110,29	38 581 578,81

Struktura dochodów pozostaje podobna od kilku lat. W 2017 roku wyodrębniono dział rodzina, który charakteryzuje się wysokimi dochodami – m.in. z uwagi na program rządowy „Rodzina 500+”.

Najważniejsze działy dochodowe gminy przedstawia poniższy wykres.

Wykres 10 Struktura dochodów gminy

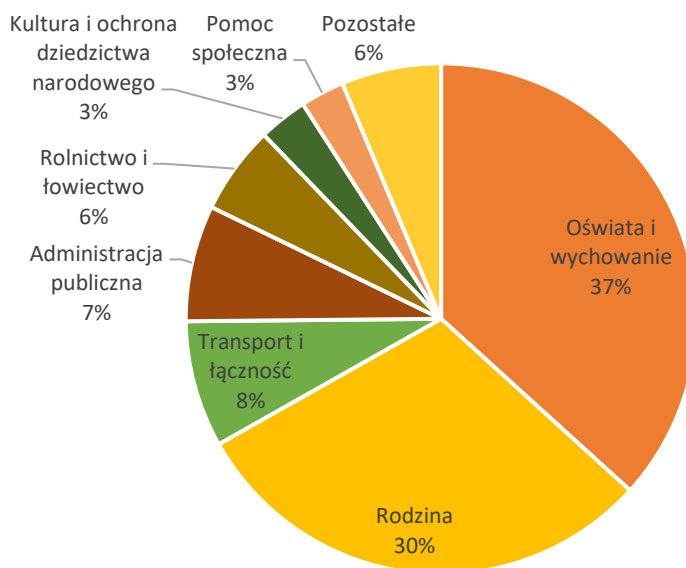
Największą część dochodów gminy zaliczono do działu różnych rozliczeń. Dział rodzina przyniósł gminie 30% łącznych dochodów w 2019 roku. Stosunkowo wysokie dochody osiągane są również od osób prawnych, fizycznych i innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej. Są to głównie podatki. Duży udział w dochodach mają również działy, takie jak transport i łączność oraz rolnictwo i łowiectwo. Pozostałe działy stanowią łącznie 5% dochodów gminy Jutrosin.

Z kolei analizując wydatki z budżetu gminy, również zauważalna jest tendencja wzrostowa. W roku 2019 wydatki kształtowały się na poziomie 38 814 929,13 zł.

Tabela 15 Wydatki gminy w latach 2012- 2019

	2012	2013	2014	2015
Wydatki ogółem [zł]	24 440 037,79	20 823 858,78	22 601 751,81	23 827 763,17
	2016	2017	2018	2019
	31 853 926,16	32 315 802,18	35 412 609,64	38 814 929,13

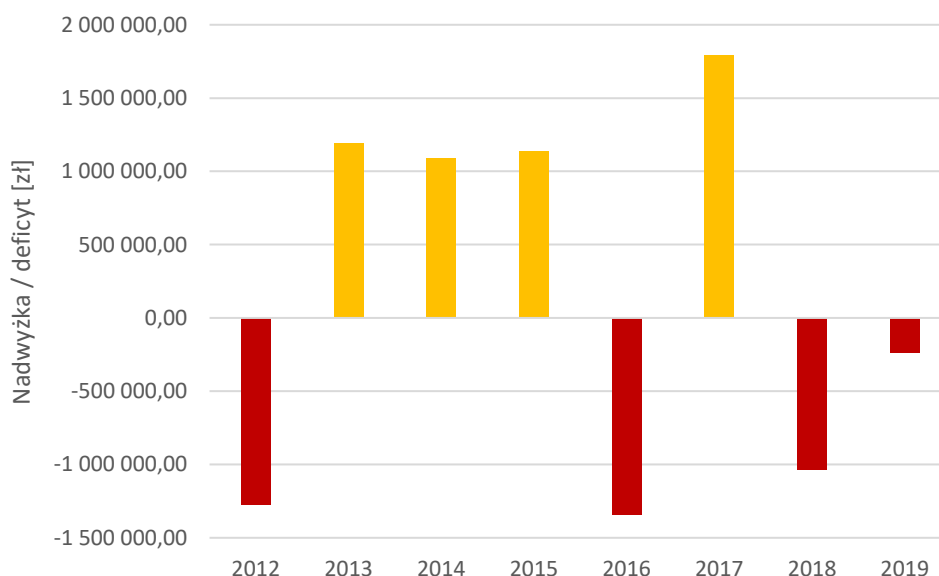
Biorąc pod uwagę strukturę wydatków budżetowych w gminie Jutrosin to uległa ona znaczącej zmianie tylko w zakresie działu rodzina (podobnie jak dochody). Poprzez wyodrębnienie tego działu, spadły wydatki w dziale pomoc społeczna.

Wykres 11 Struktura wydatków gminy

W 2019 roku wydatki gminy Jutrosin w największym stopniu związane były z oświatą i wychowaniem. Taki stan rzeczy jest charakterystyczny dla większości gmin. Na ten dział wydatkowano 14 259 305,53 zł (37% wszystkich wydatków). Z kolei dział rodzina stanowił 1/3 wszystkich wydatków gminnych. Znaczną część budżetu pochłonęły także transport i łączność, administracja publiczna, rolnictwo i łowiectwo, kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, a także pomoc społeczna. Pozostałe wydatki stanowią łącznie 6% budżetu.

Analizując dochody i wydatki wykonane z budżetu gminy w latach 2012-2019 zauważa się brak stabilności w wynikach budżetu. W analizowanym okresie występowała zarówno nadwyżka budżetowa (dochody przewyższyły wydatki), jak i deficyt (wydatki przewyższały dochody).

Wykres 12 Wynik budżetu gminy w latach 2012-2019

W ostatnich latach (2018-2019) wydatki z budżetu gminy przewyższały dochody. Deficyt jednak zmniejszył się w roku 2019 i wynosił 233 350,32 zł.

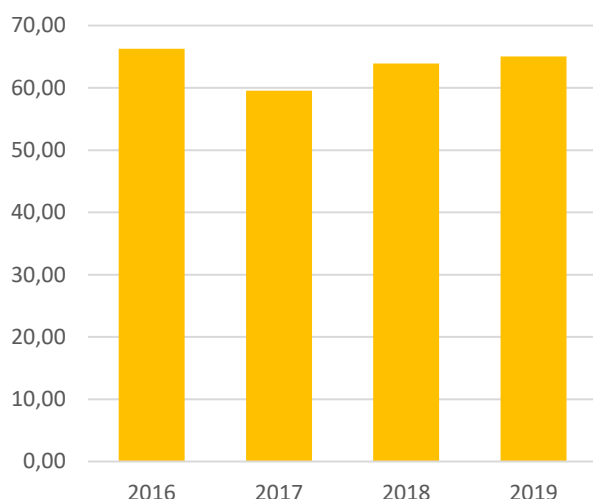
Wskaźnik G, czyli wskaźnik dochodów podatkowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy, jest publikowany corocznie przez Ministerstwo Finansów. Wskaźniki dochodów podatkowych ustalane w odniesieniu do jednego mieszkańca gminy, powiatu czy województwa stanowią podstawę do wyliczenia kwot przeznaczonych na części subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego oraz kwoty wpłat do budżetu państwa.

Ważny w kontekście interpretacji wskaźnika G dla gmin jest także wskaźnik Gg, czyli wskaźnik dochodów podatkowych w kraju do liczby mieszkańców kraju. Aby sprawdzić sytuację gminy na tle kraju w zakresie dochodów podatkowych, należy przeanalizować stosunek wskaźnika G do wskaźnika Gg.

Tabela 16 Wskaźnik G dla gminy Jutrosin w latach 2016-2019

	2016	2017	2018	2019
Wskaźnik G dochodów podatkowych gminy do liczby mieszkańców (G)	1003,4	950,87	1066,16	1164,51
Wskaźnik dochodów podatkowych w kraju do liczby mieszkańców kraju (Gg)	1514,27	1596,67	1668,68	1790,33
G jako % Gg	66,26	59,55	63,89	65,04

Wskaźnik G dla gminy Jutrosin rośnie od roku 2017, kiedy to zanotowano spadek względem roku poprzedniego. Stałe wzrasta natomiast wskaźnik dochodów podatkowych kraju do liczby jego mieszkańców.

Wykres 13 Wskaźnik G jako % Gg dla gminy Jutrosin w latach 2016-2019

Analizując lata 2016-2019, najlepsza sytuacja w zakresie dochodów podatkowych gminy w stosunku do kraju (G jako % Gg) miała miejsce w 2016 roku, kiedy wskaźnik dochodów podatkowych gminy Jutrosin wynosił 66,26% wskaźnika krajowego. Rok później nastąpił spadek do 59,55%, jednak od roku 2018 obserwuje się wzrost wskaźnika, a zarazem stopniowe zmniejszenie różnicy pomiędzy wskaźnikiem dla gminy a wskaźnikiem dla kraju. Zmniejszenie różnicy pomiędzy wskaźnikami gminnym a krajowym wiąże się ze zmniejszeniem kwoty subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego.

W ramach współpracy z jednostkami pomocniczymi gminy Jutrosin w roku 2019 – podobnie jak w latach poprzednich - funkcjonował fundusz sołecki. Wydatki funduszy sołeckich kształtowały się na poziomie 411 867,53 zł, co stanowiło wykonanie planu w 99,62%. Spora część wydatków dotyczyła utrzymania i remontu dróg na terenie sołectw. Środki z funduszy sołeckich wydatkowano także na remonty i utrzymanie świetlic wiejskich, organizację wydarzeń kulturalnych, utrzymanie zieleni, czy zagospodarowanie placów zabaw i miejsc wspólnych na terenie sołectw.

Analiza ankiet

Badanie dotyczące opinii mieszkańców gminy Jutrosin na temat podstawowych obszarów działalności gminy oraz problemów w niej występujących przeprowadzono w formie ankietowej. Ankiety można było wypełniać w dniach od 20 lutego do 8 marca 2020 roku. Badanie prowadzono zarówno online, za pośrednictwem ankiety internetowej, jak i tradycyjnie – ankiety papierowe. Łączna ilość odpowiedzi wyniosła 348, co na gminę o liczbie mieszkańców nieco ponad 7 tysięcy, jest bardzo dobrym wynikiem. Pierwsza część ankiety składała się z pytań zamkniętych. Mieszkańcy mogli w skali od 1 do 5 ocenić zagadnienia dotyczące 7 najważniejszych obszarów funkcjonowania samorządu gminnego:

- infrastruktura i komunikacja,
- społeczność,
- edukacja,
- ochrona środowiska,
- promocja, turystyka, kultura, sport,
- gospodarka,
- zdrowie i bezpieczeństwo.

Następnie poproszono mieszkańców o wybranie 5 priorytetowych inwestycji do wykonania w gminie w najbliższych latach. Zapytano też o ich główne problemy. Ankietowani mieli również wskazać, co według nich powinno być wizytówką gminy (było to jedyne pytanie otwarte).

Najliczniej reprezentowaną grupą wiekową byli mieszkańcy w wieku 36-45 lat oraz 26-35 lat. Niemal 15% ankietowanych to osoby poniżej 25 roku życia. Prawie 9% odpowiadających to osoby w wieku 46-55 lat. Najmniej reprezentowaną grupą wiekową byli seniorzy – stanowili nieco ponad 3%. Aż 7/10 ankietowanych to kobiety. Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia, można zauważyć, że najwięcej odpowiadających posiada wykształcenie średnie (42%), dalej wyższe (29%) oraz zawodowe (22,1%). Pozostałe osoby ukończyły szkołę podstawową lub gimnazjalną.

Analizując wyniki ankiet w obszarze infrastruktura i komunikacja, można zauważyć spore rozbieżności w ocenie mieszkańców. Wynika to prawdopodobnie z różnego stanu infrastruktury w poszczególnych miejscowościach. Jakość sieci wodociągowej jest bardzo pozytywnie odbierana przez ankietowanych. Również dostęp do sieci Internet został oceniony w większości dobrze i bardzo dobrze, choć tutaj pojawiło się już niemal 20% odpowiedzi negatywnych. Zdecydowanie najgorzej mieszkańcy oceniają ilość i jakość ścieżek rowerowych. Negatywne opinie przeważają również w odniesieniu do jakości infrastruktury drogowej, a także do połączeń komunikacyjnych wychodzących poza gminę.

Obszar społeczność został bardzo nisko oceniony przez ankietowanych. Zdecydowana przewaga (ponad 50%) negatywnych odpowiedzi dotyczy zagadnień polityki młodzieżowej oraz dostępności do miejsc opieki zarówno nad dziećmi do lat trzech, jak i nad osobami z niepełnosprawnościami.

Mieszkańcy zdecydowanie pozytywnie odnoszą się do obszaru edukacji. Dostęp do edukacji przedszkolnej oceniono pozytywnie przez 67% ankietowanych. Badanie ankietowe wskazało także, że jakość nauczania w szkołach, jak i dostęp do zajęć dodatkowych w szkołach podstawowych są na zadowalającym poziomie. Analizując jednak wyniki egzaminu ósmoklasistów z 2019 roku, zauważalne są rozbieżności w jakości nauczania w poszczególnych szkołach na terenie gminy. Zdecydowanie negatywnie oceniono dostęp do edukacji pozaszkolnej. Brak na terenie gminy odpowiednio wyposażonych pracowni technicznych, plastycznych, punktów edukacyjnych. Również w szkołach występuje problem niewystarczającej ilości i jakości pracowni przedmiotowych – szczególnie w Dubinie. Warto jednak zauważyć, że w gminie Jutrosin rozwija się pozaszkolna edukacja senioralna, m.in. w zakresie nauki języków obcych.

Opinia mieszkańców gminy w zagadnieniach dotyczących ochrony środowiska jest bardzo zróżnicowana. Trudno wykazać słabe czy mocne strony gminy w tym zakresie. Najgorzej w ocenie ankietowanych wypada zagospodarowanie terenów zielonych, w tym parków, lasów, a także plaż. W zakresie działań realizowanych przez gminę w celu poprawy jakości środowiska zdania są podzielone, jednak aż ¼ odpowiadających nie ma zdania w tym temacie. Wskazuje to na niewystarczające działania informacyjne.

Usługi turystyczne na terenie gminy są na niskim poziomie według mieszkańców biorących udział w ankiecie. Zagadnienia związane z promocją, turystyką, kulturą i sportem oceniane są neutralnie – przeważają odpowiedzi „3” w pięciostopniowej skali.

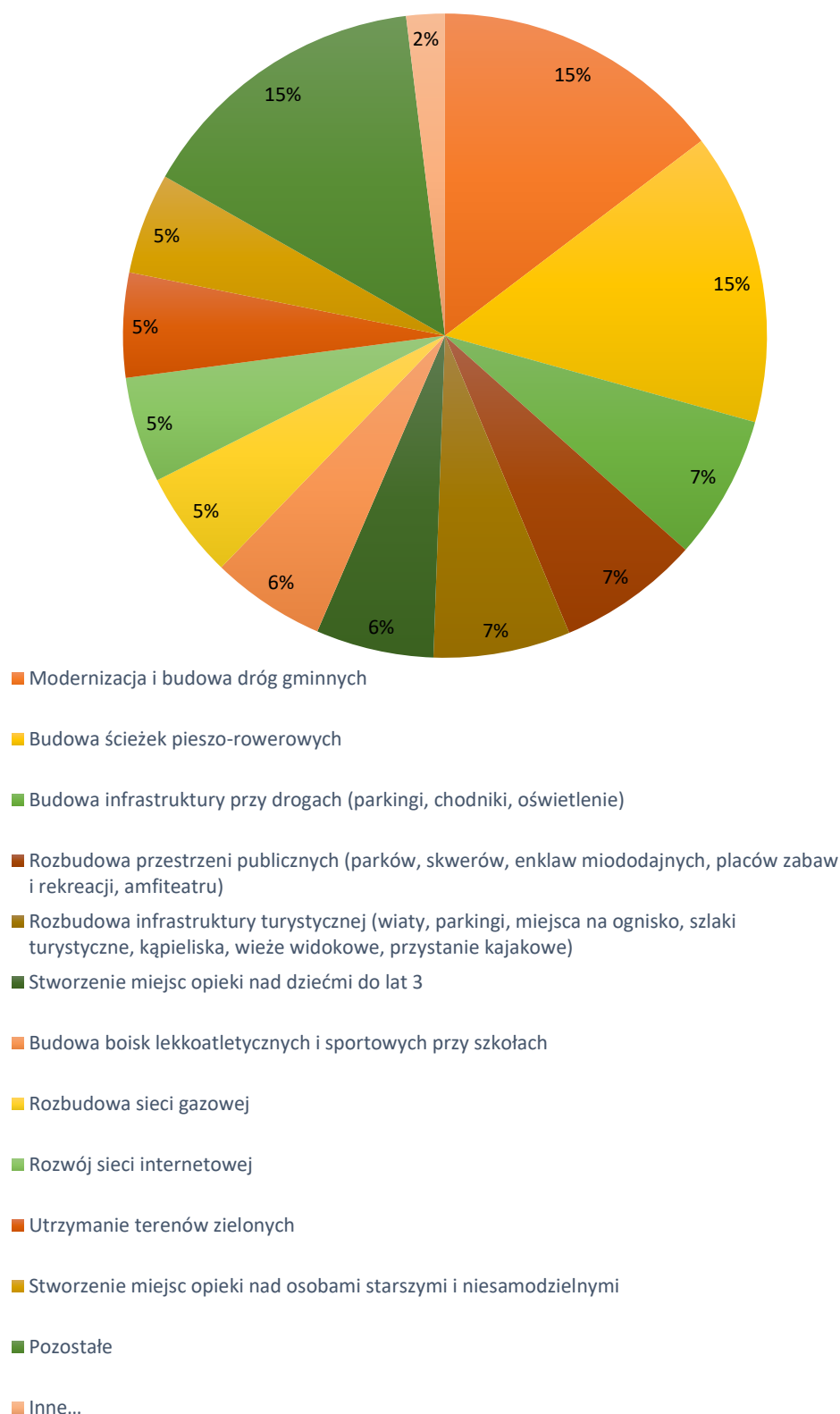
Gospodarka jest kolejnym obszarem funkcjonowania gminy, o którym mieszkańcy często nie mają zdania. Najlepiej w gminie wypada rozwój rolnictwa. Około 35% ankietowanych nie jest zadowolonych z możliwości zatrudnienia i rozwoju zawodowego w gminie.

Biorąc pod uwagę zagadnienia związane ze zdrowiem i bezpieczeństwem, stosunkowo dobrze mieszkańcy oceniają bezpieczeństwo publiczne, nieco gorzej bezpieczeństwo na drogach gminnych, a najwięcej negatywnych odpowiedzi dotyczy dostępności usług medycznych – nie przekraczają one jednak 50%.

Ankietowani zostali też poproszeni o wskazanie 5 inwestycji, które ich zdaniem są priorytetowe do wykonania w najbliższych latach. Mieszkańcy za najważniejsze uznali modernizację i budowę dróg gminnych, a także budowę ścieżek pieszo-rowerowych. Dopełnieniem powinna być mała infrastruktura drogowa (parkingi, oświetlenie, chodniki). Ponad 100 osób wskazało rozbudowę przestrzeni publicznych (m.in. parków, skwerów, enklaw miododajnych, placów zabaw i miejsc rekreacji), a także rozbudowę infrastruktury turystycznej. Wielu ankietowanych jako priorytetowe działania uznało stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 oraz budowę boisk sportowych przy szkołach, w tym lekkoatletycznych. Pojawiło się też kilka propozycji własnych, wśród których przeważało stworzenie targowiska wiejskiego. Wskazano też na potrzebę rewitalizacji rynku wraz z parkingiem. Graficzne przedstawienie odpowiedzi na pytanie dotyczące priorytetowych inwestycji przedstawia Wykres 13. Do kategorii pozostałe zaliczono takie działania jak: rozbudowa sieci kanalizacyjnej, Odnawialne Źródła Energii przy budynkach należących do gminy, jak również farmy fotowoltaiczne, geotermia, energia wiatrowa i wodna, rozbudowa i modernizacja świetlic wiejskich, budowa infrastruktury gospodarczej (uzbrojenie terenów inwestycyjnych), budowa rowów melioracyjnych i zbiorników retencyjnych, rozbudowa Urzędu Gminy.

Wśród największych problemów mieszkańców gminy Jutrosin, niemal 70% ankietowanych wymieniło brak alternatyw spędzania czasu wolnego. Dotyczy to szczególnie dzieci i młodzieży – wskazano na niewystarczającą ofertę Gminnego Centrum Kultury i Rekreacji skierowaną do tej grupy odbiorców. Mieszkańcy jako ważny problem uznają także brak możliwości rozwoju osobistego i brak żłobka. Ponadto miejscowości w gminie są mało rozpoznawalne poza jej granicami, niewystarczająco promowane są też produkty lokalne.

Większość ankietowanych jako potencjalną wizytówkę gminy Jutrosin wskazało zalew oraz rynek. Dzięki odpowiedniemu zagospodarowaniu tych terenów, we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami, powinny one cieszyć oko, być miejscami do relaksu i aktywnego wypoczynku.

Wykres 14 Priorytetowe inwestycje do wykonania w gminie według ankietowanych

S	W
O	T

Analiza SWOT

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana w jednostkach administracji publicznej jako narzędzie diagnozy strategicznej. Narzędzie to pozwala porównać silne i słabe strony samorządu z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia makroekonomicznego oraz określić ich wzajemne oddziaływanie. Analizy dokonano w oparciu o:

- ankiety wypełnione przez mieszkańców
- wyniki warsztatów strategicznych z dnia 3 marca 2020 r.,
- dane i dokumenty pozyskane z gminy,
- dane liczbowe, opisowe i przestrzenne pozyskane ze źródeł zewnętrznych.

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • objęcie 6 miejscowości aglomeracją kanalizacyjną, dzięki czemu ich mieszkańcy mają możliwość przyłączenia się do kanalizacji sanitarnej 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca jakość infrastruktury drogowej na terenie gminy
<ul style="list-style-type: none"> • dobrze rozwinięty system zaopatrzenia w wodę 	<ul style="list-style-type: none"> • brak miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
<ul style="list-style-type: none"> • wystarczający dostęp do edukacji przedszkolnej na terenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • brak odpowiedniej ilości i jakości ścieżek rowerowych oraz infrastruktury towarzyszącej
<ul style="list-style-type: none"> • duży udział terenów o dobrym potencjale rolniczym 	<ul style="list-style-type: none"> • brak zagospodarowania turystycznego i gastronomicznego przy Zbiorniku Jutrosin oraz terenach zieleni; elementy zagospodarowania rekreacyjnego nie spełniają wymagań mieszkańców oraz potencjalnych turystów
<ul style="list-style-type: none"> • działania gminy wspierające rozwiązania proekologiczne w gospodarstwach domowych – dofinansowanie przydomowych oczyszczalni ścieków i wymiany pieców na niskoemisyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraźne dysproporcje w rozwoju infrastruktury szkolnej – najgorsza sytuacja w ZS Dubin
<ul style="list-style-type: none"> • prężnie działające organizacje pozarządowe oraz jednostki kulturalne 	<ul style="list-style-type: none"> • duża liczba budynków stanowiących własność gminy, która wymaga gruntownej modernizacji ze względu na stan techniczny oraz dostosowanie do obowiązujących przepisów budowlanych
<ul style="list-style-type: none"> • wielowiekowa, interesująca historia regionu, której wynikiem jest szeroka gama zabytków oraz mnogość postaci historycznych związanych z terenem gminy Jutrosin 	<ul style="list-style-type: none"> • problematyczny odcinek ze zużywającymi się rurami wodociągowymi w Rogożewie
<ul style="list-style-type: none"> • działalność dwóch Klubów Seniora oraz Uniwersytetu Trzeciego Wieku 	<ul style="list-style-type: none"> • zbyt mała ilość działań gminy w zakresie polityki młodzieżowej

<ul style="list-style-type: none"> • duża ilość i odpowiedni dostęp do zajęć dodatkowych w szkołach podstawowych 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca promocja działań gminnych na rzecz ochrony środowiska
<ul style="list-style-type: none"> • wysokie poczucie bezpieczeństwa publicznego wśród mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • niewłaściwa eksploatacja urządzeń grzewczych oraz złej jakości paliwa opałowe skutkujące zanieczyszczeniami powietrza pochodzącymi z tzw. niskiej emisji
<ul style="list-style-type: none"> • rozwój edukacji senioralnej 	<ul style="list-style-type: none"> • organizacja targowiska, która zdaniem mieszkańców nie jest optymalna i nie odpowiada ich potrzebom

Silne i słabe strony to czynniki wewnętrzne i uwarunkowania gminy, wpływające na jej stan i rozwój. Zdecydowanie silną stroną gminy Jutrosin jest objęcie 6 miejscowości aglomeracją kanalizacyjną. Występuje więc potencjał do przyłączania się do sieci kolejnych gospodarstw domowych. Przyłączenie do sieci kanalizacyjnej wpłynie na poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy. System zaopatrzenia w wodę jest na bardzo wysokim poziomie. Według danych gminnych 100% mieszkańców ma dostęp do sieci wodociągowej. Obszar gminy charakteryzuje się dobrymi warunkami do rozwoju rolnictwa, a także dobrą kulturą rolną, wynikającą z wielowiekowej tradycji. Gmina oferuje pomoc przy podejmowaniu działań mających na celu ochronę środowiska, m.in. poprzez dofinansowanie do wymiany kotłów czy zakładanie przydomowych oczyszczalni ścieków. Jutrosin posiada wielowiekową, interesującą historię naznaczoną wieloma postaciami historycznymi i zabytkami, co w połączeniu z aktywnością stowarzyszeń, stanowi o potencjale turystyczno-rekreacyjnym gminy.

Do słabych stron zaliczyć można braki w infrastrukturze drogowej – zarówno ilościowe, jak i jakościowe. Podobnie sytuacja wygląda w zakresie ścieżek rowerowych i infrastruktury towarzyszącej. Duży potencjał wiązany jest z zagospodarowaniem turystyczno-rekreacyjnym okolic Zbiornika Jutrosin, które na chwilę obecną jest znikome. Na terenie gminy nie ma miejsca opieki nad dziećmi do lat 3. Uniemożliwia to części rodzicom podjęcia pracy zarobkowej. Infrastruktura szkolna jest na różnym poziomie w zależności od danej szkoły. Najgorsza sytuacja występuje w Szkole Podstawowej w Dubinie, co może również wpływać na jakość nauczania. Gmina Jutrosin posiada w swoim zasobie 80 lokali mieszkalnych, których stan w większości wymaga poprawy, za czym idą duże nakłady finansowe. Świadomość ekologiczna wśród mieszkańców jest na niewystarczającym poziomie. Jest to ważny element w perspektywie zachodzących zmian klimatycznych i potrzeby adaptacji do ekstremalnych zjawisk pogodowych, a także zagrożenia długotrwałą suszą. Na obszarze gminy zauważalny jest niedostatek działań związanych z polityką młodzieżową, w tym zapewnienie aktywnych form spędzania wolnego czasu przez tą grupę wiekową, a częściowo także pozostałych mieszkańców.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • umiejscowienie gminy według Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku w Południowo-zachodnim Obszarze Funkcjonalnym (PdZOF), 	<ul style="list-style-type: none"> • starzejące się społeczeństwo, skutkujące zwiększeniem odsetka ludności w wieku poprodukcyjnym – zmniejsza się

<p>między trzema jego głównymi ośrodkami osadniczymi – Gostyniem, Krotoszynem i Rawiczem</p>	<p>natomiast liczba ludności w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym</p>
<ul style="list-style-type: none"> • członkostwo i współpraca ze związkami i stowarzyszeniami zrzeszającymi jednostki samorządu terytorialnego 	<ul style="list-style-type: none"> • położenie w obszarze o dużym deficycie wody, co w połączeniu ze zmianami klimatu może skutkować długotrwałą suszą, która wpłynie na rozwój gospodarczy gminy, głównie na sektor rolniczy
<ul style="list-style-type: none"> • krajowe i europejskie instrumenty rozwoju, w tym środki na rozwój inteligentnych specjalizacji 	<ul style="list-style-type: none"> • ryzyko związane z możliwym kryzysem gospodarczym oraz wzrostem bezrobocia, spowodowanym epidemią choroby COVID-19
<ul style="list-style-type: none"> • położenie w obszarze o dobrym nasłonecznieniu, co stanowi potencjał do rozwijania energii słonecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • położenie w odległości 30 km od najbliższej drogi ekspresowej
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost popularności sportów wodnych i paralotniarstwa, których enklawą w południowej Wielkopolsce mógłby stać się Zbiornik Jutrosin 	<ul style="list-style-type: none"> • coraz większa automatyzacja rolnictwa, skutkująca zmniejszeniem zatrudnienia w tym sektorze – trudności w odnalezieniu się na rynku pracy osób związanych przez całe życie z rolnictwem
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość współpracy z organizacjami zewnętrznymi oraz przedsiębiorcami w zakresie m.in. utworzenia klasy patronackiej 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie atrakcyjności ofert szkół ponadpodstawowych na terenie innych gmin

Szanse i zagrożenia dotyczą czynników zewnętrznych, które wpływają na możliwości rozwoju gminy. Do najważniejszych szans zaliczono położenie gminy w południowo-zachodnim Obszarze Funkcjonalnym (PdZOF), dla którego rozwoju kluczowe jest wzmacnianie działalności przetwórczej wykorzystującej bazę lokalnych surowców dla przemysłu rolno-spożywczego. Takie umiejscowienie w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2030 wskazuje na szansę pozyskiwania środków zewnętrznych na rozwój współpracy na linii rolnik-przetwórcza. Gmina współpracuje z wieloma organizacjami oraz związkami, co może przynieść efekty, na jakie gmina nie mogłaby sobie pozwolić działając samodzielnie. Szansą w obliczu zmian klimatycznych i odejścia od tradycyjnych form produkcji energii jest położenie w obszarze o dobrym nasłonecznieniu, co może sprzyjać rozwojowi energii fotowoltaicznej. Szansą na rozwój w sferze turystyczno-sportowej jest wzrost popularności sportów wodnych i paralotniarstwa, do których może być wykorzystywany Zbiornik Jutrosin wraz z otaczającym terenem.

Do głównych zagrożeń zalicza się trend demograficzny związany ze starzejącym się społeczeństwem. Prognozy mówią o stopniowym zwiększaniu udziału osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do pozostałej części społeczeństwa. Skutkiem tego będzie zmniejszenie liczby ludności w wieku produkcyjnym. Ponadto prognozy mówią o wyludnianiu się gminy do roku 2030. Cały obszar wielkopolski zagrożony jest suszą. Nie inaczej jest w gminie Jutrosin, przy czym bardziej narażona na skutki suszy jest jej

zachodnia część – w części wschodniej znajdują się obszary leśne, które pozytywnie wpływają na warunki hydrologiczne terenu. Trendy gospodarcze dotyczące Wielkopolski mówią o stopniowym zwiększeniu automatyzacji w sektorze rolnictwa. Gminy, w których większość ludności utrzymuje się z rolnictwa, w przyszłości staną przed wyzwaniem związanym z aktywizacją zawodową osób zmuszonych do zmiany zatrudnienia i odnalezienia się na rynku pracy. W momencie opracowywania dokumentu świat zmaga się z pandemią choroby koronawirusowej COVID-19, której skutki mogą uderzyć w gospodarkę oraz rynek pracy również w gminie Jutrosin.

STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU

Wizja

Strategia rozwoju gminy Jutrosin na lata 2020-2030 jest dokumentem, w którym zdiagnozowano aktualną sytuację społeczno-gospodarczą. Zwrócono uwagę zarówno na mocne strony, jak i obszary problemowe. W procesie powstawania dokumentu istotne jest również stworzenie WIZJI, czyli obrazu gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Wizja ukazuje gminę Jutrosin w perspektywie strategicznej – w roku 2030, zmienionej poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez samorząd celów.

Wizja gminy Jutrosin:

- obrazuje stan docelowy gminy w 2030 roku,
- ukazuje aspiracje Lidera, Zespołu Strategicznego i mieszkańców gminy,
- jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

Uwzględniając zmieniającą się sytuację w otoczeniu, wzrost możliwości rozwojowych i oczekiwania mieszkańców, wizja gminy Jutrosin w 2030 roku brzmi następująco:

W 2030 roku gmina Jutrosin jest miejscem przyjaznym mieszkańcom, turystom oraz środowisku. Gmina w pełni korzysta ze swojego położenia między większymi ośrodkami miejskimi, do których dostarcza wysokiej jakości produkty ziemi jutrosińskiej. Rozwijana jest współpraca z samorządami, dzięki której Jutrosin jest jednostką o silnej pozycji w regionie. Edukacją na wysokim poziomie objęci są nie tylko młodzież i seniorzy, ale również osoby w wieku produkcyjnym. Zbiornik Jutrosin stał się rozpoznawalnym punktem na mapie turystycznej południowej Wielkopolski, dzięki czemu co roku do gminy zjeżdżają paralotniarze, amatorzy sportów rowerowych i wodnych, wspierając przy tym lokalną gospodarkę.

Cele strategiczne

Na podstawie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie Jutrosin, która została uzupełniona o wyniki badania ankietowego oraz dane zebrane na warsztatach strategicznych, wyznaczono aspekty gminy, które wymagają poprawy bądź dodatkowego impulsu rozwojowego.

Dalszego rozwoju w gminie wymaga infrastruktura – zarówno komunikacyjna, jak i wodno-ściekowa. W obliczu zmian klimatycznych istotne są działania adaptacyjne oraz inne w zakresie ochrony środowiska. Aktualna sytuacja nie tylko klimatyczna, ale też gospodarcza, wymaga od gminy wspierania przedsiębiorców i rolników.

Aktualne trendy społeczne i gospodarcze warunkują potrzeby zapewnienia opieki zarówno nad najmłodszymi – dziećmi do lat 3, jak i nad starszą częścią lokalnej społeczności – seniorami. Zapewnienia miejsc opieki nad tymi grupami zwiększy aktywność zawodową społeczeństwa w wieku produkcyjnym. Wyzwaniem jest także aktywizacja zawodowa osób, które w związku z coraz większą automatyzacją rolnictwa stoją przed zagrożeniem utraty pracy.

W celu zapewnienia odpowiedniej jakości życia mieszkańcom gminy Jutrosin, należy kontynuować istniejące oraz wprowadzać nowe działania w zakresie efektywnego

zarządzania samorządem. Należy zatroszczyć się o dobrą współpracę z jednostkami okolicznymi, a także samorządem powiatowym i wojewódzkim. Zachowanie dobrych relacji z instytucjami państwowymi pomoże w realizacji celów założonych w niniejszym dokumencie.

Głównym celem strategicznym, który stawia sobie Lider Strategii oraz cały Zespół Strategiczny, jest: „Gmina Jutrosin – dobrym miejscem do zamieszkania”. Wszystkie cele oraz działania wyznaczone w Strategii mają polepszyć dobrobyt mieszkańców, ponieważ to oni są najważniejszą częścią każdej gminy. W ramach trzech celów strategicznych, jakie stawia sobie gmina Jutrosin, określono 8 celów operacyjnych. Do każdego z nich zaproponowano katalog działań i zadań strategicznych, których realizacja pomoże w urzeczywistnieniu założonej wizji gminy w 2030 roku. Działania w poszczególnych obszarach zostały przedstawione w hierarchii określonej przez Zespół Strategiczny, rozpoczynając od najbardziej priorytetowych i strategicznych.

Cel strategiczny 1. Rozwój infrastruktury i gospodarki z poszanowaniem środowiska przyrodniczego

1.1. Zwiększenie dostępności i funkcjonalności infrastruktury

1.2. Wsparcie rolników, przedsiębiorców i stwarzanie warunków do powstawania nowych miejsc pracy

1.3. Poprawa stanu środowiska, jego ochrona oraz adaptacja do zmian klimatu

Stawiane cele operacyjne zostaną zrealizowane poprzez wykonanie działań i zadań, które zamieszczono w poniższej tabeli.

Cel strategiczny 1. Rozwój infrastruktury i gospodarki z poszanowaniem środowiska przyrodniczego	
Cel operacyjny	Działanie/zadanie
1.1. Zwiększenie dostępności i funkcjonalności infrastruktury	<ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie bezpiecznych i dostępnych miejsc parkingowych w połączeniu z rewitalizacją rynku w Jutrosinie. • Zapewnienie bezpieczeństwa na drogach i chodnikach na terenie gminy poprzez budowę nowych lub modernizację istniejących dróg i chodników, ich właściwe utrzymanie i zarządzanie nimi. • Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą i połączenie ich z obecnymi ciągami rowerowymi. • Stworzenie miejsc do wypoczynku po pracy/szkole poprzez zagospodarowanie, uporządkowanie terenów zielonych wraz z infrastrukturą wypoczynkową. • Opracowanie dokumentacji projektowej, a następnie rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej. • Wykorzystanie infrastruktury rekreacyjnej do działalności rekreacyjno-kulturalnej, z wydzieleniem odpowiednio dostosowanych miejsc spotkań dla wszystkich grup wiekowych. • Zwiększenie dostępności wszystkich obiektów i miejsc użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych i osób starszych poprzez znoszenie barier architektonicznych.

	<ul style="list-style-type: none"> • Wnioskowanie do Dyrekcji Polskiej Spółki Gazownictwa o objęcie gazyfikacją kolejnych miejscowości w gminie, w tym Dubina i Szkaradowa. • Uporządkowanie gospodarki przestrzennej poprzez aktualizację Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, z wyznaczeniem terenów pod inwestycje oraz rozwoju zabudowy mieszkalnej, a dla miejsc kluczowych opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. • Wymiana oświetlenia sodowego na oświetlenie LED w miejscach publicznych i przy ciągach komunikacyjnych, z uwzględnieniem nowopowstającej zabudowy mieszkalnej. • Zagospodarowanie terenów cmentarza poewangelickiego w Jutrosinie.
1.2. Wsparcie rolników, przedsiębiorców i stwarzanie warunków do powstawania nowych miejsc pracy	<ul style="list-style-type: none"> • Podejmowanie działań zachęcających do założenia działalności gospodarczej, w tym ulgi w podatku od nieruchomości przez pierwszy okres funkcjonowania firmy, ze szczególnym wsparciem dla mikro i małych przedsiębiorstw. • Wsparcie działań środowiskowych w gospodarstwach rolnych, m.in. w zakresie usuwania azbestu i odpadów z działalności rolniczej (folie), poprzez nawiązanie współpracy z firmą zajmującą się zagospodarowaniem odpadów pochodzenia rolniczego, a także szeroka kampania informacyjna wśród rolników. • Uzbrojenie terenów wyznaczonych pod inwestycje w dokumentach planistycznych. • Współpraca z Instytucjami Otoczenia Biznesu, w tym organizowanie zajęć z przedsiębiorczości w szkołach podstawowych i zasad prowadzenia firmy w szkole ponadpodstawowej. • Wsparcie organizacji sprzedaży bezpośredniej produktów rolniczych poprzez reorganizację targowiska zgodnie z potrzebami mieszkańców oraz organizację imprez promujących lokalnych producentów rolnych lub udział w takich imprezach w gminach okolicznych. • Ścisła współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami przy tworzeniu i zagospodarowaniu terenów rekreacyjnych, w tym promowanie lokalnych produktów w miejscach potencjalnie odwiedzanych przez turystów. • Rozwój wielofunkcyjności na obszarze wiejskim, wspieranie pozarolniczej działalności gospodarczej w postaci małych i średnich zakładów produkcyjnych. • Utworzenie Strefy Rozwoju Ekonomicznego i zachęcanie przedsiębiorców do podejmowania działań inwestycyjnych.
1.3. Poprawa stanu środowiska, jego ochrona oraz	<ul style="list-style-type: none"> • Udzielanie dotacji celowych na dofinansowanie działań związanych z ochroną wód i powietrza np. budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w sołectwach, które nie

<p>adaptacja do zmian klimatu</p>	<p>są objęte programem sanitacji wsi, zmiany pokrycia dachowego i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odpowiednie utrzymanie terenów zieleni aby mogły pełnić funkcje zachowania bioróżnorodności, zatrzymywania wody, oczyszczania powietrza i łagodzenia skutków fal upałów. • Termomodernizacja i wymiana źródeł ciepła w budynkach publicznych. • Zagospodarowanie istniejących oraz wprowadzanie nowych terenów stanowiących elementy zielonej i błękitnej infrastruktury – parków, zadrzewień, enklaw miododajnych, wód powierzchniowych i ich otoczenia. • Odpowiednie zaprojektowanie i budowa kanalizacji deszczowej przy nowo budowanych drogach. • Kształtowanie świadomości i postaw ekologicznych wśród mieszkańców poprzez kampanie edukacyjne i społeczne, w tym wśród młodzieży szkolnej i seniorów. • Wymiana eternitu na budynkach użyteczności publicznej na bezpieczne pokrycia dachowe. • Rozpowszechnianie wśród mieszkańców wiedzy o możliwościach dofinansowania działań zmierzających do poprawy jakości środowiska. • Utrzymanie w odpowiednim stanie zbiorników wodnych (stawów) w Szkaradowie, Grąbkowie, Dubinie, Domaradzicach, Płackowie, Rogożewie, Bartoszewicach, Ostojach i Janowie. • Ochrona zasobów wodnych poprzez stosowanie powierzchni przepuszczalnych przy budowie parkingów i placów. • Zakładanie pasów roślinności oraz ogrodów deszczowych w mieście. • Rekultywacja składowiska odpadów na terenie gminy.
--	--

Cel strategiczny „Rozwój infrastruktury i gospodarki z poszanowaniem środowiska przyrodniczego” będzie podstawową osią rozwoju gminy Jutrosin na najbliższe lata. Infrastruktura podstawowa powinna zostać zapewniona na odpowiednim poziomie, aby mieszkańcy mogli realizować swoje podstawowe potrzeby, związane z dojazdem do szkoły czy pracy, a także aby mogli bezpiecznie poruszać się po drogach i chodnikach. Prowadzone będą dalsze działania związane z polepszeniem infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i zwiększeniem jej dostępności, a także podjęte będą próby wnioskowania o objęcie większego obszaru gminy siecią gazową. W związku z coraz większym znaczeniem roweru jako środka transportu, do zadań priorytetowych należy zaliczyć zwiększenie odpowiedniej jakości infrastruktury rowerowej – ścieżek, przystani, wiat rowerowych. Zapewnienie i utrzymanie ścieżek rowerowych na odpowiednim poziomie, poza polepszeniem jakości życia mieszkańców, może też przyciągnąć rowerzystów z gmin ościennych, a nawet dalszych zakątków województwa czy kraju. Zgodnie z danymi Polskiej Organizacji Turystycznej, popyt na turystykę rowerową stale rośnie – nie tylko wśród turystów krajowych, ale także zagranicznych. Wśród aktywności urlopowych Polaków,

jazda na rowerze znajduje się na wysokim, trzecim miejscu, zaraz po spacerowaniu i pływaniu. Warto zaznaczyć, że w gminie Jutrosin występują warunki i duży potencjał do uprawiania wszystkich powyższych aktywności. Dobrym uzupełnieniem w kontekście turystyki rowerowej będzie rozwinięcie infrastruktury rekreacyjnej, placów zabaw, siłowni zewnętrznych, które powstaną w połączeniu z zagospodarowaniem terenów zielonych, niezwykle ważnych w kontekście odpoczynku i spędzania wolnego czasu. Odpowiednie zaplanowanie miejsc wypoczynku dla każdej grupy wiekowej stwarza możliwość organizowania działań kulturalnych przez instytucje kultury, stowarzyszenia oraz lokalnych liderów. Niezwykle istotnym zagadnieniem dla zapewnienia komfortu mieszkańcom Jutrosina i obszarów wiejskich jest organizacja bezpiecznego parkingu przy rynku w Jutrosinie. Działanie to będzie połączone z rewitalizacją całego rynku, co pozwoli na stworzenie przyjaznej, uporządkowanej i estetycznej przestrzeni. Planuje się zwiększenie dostępności wszystkich miejsc użyteczności publicznej, aby mogły z nich korzystać wszystkie grupy wiekowe, a także osoby z niepełnosprawnościami. Zniesione zostaną bariery architektoniczne utrudniające przemieszczanie się osobom o ograniczonych możliwościach poruszania się.

Gmina Jutrosin będzie podejmowała nowe, a także kontynuowała obecne działania zachęcające do założenia działalności gospodarczej, co pozytywnie wpłynie w przyszłości na jej dochody. Istotne wsparcie skierowane zostanie dla rolników. Prowadzone będą obszerne kampanie informacyjne w związku z gospodarowaniem na obszarach rolniczych z poszanowaniem środowiska przyrodniczego. Istotne będzie też wsparcie tego sektora gospodarki, polegające na promowaniu sprzedaży bezpośredniej produktów rolniczych oraz zapewnienie ku temu odpowiednich warunków. Wspierana będzie również pozarolnicza działalność gospodarcza, głównie małe i średnie zakłady produkcyjne. Dążyć się będzie również do zwiększenia współpracy pomiędzy producentami rolniczymi a zakładami przetwórczymi.

Scenariusze klimatyczne dla Polski w XXI wieku mówią o wzroście średniej temperatury powietrza, nawet o 3°C pod koniec stulecia. Suma opadów w okresie letnim zmniejszy się, co może spowodować pogłębienie niedoboru wód oraz długotrwałe susze. Dlatego niezwykle ważne jest podejmowanie już teraz działań mających na celu ochronę środowiska, w tym magazynowanie wody i zmniejszenie odpływu powierzchniowego wód opadowych. Gmina Jutrosin planuje podtrzymywać dofinansowania do rozwiązań proekologicznych w gospodarstwach domowych, ale także stosowanie ich w budynkach gminnych. Niezwykle ważne jest kształtowanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców – nie tylko najmłodszych, ale także osób aktywnych zawodowo i seniorów. Podejmowane będą również działania adaptacyjne do zmian klimatycznych. Wśród nich znajdzie się odpowiednie zagospodarowanie i utrzymanie terenów zieleni w taki sposób, aby parki, zieleńce, zadrzewienia mogły pełnić różnorodne funkcje – magazynowania wody, regulacji wilgotności i temperatury powietrza, łagodzenia fal upałów. Poza zwiększaniem zasobów wodnych należy również dbać o ich jakość. Dlatego planuje się regularne czyszczenie stawów i innych zbiorników wodnych, a także utrzymanie dofinansowań do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

Cel strategiczny 2. Aktywne i wykształcone społeczeństwo obywatelskie motorem rozwoju gminy Jutrosin

2.1. Aktywizacja mieszkańców poprzez promocję i wspieranie działających na terenie Gminy organizacji społecznych i grup nieformalnych

2.2. Wzrost jakości edukacji oraz stwarzanie warunków do rozwoju osobistego

2.3. Zapewnienie równego dostępu do kultury i aktywności fizycznej wśród wszystkich grup wiekowych

Stawiane cele operacyjne zostaną zrealizowane poprzez wykonanie działań i zadań, które zamieszczono w poniższej tabeli.

Cel strategiczny 2. Aktywne i wykształcone społeczeństwo obywatelskie motorem rozwoju gminy Jutrosin	
Cel operacyjny	Działanie/zadanie
2.1. Aktywizacja mieszkańców poprzez promocję i wspieranie działających na terenie Gminy organizacji społecznych i grup nieformalnych	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa i modernizacja nowoczesnych, bezpiecznych oraz wspierających edukację najmłodszych mieszkańców gminy placów zabaw oraz terenów integracji mieszkańców. • Wsparcie organizacji pozarządowych w aplikowaniu o środki zewnętrzne, np. poprzez przekazywanie organizacjom bezzwrotnych środków na podstawie umów międzynarodowych – dotyczy to przede wszystkim funduszy strukturalnych UE, których dystrybucją zajmują się instytucje publiczne. • Aktywne włączenie mieszkańców w proces odnowy wsi, planowanie strategiczne na poziomie rozwoju miejscowości, wyznaczenie liderów lokalnych • Większe zaangażowanie organizacji pozarządowych – powierzanie szerszego spektrum zadań własnych gminy organizacjom pozarządowym (zwłaszcza w takich obszarach jak: opieka nad osobami starszymi i ich aktywizacja, zapewnianie aktywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, kultura i historia lokalna). • Wsparcie aktywności zawodowej rodziców poprzez zapewnienie opieki dla dzieci do lat 3 – żłobek lub Klub Malucha, gdzie godziny funkcjonowania dostosowane będą do potrzeb mieszkańców (sugeruję dać jako pierwsze zadanie). • Podniesienie poziomu spójności przedsięwzięć realizowanych w ramach funduszu sołeckiego (odejście od finansowania działań związanych z infrastrukturą komunikacyjną na rzecz finansowania działań integracyjnych, kulturalnych, społecznych, a także mających na celu promowanie różnych form spędzania czasu wolnego oraz samorozwoju).

	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie organizacjom pozarządowym zaplecza lokalowego. • Dążenie do wpisania pozostałych Kół Gospodyń Wiejskich do Krajowego Rejestru KGW, bądź włączenie mniejszych, mniej aktywnych stowarzyszeń do większych w sąsiednich miejscowościach.
2.2. Wzrost jakości edukacji oraz stwarzanie warunków do rozwoju osobistego	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie dostępu do edukacji pozaszkolnej poprzez organizację i odpowiednie wyposażenie pracowni technicznych, plastycznych, artystycznych we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz Gminnym Centrum Kultury i Rekreacji. • Podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, w tym propagowanie kształcenia dualnego jako praktycznej ścieżki nauki zawodu w szkole ponadpodstawowej. • Zapewnienie dostępu do odpowiedniej bazy sportowej przy każdej szkole na terenie gminy, w tym boiska do gier zespołowych i lekkoatletyczne. • Tworzenie warunków do aktywizacji zawodowej osób rezygnujących z prowadzenia działalności rolniczej, pomoc w nabywaniu kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych, w oparciu o zasoby szkół na terenie gminy oraz jednostek zewnętrznych. • Wyrównanie różnic w jakości nauczania i infrastruktury szkolnej we wszystkich szkołach na terenie gminy poprzez wzrost kompetencji nauczycieli, wymianę dobrych praktyk pomiędzy szkołami oraz inwestycje w infrastrukturę szkolną, w tym stołówki. • Dążenie do dalszego rozwoju edukacji senioralnej, w tym językowej i informatycznej, a także podjęcie próby wprowadzenia elementów edukacji międzypokoleniowej. • Reorganizacja systemu dowozów dzieci do szkół, skrócenie czasu od wyjścia dziecka z domu do rozpoczęcia zajęć. • Utworzenie klasy patronackiej we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami.
2.3. Zapewnienie równego dostępu do kultury i aktywności fizycznej wśród wszystkich grup wiekowych	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja Gminnego Centrum Kultury i Rekreacji w Jutrosinie, a także dostosowanie oferty do potrzeb każdej grupy wiekowej zarówno ludności miejskiej, ale także osób z obszarów wiejskich. • Promocja nowych aktywności i imprez sportowych w celu budowania wizerunku gminy aktywnej, we współpracy z organizacjami pozarządowymi. • Zagospodarowanie rekreacyjne i sportowe centrów wsi – budowa siłowni zewnętrznych wraz z miejscami spotkań lokalnej społeczności.

- Zapewnienie wysokiej jakości usług opiekuńczych i oferta kulturalno-integracyjna dla seniorów, w tym utworzenie Domu Dziennego Pobytu dla seniorów w Jutrosinie.
- Utworzenie wysokiej jakości sieci Internet na terenie całej gminy, co wspomogę wprowadzenie systemu monitorowania miasta i miejsc publicznych.
- Utworzenie jako wizytówki gminy ciągłości pomiędzy zrewitalizowanym rynkiem, a nowoczesną plażą i kąpieliskiem, gdzie będzie możliwość uprawiania sportów wodnych oraz zapewnienia udogodnień dla paralotniarzy, a także tworzenie warunków do rozwoju bazy gastronomicznej nad Zbiornikiem Jutrosin.
- Modernizacja świetlic wiejskich.
- Promocja walorów przyrodniczo-historycznych we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami, m.in. poprzez wydanie folderu o związanej z Nowym Sielcem rodzinie Czartoryskich, a także organizację cyklicznych rajdów (np. konnych) szlakiem pamiątek i miejsc związanych z postaciami historycznymi.

Cel strategiczny „Aktywne i wykształcone społeczeństwo obywatelskie motorem rozwoju gminy Jutrosin” skupia się na największym potencjale gminy Jutrosin, czyli jej mieszkańcach. W gminie stwierdzono duże pole do działania związane z organizacjami pozarządowymi, zrzeszającymi mieszkańców w różnych aspektach działalności samorządu. Celem jest jeszcze większe oddelegowanie zadań własnych gminy, które mogą realizować stowarzyszenia, co wiąże się z ich wsparciem w pozyskiwaniu funduszy. Aktywni mieszkańcy gminy potrzebują liderów lokalnych, którzy usystematyzują i zaplanują działania społeczne w każdym sołectwie. Sugerowane jest również odejście od finansowania zadań związanych z infrastrukturą podstawową z funduszu sołectkiego. Ten fundusz ma skupiać się na realizacji potrzeb społecznych, związanych z rekreacją, wspólnym spędzaniem czasu, kulturą, organizacją życia towarzyskiego na wsiach. Niezwykle istotne dla aktywizacji zawodowej mieszkańców jest stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. Należy zapewnić taką organizację czasu, aby odpowiadała ona potrzebom zainteresowanych mieszkańców.

Celem gminy Jutrosin jest posiadanie wyedukowanych, świadomych i odpowiedzialnych mieszkańców. Zostanie on zrealizowany poprzez wyrównanie różnic w jakości kształcenia oraz infrastruktury szkolnej (w tym sportowej) wśród placówek oświatowych na terenie gminy. Oferta nauczania zostanie ukierunkowana na potrzeby lokalnego rynku pracy, co przyczyni się do pozostawiania ludzi młodych na terenie gminy Jutrosin. W związku z coraz większą automatyzacją rolnictwa, mieszkańcy gminy stoją przed koniecznością znalezienia nowego zatrudnienia. Według badań prowadzonych już w latach 1992-2011 przez Instytut Ekonomiki, Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej przy Państwowym Instytucie Badawczym, odsetek osób zatrudnionych w rolnictwie i pracujących wyłącznie w gospodarstwie zmniejszył się w przeciągu niespełna 20 lat z 74,2% do 57,4%. Jednocześnie zwiększał się udział osób pracujących w gospodarstwie i poza nim równocześnie, a także udział osób pracujących wyłącznie poza gospodarstwem. Obecnie

proces ten trwa dalej i przewiduje się, że będzie postępował w przyszłości. Istotne jest więc tworzenie warunków do aktywizacji zawodowej osób zmuszonych porzucić pracę w rolnictwie, pomoc przy nabywaniu nowych kompetencji, przy czym odbywać się to może w oparciu o dostępne zasoby jednostek oświatowych na terenie gminy, ale także przy pomocy instytucji zewnętrznych. Kontynuowana będzie edukacja senioralna, wprowadzona edukacja międzypokoleniowa, a przy okazji powstaną miejsca edukacji pozaszkolnej. W powyższe działania w pewnym stopniu zaangażowane będzie Gminne Centrum Kultury i Rekreacji, a także organizacje pozarządowe.

Gminne Centrum Kultury i Rekreacji zwiększy również swoją ofertę i dostosuje ją do osób w każdym wieku, co rozwiąże w znacznym stopniu problem wykluczenia kulturowego. Również w tym zakresie niezbędna będzie współpraca gminy z organizacjami pozarządowymi. Mając na uwadze trendy demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa, gmina planuje zapewnić wysokiej jakości usługi opiekuńcze, zwiększyć ofertę kulturalno-integracyjną dla seniorów, a także utworzyć Dom Dziennego Pobytu dla seniorów w Jutrosinie. We wzroście aktywności fizycznej mieszkańców pomogą inwestycje w infrastrukturę sportową, która przysłuży się nie tylko społeczności lokalnej, ale także potencjalnym turystom, zwiększając przy tym atrakcyjność gminy. Wizytówką gminy będzie Zbiornik Jutrosin, z którego łatwo będzie można dostać się na zrewitalizowany rynek.

Cel strategiczny 3. Gospodarne i efektywne zarządzanie gminą Jutrosin

3.1. Współpraca z jednostkami administracyjnymi i innymi instytucjami

3.2. Efektywne i racjonalne zarządzanie gminą

Stawiane cele operacyjne zostaną zrealizowane poprzez wykonanie działań i zadań, które zamieszczono w poniższej tabeli.

Cel strategiczny 3. Gospodarne i efektywne zarządzanie gminą Jutrosin	
Cel operacyjny	Działanie/zadanie
3.1. Współpraca z jednostkami administracyjnymi i innymi instytucjami	<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca z innymi jednostkami administracyjnymi w zakresie organizacji transportu zbiorowego, a także modernizacji i budowy nowych elementów infrastruktury komunikacyjnej. • Organizacja działań w zakresie programów profilaktycznych i medycznych, w tym badań mobilnych. • Współpraca z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie w celu możliwości użytkowania terenów nad Zbiornikiem Jutrosin, w tym wprowadzenia infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, a także dążenie do odzyskania części gruntów nad Zbiornikiem. • Tworzenie warunków do rozwoju podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej poprzez udostępnianie na określonych zasadach pomieszczeń gminnych.

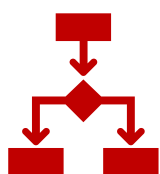
3.2. Efektywne i racjonalne zarządzanie gminą	<ul style="list-style-type: none"> • Racjonalizacja i urealnienie opłat czynszu za lokale mieszkalne oraz kosztów zarządu gminnym zasobem mieszkaniowym, a także racjonalne gospodarowanie środkami budżetu gminy przeznaczonymi na utrzymanie gminnego zasobu mieszkaniowego. • Dążenie do sprzedaży lokali znajdujących się w budynkach wspólnot mieszkaniowych z udziałem gminy, a także udzielanie bonifikat dla najemców zgłaszających chęć wykupu mieszkania. • Propagowanie pośród mieszkańców gminy załatwiania spraw przez Internet – elektronizacja usług publicznych (podatki, opłaty, śmieci). • Umożliwienie mieszkańcom wstępnego umówienia się z urzędnikiem, co do konkretnego terminu wizyty w Urzędzie. • Budowanie pozytywnego wizerunku gminy na zewnątrz oraz budowa tożsamości lokalnej mieszkańców gminy poprzez organizację wysokiej jakości imprez kulturalnych oraz uczestniczenie przedstawicieli gminy w uroczystościach na szczeblu lokalnym, powiatowym i regionalnym.
--	---

„Gospodarne i efektywne zarządzanie gminą Jutrosin” zostanie zapewnione nie tylko w oparciu o zasoby własne gminy. Ważnym obszarem każdego samorządu jest współpraca z innymi jednostkami administracyjnymi i instytucjami. Niniejsza współpraca może dotyczyć okolicznych gmin i polegać na wspólnym zorganizowaniu i polepszeniu transportu zbiorowego, ale może też wiązać się z jednostkami państwowymi, jak PGW Wody Polskie, z którymi gmina Jutrosin będzie dążyła do porozumienia w zakresie korzystania ze Zbiornika Jutrosin oraz terenów wokół niego. Kontynuowane będą działania związane z ochroną zdrowia mieszkańców. W roku 2017 dostęp do lekarzy specjalistów w województwie wielkopolskim był jednym z gorszych w kraju. Współczynnik pracujących lekarzy przypadających na 10 tys. ludności wyniósł 38, co dało Wielkopolsce 16 miejsce wśród wszystkich województw. W związku z powyższym, w gminie Jutrosin zapewnione zostaną programy profilaktyczne i medyczne. Planuje się również stworzenie warunków do rozwoju podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej, której w Wielkopolsce jest niedobór.

W związku z wysokimi wydatkami z budżetu gminy na utrzymanie wielu budynków pozostających w zasobie gminnym, planuje się zbycie części z nich, a także racjonalizację opłat czynszowych. Kontynuowane będzie zachęcanie mieszkańców do załatwiania spraw urzędowych za pośrednictwem Internetu, co w dużym stopniu miało miejsce poprzez sytuację związaną z epidemią choroby COVID-19. Pozytywny wizerunek gminy Jutrosin będzie dalej budowany poprzez organizację imprez kulturalnych oraz uczestniczenie przedstawicieli gminy w uroczystościach na wszystkich szczeblach administracyjnych.

SPÓJNOŚĆ KIERUNKÓW
ROZWOJU GMINY Z INNYMI
DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Spójność kierunków rozwoju gminy Jutrosin z innymi dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym

Strategia rozwoju gminy Jutrosin na lata 2020-2030 jest dokumentem spójnym z dokumentami wyższego rzędu. Przy opracowywaniu strategii brano pod uwagę kierunki rozwoju wyznaczone w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) oraz Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2030. Przeanalizowano także powiązania strategii gminnej ze Strategią rozwoju powiatu rawickiego 2016-2025.

Jako cel główny polityki regionalnej kraju określono „efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym”. Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 realizowany będzie w oparciu o uzupełniające się trzy cele szczegółowe:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym,
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2030, wpisuje się w kierunki KSRR. W dokumencie wojewódzkim wyznaczono następujące cele strategiczne:

1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców,
2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu,
3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego wielkopolski,
4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

Strategia rozwoju gminy Jutrosin na lata 2020-2030 wpisuje się w założenia powyższych dokumentów. Cel strategiczny 1. Rozwój infrastruktury i gospodarki z poszanowaniem środowiska przyrodniczego, wprost nawiązuje do trzeciego celu strategicznego Strategii wojewódzkiej, a także zawiera kierunki związane ze wzrostem gospodarczym. Rozwój infrastruktury drogowej, rowerowej oraz wodno-kanalizacyjnej i gazowej, wpłynie w pewnym stopniu na poprawę dostępności i spójności komunikacyjnej województwa, szczególnie jego południowej części. Wszelkie inwestycje będą realizowane z poszanowaniem środowiska. Co więcej, przewidziane są działania w zakresie adaptacji do zmian klimatycznych, w tym odnoszące się do zatrzymywania wody w ekosystemach na terenie gminy, przez co zmniejszy się odpływ wód z obszaru Wielkopolski.

Cel strategiczny 2. Aktywne i wykształcone społeczeństwo obywatelskie motorem rozwoju gminy Jutrosin, został wyznaczony wychodząc od pierwszego i drugiego celu wojewódzkiego. Rozwój społeczny, w tym wzrost jakości i dostępności edukacji, zwiększenie dostępu do kultury i walka z wykluczeniem i marginalizacją, będzie oparty na zasobach gminnych. Mowa tutaj o zasobach infrastruktury szkolnej, ale także zasobach społecznych – stowarzyszeniach i lokalnych przedsiębiorcach. Zwiększy się związek pomiędzy nauczaniem w szkołach a potrzebami na rynku pracy.

Cel strategiczny 3. Gospodarne i efektywne zarządzanie gminą Jutrosin nawiązuje bezpośrednio do czwartego celu wojewódzkiego. Zarządzanie w gminie Jutrosin będzie się odbywało z wykorzystaniem potencjału społecznego w postaci organizacji pozarządowych, a także we współpracy z jednostkami administracyjnymi na wszystkich poziomach. Efektywne zarządzanie zostanie również wprowadzone poprzez kontynuację wykorzystywania nowoczesnych technologii w zakresie usług świadczonych przez Urząd, ale także popularyzacji takich rozwiązań wśród mieszkańców gminy.

Cele strategiczne powiatu rawickiego (cel strategiczny 1. Rozwój infrastruktury powiatowej oraz cel strategiczny 2. Rozwój społeczno-gospodarczy powiatu), nawiązują bezpośrednio do zadań i kompetencji samorządu powiatowego, i skupiają się na rzeczywistych możliwościach realizacyjnych powiatu dla wyznaczonych projektów. Gmina Jutrosin nie posiada kompetencji ingerowania w infrastrukturę oraz rozwój samorządu powiatowego. Jednakże, realizacja celów określonych w Strategii rozwoju gminy Jutrosin na lata 2020-2030 wpłynie pozytywnie na rozwój społeczno-gospodarczy na terenie całego powiatu. Ważnym celem gminy Jutrosin jest współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego, w tym ze Starostwem Powiatowym w Rawiczu.

Cele i działania strategii gminnej są spójne z dokumentami strategicznymi gminy Jutrosin, których okres obowiązywania przekracza rok 2021. Tak więc zachowana jest spójność z *Programem gospodarczym dla Miasta i Gminy Jutrosin na lata 2019-2023* w zakresie ochrony środowiska, rozwoju infrastruktury, przedsiębiorczości i kultury oraz zapewnienia miejsc do rekreacji i wypoczynku.

Spójność z *Programem ochrony środowiska dla Gminy Jutrosin na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 roku* dotyczy celu operacyjnego 1.3. Poprawa stanu środowiska, jego ochrona oraz adaptacja do zmian klimatu. W Strategii zawarto zagadnienia dotyczące m.in. gospodarowania wodami, gospodarki wodno-ściekowej, a także poprawy jakości powietrza czy podnoszenia świadomości ekologicznej społeczeństwa.

W strategii podjęto również temat gospodarki przestrzennej, w nawiązaniu do *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jutrosin*, wskazując na potrzebę jego uaktualnienia.

Strategia rozwoju gminy Jutrosin na lata 2020-2030 wyznacza kierunki i ramy dla dokumentów planistycznych, strategicznych, sektorowych, które będą powstawały po przyjęciu niniejszego dokumentu. Wszystkie nowe bądź aktualizowane dokumenty, plany, programy, będą zgodne z założeniami Strategii.

WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

W procesie wdrażania Strategii rozwoju gminy Jutrosin na lata 2020-2030 niezmiernie ważnym elementem jest jej monitoring. Poprzez gromadzenie i analizę danych wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń Strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości.

Jednym z elementów wdrażania Strategii rozwoju gminy Jutrosin na lata 2020-2030 jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka, wydział lub pracownik będą odpowiedzialni. Dodatkowo w razie potrzeby rekomenduje się przyjęcie szczegółowych planów i programów określających szczegółowy zakres działań koniecznych do realizacji zadań danego celu strategicznego m.in. Strategia Rozwoju Oświaty, Strategia Rozwoju Turystyki, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Wdrażając Strategię, gmina będzie dbała o dobrą współpracę z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, otoczeniem społeczno-gospodarczym, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową.

Jednocześnie wszystkie zadania zaplanowane do realizacji i wymagające wieloletnich inwestycji będą uwzględniane w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy w trakcie jej uchwalania i aktualizacji. Dodatkowo gmina będzie dążyć do wprowadzenia rozwiązań związanych z inteligentnym zarządzaniem, wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne, rozpowszechniając ideę Smart City. Narzędzia te zapewnią sprawną pracę Urzędu Gminy, jednostek podległych, ale również wpłyną na ochronę środowiska i możliwości pomiaru jakości życia w gminie.

W celu pozyskania dodatkowego finansowania na zaplanowane działania samorząd będzie pozyskiwał środki z funduszy zewnętrznych – programów krajowych oraz unijnych w perspektywie finansowej 2021-2027. W celu wdrożenia praktyki angażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju gminy projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach gminy i w samym mieście Jutrosin.

System monitorowania jest swoistym narzędziem, który wspomaga zarządzanie gminą, w tym podejmowanie strategicznych decyzji i przewidywanie zagrożeń. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28 aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z powyższą ustawą „Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizacją polityk, programów, strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego”.

Dodatkowo, narzędziem wspomagającym monitorowanie wdrażania Strategii rozwoju gminy Jutrosin na lata 2020-2030 będzie tabela ewaluacyjna. Tabela stanowi Załącznik nr 2 do niniejszego dokumentu i została przygotowana w formacie pliku xlsx. Plik zawiera zakładki dotyczące poszczególnych celów strategicznych. Te z kolei dzielą się na cele operacyjne, do których przyporządkowano konkretne działania i zadania strategiczne. W tabeli znajduje się miejsce na wprowadzenie jednostki odpowiedzialnej za realizację celów, a także kolumny z datą planowaną wykonania zadania oraz datą

faktyczną. Na podstawie tego uzupełniona zostanie ostatnia część tabeli ewaluacyjnej, zawierająca informacje, czy dane działanie zostało zrealizowane, czy nie. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części osiągnięto założony cel operacyjny, a dalej strategiczny. Tabela może być edytowana poprzez dodawanie kolejnych kolumn przez osoby odpowiedzialne za wdrażanie Strategii.

SPIS TABEL

Tabela 1 Wykaz miejscowości wraz z liczbą mieszkańców w 2019 roku	11
Tabela 2 Liczba mieszkań i budynków stanowiących zasób gminy Jutrosin	21
Tabela 3 Ilość odpadów komunalnych wytworzonych przez mieszkańców gminy w latach 2014-2018	23
Tabela 4 Wymagane poziomy odzysku i recyklingu odpadów	23
Tabela 5 Liczba decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydawana przez gminę w latach 2013-2019	24
Tabela 6 Wykaz podstawowych danych dotyczących szkół na terenie gminy	27
Tabela 7 Wykaz kół zainteresowań i projektów w szkołach na terenie gminy	29
Tabela 8 Wykaz podstawowych informacji dotyczących przedszkoli w gminie	32
Tabela 9 Roczne koszty utrzymania 1 dziecka w przedszkolu w latach 2014-2019	33
Tabela 10 Liczba dzieci spoza gminy w przedszkolach na terenie gminy Jutrosin	33
Tabela 11 Oferta przychodni świadczących usługi podstawowej opieki zdrowotnej	34
Tabela 12 Wykaz cmentarzy na terenie gminy	39
Tabela 13 Wykaz zabytków wpisanych do Rejestru Zabytków	39
Tabela 14 Dochody gminy w latach 2012-2019	50
Z kolei analizując wydatki z budżetu gminy, również zauważalna jest tendencja Tabela 15 Wydatki gminy w latach 2012-2019 wzrostowa. W roku 2019 wydatki kształtowały się na poziomie 38 814 929,13 zł.	51
Tabela 16 Wskaźnik G dla gminy Jutrosin w latach 2016-2019	52

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Zmiany w liczbie ludności gminy w latach 2012-2019	11
Wykres 2 Udział poszczególnych grup wiekowych w ogólnej ludności gminy	12
Wykres 3 Współczynnik obciążenia demograficznego w gminie	12
Wykres 4 Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydawanych rocznie w latach 2012-2019	17
Wykres 5 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w roku 2019	27
Wykres 6 Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku 2019	28
Wykres 7 Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2012-2019	36
Wykres 8 Nowo zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON	43
Wykres 9 Poziom bezrobocia w latach 2012-2019	44
Wykres 10 Struktura dochodów gminy	50
Wykres 11 Struktura wydatków gminy	51
Wykres 12 Wynik budżetu gminy w latach 2012-2019	52
Wykres 13 Wskaźnik G jako % Gg dla gminy Jutrosin w latach 2016-2019	53
Wykres 14 Priorytetowe inwestycje do wykonania w gminie według ankietowanych ...	56

SPIS RYCIN

Ryc. 1 Położenie gminy na tle podziału administracyjnego Polski.....	9
Ryc. 2 Położenie gminy Jutrosin na tle sąsiadujących gmin i powiatów.....	10
Ryc. 3 Układ dróg krajowych, powiatowych i gminnych w gminie Jutrosin.....	13
Ryc. 4 Pokrycie terenu i użytkowanie ziemi w gminie Jutrosin	16
Ryc. 5 Mapa Jutrosińskiej aglomeracji kanalizacyjnej.....	19
Ryc.6 Mapa zagrożenia powodziowego w przypadku przerwania wału przeciwpowodziowego.....	26
Ryc. 7 Mapa zagrożenia powodziowego	26

Urząd Miasta i Gminy Jutrosin
ul. Rynek 26
63-930 Jutrosin
e-mail: umig@jutrosin.eu

We współpracy z:

 **Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju**

 **KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI**

ul. Grochowska 35
60-277 Poznań
jst@wanir.edu.pl

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1 Ankieta dla mieszkańców

Szanowni Państwo,

W związku z przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Jutrosin na lata 2020-2030, zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.

Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych, Państwa opinia i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszej gminy!

Proszę ocenić w skali od 1 do 5 poszczególne dziedziny funkcjonowania Gminy, poprzez wstawienie w odpowiednie miejsce znaku „X”, gdzie: 1 – bardzo źle, 2 – źle, 3 – dostatecznie, 4 – dobrze, 5 – bardzo dobrze.

Dziedzina funkcjonowania Gminy	OCENA						NIE MAM ZDANIA
	1	2	3	4	5		
1. Infrastruktura i komunikacja							
Wybierz jedną odpowiedź w każdej linii							
Połączenia komunikacyjne wychodzące poza Gminę							
Liczba przystanków autobusowych							
Ścieżki rowerowe							
Jakość infrastruktury technicznej- drogi							
Jakość infrastruktury technicznej- sieć kanalizacyjna							
Jakość infrastruktury technicznej- sieć wodociągowa							
Jakość infrastruktury technicznej- sieć melioracyjna							
Dostęp do sieci gazowej							
Oświetlenie ulic i miejsc publicznych							
Dostęp do sieci Internet							

2. Społeczność <i>Wybierz jedną odpowiedź w każdej linijce</i>	OCENA					
	1	2	3	4	5	NIE MAM ZDANIA
Dostęp do miejsc opieki nad dziećmi do lat 3						
Dostęp do miejsc opieki nad osobami z niepełnosprawnościami						
Wsparcie osób starszych (np. zajęcia dodatkowe, imprezy tematyczne itd.)						
Wsparcie osób niesamodzielnych (opieka w miejscu zamieszkania, wsparcie rehabilitanta itd.)						
Możliwość czynnego uczestnictwa w działaniach społecznych (m.in. w organizacjach społecznych)						
Możliwość decydowania o wydatkach Gminy (fundusz sołecki)						
Możliwość decydowania o przyszłości rozwoju Gminy (np. możliwość uczestnictwa w konsultacjach społecznych)						
Możliwość atrakcyjnego spędzania czasu wolnego w Gminie przez młodzież						
Polityka młodzieżowa (możliwość decydowania o przyszłości Gminy, integracja młodzieży)						

3. Edukacja <i>Wybierz jedną odpowiedź w każdej linii</i>	OCENA					
	1	2	3	4	5	NIE MAM ZDANIA
Dostęp do edukacji przedszkolnej						
Dostęp do zajęć dodatkowych dla dzieci w wieku przedszkolnym						
Dostęp do zajęć dodatkowych w szkołach podstawowych						
Jakość wyposażenia pracowni szkolnych						
Jakość nauczania w szkołach						
Dostęp do edukacji pozaszkolnej (np. pracownie techniczne, plastyczne, laboratoria, punkty edukacyjne, edukacja senioralna)						
Jakość edukacji pozaszkolnej (np. pracownie techniczne, plastyczne, laboratoria, punkty edukacyjne, edukacja senioralna)						

4. Ochrona środowiska <i>Wybierz jedną odpowiedź w każdej linii</i>	OCENA					
	1	2	3	4	5	NIE MAM ZDANIA
Zagospodarowanie terenów zielonych (parki, lasy, plaże)						
Czystość powietrza (odczuwalna)						
Wywóz śmieci (np. częstotliwość)						
Segregacja odpadów						
Edukacja ekologiczna wśród dzieci i dorosłych						
Działania realizowane w zakresie ochrony środowiska: wymiana pieców						
Działania realizowane w zakresie ochrony środowiska: przydomowe oczyszczalnie ścieków						
Działania realizowane w zakresie ochrony środowiska: likwidacja azbestu i wyrobów zawierających azbest						
Powszechność Odnawialnych Źródeł Energii						
Stan melioracji i urządzeń wodnych (np. rowów, kanałów)						

5. Promocja, turystyka, kultura, sport <i>Wybierz jedną odpowiedź w każdej linii</i>	OCENA					
	1	2	3	4	5	NIE MAM ZDANIA
Stopień rozwoju bazy sportowo-rekreacyjnej						
Organizacja wydarzeń, imprez na terenie Gminy						
Oferta kulturalna						
Usługi turystyczne na terenie gminy						
Promowanie i upowszechnianie historii Gminy						
Rozpoznawalność Gminy poza jej granicami						
Poziom infrastruktury sportowej						

6. Gospodarka <i>Wybierz jedną odpowiedź w każdej linijce</i>	OCENA					
	1	2	3	4	5	NIE MAM ZDANIA
Rozwój rolnictwa						
Wsparcie lokalnych przedsiębiorców						
Możliwość założenia działalności gospodarczej						
Możliwość zatrudnienia i rozwoju zawodowego na terenie Gminy						
Możliwość znalezienia pracownika z odpowiednimi kwalifikacjami zawodowymi						
Atrakcyjność gospodarcza Gminy						
Dostępność terenów inwestycyjnych						
Możliwość sprzedaży lub zakupu produktów bezpośrednio od lokalnych wytwórców						

7. Zdrowie i bezpieczeństwo <i>Wybierz jedną odpowiedź w każdej linijce</i>	OCENA					
	1	2	3	4	5	NIE MAM ZDANIA
Dostępność usług medycznych						
Bezpieczeństwo publiczne						
Bezpieczeństwo na drogach gminnych						

8. Proszę o wybranie 5 inwestycji, które zdaniem Pani/Pana są priorytetowe do wykonania na terenie Gminy Jutrosin w najbliższych latach:

- ☐ Rozbudowa sieci kanalizacyjnej
- ☐ Rozbudowa sieci gazowej
- ☐ Rozwój sieci internetowej
- ☐ Modernizacja i budowa dróg gminnych
- ☐ Utrzymanie terenów zielonych
- ☐ Budowa infrastruktury przy drogach (parkingi, chodniki, oświetlenie)
- ☐ Budowa ścieżek pieszo-rowerowych
- ☐ Rozbudowa infrastruktury turystycznej (wiaty, parkingi, miejsca na ognisko, szlaki turystyczne, kąpieliska, wieże widokowe, przystanie kajakowe)
- ☐ Stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- ☐ Stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niesamodzielnymi
- ☐ Odnawialne Źródła Energii przy budynkach należących do gminy, jak również farmy fotowoltaiczne, geotermia, energia wiatrowa i wodna
- ☐ Modernizacja hydroforni i sieci wodociągowych
- ☐ Rozbudowa i modernizacja świetlic wiejskich
- ☐ Rozbudowa przestrzeni publicznych (parków, skwerów, enklaw miododajnych, placów zabaw i rekreacji, amfiteatru)
- ☐ Budowa infrastruktury gospodarczej (uzbrojenie terenów inwestycyjnych)
- ☐ Stworzenie pracowni technologicznej
- ☐ Stworzenie targowiska wiejskiego
- ☐ Budowa rowów melioracyjnych i zbiorników retencyjnych
- ☐ Budowa boisk lekkoatletycznych i sportowych przy szkołach
- ☐ Inne...

9. Jakie Pani/Pana zdaniem są główne problemy mieszkańców gminy? Proszę maksymalnie wybrać 3 odpowiedzi. *

- ☐ brak alternatywy spędzania wolnego czasu
- ☐ niedostateczna oferta spędzania czasu dla osób starszych
- ☐ mało rozwinięta przedsiębiorczość
- ☐ bezrobocie
- ☐ złe warunki bytowe
- ☐ zła jakość środowiska
- ☐ brak atrakcyjnych terenów inwestycyjnych
- ☐ niedostateczna wiedza dotycząca efektywnej ochrony środowiska
- ☐ brak rynku lokalnego na którym można sprzedawać/kupować produkty wytworzone na terenie Gminy
- ☐ mała rozpoznawalność miejscowości w Gminie (brak charakterystycznych cech, produktów związanych z poszczególnymi miejscowościami, które mogłyby potencjalnie przyciągnąć odwiedzających)
- ☐ brak możliwości rozwoju osobistego
- ☐ problemy społeczne (np. przemoc, alkoholizm, narkomania, inne uzależnienia)
- ☐ inne... (jakie?)

10. Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką gminy ?

--

11. Płeć*

K	
M	

12. Wiek*

< 18	
18-25	
26-35	
36-45	
46-55	
56-65	
65 <	

13. Proszę o wskazanie poziomu wykształcenia

Podstawowe	
Gimnazjalne	
Zasadnicze zawodowe	
Średnie	
Wyższe	

14. Jestem:

Wybierz jedną lub więcej odpowiedzi

Pracownikiem Urzędu Gminy	
Kierownikiem referatu w Urzędzie Gminy	
Pracownikiem jednostki organizacyjnej	
Dyrektorem/kierownikiem jednostki organizacyjnej	
Sołtysem	
Radnym	
Mieszkańcem Gminy	
Osobą spoza Gminy	

Załącznik nr 2 Tabela ewaluacyjna

Cel strategiczny 1: Rozwój infrastruktury i gospodarki z poszanowaniem środowiska przyrodniczego					
Cel operacyjny	Działanie/zadanie	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
1.1. Zwiększenie dostępności i funkcjonalności infrastruktury.	Organizowanie bezpiecznych i dostępnych miejsc parkingowych w połączeniu z rewitalizacją rynku w Jutrosinie.				
	Zapewnienie bezpieczeństwa na drogach i chodnikach na terenie gminy poprzez budowę nowych lub modernizację istniejących dróg i chodników, ich właściwe utrzymanie i zarządzanie nimi.				
	Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą i połączenie ich z obecnymi ciągami rowerowymi.				
	Stworzenie miejsc do wypoczynku po pracy/szkole poprzez zagospodarowanie, uporządkowanie terenów zielonych wraz z infrastrukturą wypoczynkową.				
	Opracowanie dokumentacji projektowej, a następnie rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej.				
	Wykorzystanie infrastruktury rekreacyjnej do działalności rekreacyjno-kulturalnej, z wydzielaniem odpowiednio dostosowanych miejsc spotkań dla wszystkich grup wiekowych.				
	Zwiększenie dostępności wszystkich obiektów i miejsc użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych i osób starszych poprzez znoszenie barier architektonicznych.				
	Wnioskowanie do Dyrekcji Polskiej Spółki Gazownictwa o objęcie gazyfikacją kolejnych miejscowości w gminie, w tym Dubina i Szkaradowa.				
	Uporządkowanie gospodarki przestrzennej poprzez aktualizację Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, z wyznaczeniem terenów pod inwestycje oraz rozwoju zabudowy mieszkalnej, a dla miejsc kluczowych opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.				
	Wymiana oświetlenia sodowego na oświetlenie LED w miejscach publicznych i przy ciągach komunikacyjnych, z uwzględnieniem nowopowstającej zabudowy mieszkalnej.				
	Zagospodarowanie terenów cmentarza poewangelickiego w Jutrosinie.				

Cel strategiczny 1: Rozwój infrastruktury i gospodarki z poszanowaniem środowiska przyrodniczego					
Cel operacyjny	Działanie/zadanie	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
1.2. Wsparcie rolników, przedsiębiorców i stwarzanie warunków do powstawania nowych miejsc pracy.	Podejmowanie działań zachęcających do założenia działalności gospodarczej, w tym ulgi w podatku od nieruchomości przez pierwszy okres funkcjonowania firmy, ze szczególnym wsparciem dla mikro i małych przedsiębiorstw.				
	Wsparcie działań środowiskowych w gospodarstwach rolnych, m.in. w zakresie usuwania azbestu i odpadów z działalności rolniczej (folie), poprzez nawiązanie współpracy z firmą zajmującą się zagospodarowaniem odpadów pochodzenia rolniczego, a także szeroka kampania informacyjna wśród rolników.				
	Uzbrojenie terenów wyznaczonych pod inwestycje w dokumentach planistycznych.				
	Współpraca z Instytucjami Otoczenia Biznesu, w tym organizowanie zajęć z przedsiębiorczości w szkołach podstawowych i zasad prowadzenia firmy w szkole ponadpodstawowej.				
	Wparcie organizacji sprzedaży bezpośredniej produktów rolniczych poprzez reorganizację targowiska zgodnie z potrzebami mieszkańców oraz organizację imprez promujących lokalnych producentów rolnych lub udział w takich imprezach w gminach okolicznych.				
	Ścisła współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami przy tworzeniu i zagospodarowaniu terenów rekreacyjnych, w tym promowanie lokalnych produktów w miejscach potencjalnie odwiedzanych przez turystów.				
	Rozwój wielofunkcyjności na obszarze wiejskim, wspieranie pozarolniczej działalności gospodarczej w postaci małych i średnich zakładów produkcyjnych. Utworzenie Strefy Rozwoju Ekonomicznego i zachęcanie przedsiębiorców do podejmowania działań inwestycyjnych.				

Cel strategiczny 1: Rozwój infrastruktury i gospodarki z poszanowaniem środowiska przyrodniczego					
Cel operacyjny	Działanie/zadanie	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
1.3. Poprawa stanu środowiska, jego ochrona oraz adaptacja do zmian klimatu.	Udzielanie dotacji celowych na dofinansowanie działań związanych z ochroną wód i powietrza np. budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w sołectwach, które nie są objęte programem sanitacji wsi, zmiany pokrycia dachowego i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest.				
	Odpowiednie utrzymanie terenów zieleni aby mogły pełnić funkcje zachowania bioróżnorodności, zatrzymywania wody, oczyszczania powietrza i łagodzenia skutków fal upałów.				
	Termomodernizacja i wymiana źródeł ciepła w budynkach publicznych.				
	Zagospodarowanie istniejących oraz wprowadzanie nowych terenów stanowiących elementy zielonej i błękitnej infrastruktury – parków, zadrzewień, enklaw miododajnych, wód powierzchniowych i ich otoczenia.				
	Odpowiednie zaprojektowanie i budowa kanalizacji deszczowej przy nowo budowanych drogach.				
	Kształtowanie świadomości i postaw ekologicznych wśród mieszkańców poprzez kampanie edukacyjne i społeczne, w tym wśród młodzieży szkolnej i seniorów.				
	Wymiana eternitu na budynkach użyteczności publicznej na bezpieczne pokrycia dachowe.				
	Rzeczpospolitej wdrażanie wśród mieszkańców wiedzy o możliwościach dofinansowania działań zmierzających do poprawy jakości środowiska.				
	Utrzymanie w odpowiednim stanie zbiorników wodnych (stawów) w Szkaradowie, Grąbkowie, Dubinie, Domaradzicach, Płackowie, Rogożewie, Bartoszewicach, Ostojach i Janowie.				
	Ochrona zasobów wodnych poprzez stosowanie powierzchni przepuszczalnych przy budowie parkingów i placów.				
	Zakładanie pasów roślinności oraz ogrodów deszczowych w mieście.				
	Rekultywacja składowiska odpadów na terenie gminy.				

Cel strategiczny 2. Aktywne i wykształcone społeczeństwo obywatelskie motorem rozwoju gminy Jutrosin					
Cel operacyjny	Działanie/zadanie	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
2.1. Aktywizacja mieszkańców poprzez promocję i wspieranie działających na terenie Gminy organizacji społecznych i grup nieformalnych.	Budowa i modernizacja nowoczesnych, bezpiecznych oraz wspierających edukację najmłodszych mieszkańców gminy placów zabaw oraz terenów integracji mieszkańców.				
	Wsparcie organizacji pozarządowych w aplikowaniu o środki zewnętrzne, np. poprzez przekazywanie organizacjom bezzwrotnych środków na podstawie umów międzynarodowych – dotyczy to przede wszystkim funduszy strukturalnych UE, których dystrybucją zajmują się instytucje publiczne.				
	Aktywne włączenie mieszkańców w proces odnowy wsi, planowanie strategiczne na poziomie rozwoju miejscowości, wyznaczenie liderów lokalnych.				
	Większe zaangażowanie organizacji pozarządowych – powierzanie szerszego spektrum zadań własnych gminy organizacjom pozarządowym (zwłaszcza w takich obszarach jak: opieka nad osobami starszymi i ich aktywizacja, zapewnianie aktywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, kultura i historia lokalna).				
	Wsparcie aktywności zawodowej rodziców poprzez zapewnienie opieki dla dzieci do lat 3 – żłobek lub Klub Malucha, gdzie godziny funkcjonowania dostosowane będą do potrzeb mieszkańców (sugeruję dać jako pierwsze zadanie).				
	Podniesienie poziomu spójności przedsięwzięć realizowanych w ramach funduszu sołeckiego (odejście od finansowania działań związanych z infrastrukturą komunikacyjną na rzecz finansowania działań integracyjnych, kulturalnych, społecznych, a także mających na celu promowanie różnych form spędzania czasu wolnego oraz samorozwoju).				
	Zapewnienie organizacjom pozarządowym zaplecza lokalowego.				
	Dążenie do wpisania pozostałych Kół Gospodyń Wiejskich do Krajowego Rejestru KGW, bądź włączenie mniejszych, mniej aktywnych stowarzyszeń do większych w sąsiednich miejscowościach.				

Cel strategiczny 2. Aktywne i wykształcone społeczeństwo obywatelskie motorem rozwoju gminy Jutrosin					
Cel operacyjny	Działanie/zadanie	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
2.2. Wzrost jakości edukacji oraz stwarzanie warunków do rozwoju osobistego.	Zwiększenie dostępu do edukacji pozaszkolnej poprzez organizację i odpowiednie wyposażenie pracowni technicznych, plastycznych, artystycznych we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz Gminnym Centrum Kultury i Rekreacji.				
	Podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, w tym propagowanie kształcenia dualnego jako praktycznej ścieżki nauki zawodu w szkole ponadpodstawowej.				
	Zapewnienie dostępu do odpowiedniej bazy sportowej przy każdej szkole na terenie gminy, w tym boiska do gier zespołowych i lekkoatletyczne.				
	Tworzenie warunków do aktywizacji zawodowej osób rezygnujących z prowadzenia działalności rolniczej, pomoc w nabywaniu kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych, w oparciu o zasoby szkół na terenie gminy oraz jednostek zewnętrznych.				
	Wyrównanie różnic w jakości nauczania i infrastruktury szkolnej we wszystkich szkołach na terenie gminy poprzez wzrost kompetencji nauczycieli, wymianę dobrych praktyk pomiędzy szkołami oraz inwestycje w infrastrukturę szkolną, w tym stołówki.				
	Dążenie do dalszego rozwoju edukacji senioralnej, w tym językowej i informatycznej, a także podjęcie próby wprowadzenia elementów edukacji międzypokoleniowej.				
	Reorganizacja systemu dowozów dzieci do szkół, skrócenie czasu od wyjścia dziecka z domu do rozpoczęcia zajęć.				
	Utworzenie klasy patronackiej we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami.				

Cel strategiczny 2. Aktywne i wykształcone społeczeństwo obywatelskie motorem rozwoju gminy Jutrosin					
Cel operacyjny	Działanie/zadanie	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
2.3. Zapewnienie równego dostępu do kultury i aktywności fizycznej wśród wszystkich grup wiekowych.	Modernizacja Gminnego Centrum Kultury i Rekreacji w Jutrosinie, a także dostosowanie oferty do potrzeb każdej grupy wiekowej zarówno ludności miejskiej, ale także osób z obszarów wiejskich.				
	Promocja nowych aktywności i imprez sportowych w celu budowania wizerunku gminy aktywnej, we współpracy z organizacjami pozarządowymi.				
	Zagospodarowanie rekreacyjne i sportowe centrów wsi – budowa siłowni zewnętrznych wraz z miejscami spotkań lokalnej społeczności.				
	Zapewnienie wysokiej jakości usług opiekuńczych i oferta kulturalno-integracyjna dla seniorów, w tym utworzenie Domu Dziennego Pobytu dla seniorów w Jutrosinie.				
	Utworzenie wysokiej jakości sieci Internet na terenie całej gminy, co wspomogę wprowadzenie systemu monitorowania miasta i miejsc publicznych.				
	Utworzenie jako wizytówki gminy ciągłości pomiędzy zrewitalizowanym rynkiem, a nowoczesną plażą i kąpieliskiem, gdzie będzie możliwość uprawiania sportów wodnych oraz zapewnienia udogodnień dla paralotniarzy, a także tworzenie warunków do rozwoju bazy gastronomicznej nad Zbiornikiem Jutrosin.				
	Modernizacja świetlic wiejskich.				
	Promocja walorów przyrodniczo-historycznych we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami, m.in. poprzez wydanie folderu o związanej z Nowym Sielcem rodzinie Czartoryskich, a także organizację cyklicznych rajdów (np. konnych) szlakiem pamiątek i miejsc związanych z postaciami historycznymi.				

Cel strategiczny 3. Gospodarne i efektywne zarządzanie gminą Jutrosin					
Cel operacyjny	Działanie/zadanie	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
3.1. Współpraca z jednostkami administracyjnymi i innymi instytucjami.	Współpraca z innymi jednostkami administracyjnymi w zakresie organizacji transportu zbiorowego, a także modernizacji i budowy nowych elementów infrastruktury komunikacyjnej.				
	Organizacja działań w zakresie programów profilaktycznych i medycznych, w tym badań mobilnych.				
	Współpraca z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie w celu możliwości użytkowania terenów nad Zbiornikiem Jutrosin, w tym wprowadzenia infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, a także dążenie do odzyskania części gruntów nad Zbiornikiem.				
	Tworzenie warunków do rozwoju podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej poprzez udostępnianie na określonych zasadach pomieszczeń gminnych.				

Cel strategiczny 3. Gospodarne i efektywne zarządzanie gminą Jutrosin					
Cel operacyjny	Działanie/zadanie	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
3.2. Efektywne i racjonalne zarządzanie gminą.	Racjonalizacja i urealnienie opłat czynszu za lokale mieszkalne oraz kosztów zarządu gminnym zasobem mieszkaniowym, a także racjonalne gospodarowanie środkami budżetu gminy przeznaczonymi na utrzymanie gminnego zasobu mieszkaniowego.				
	Dążenie do sprzedaży lokali znajdujących się w budynkach wspólnot mieszkaniowych z udziałem gminy, a także udzielanie bonifikat dla najemców zgłaszających chęć wykupu mieszkania.				
	Propagowanie pośród mieszkańców gminy załatwiania spraw przez Internet – elektronizacja usług publicznych (podatki, opłaty, śmieci).				
	Umożliwienie mieszkańcom wstępnego umówienia się z urzędnikiem, co do konkretnego terminu wizyty w Urzędzie.				
	Budowanie pozytywnego wizerunku gminy na zewnątrz oraz budowa tożsamości lokalnej mieszkańców gminy poprzez organizację wysokiej jakości imprez kulturalnych oraz uczestniczenie przedstawicieli gminy w uroczystościach na szczeblu lokalnym, powiatowym i regionalnym.				